

T.C.

**BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**PEYZAJ MİMARLIĞININ SOSYAL DEĞERİ: BURSA KÜLTÜRPARK
SOSYAL PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kübra HAN

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Peyzaj Mimarlığı Yüksek Lisans Programı

NİSAN 2024

**T.C.
BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**PEYZAJ MİMARLIĞININ SOSYAL DEĞERİ: BURSA KÜLTÜRPARK
SOSYAL PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Kübra HAN
(20409731046)
ORCID: 0000-0002-7980-0523**

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Peyzaj Mimarlığı Yüksek Lisans Programı

**Tez Danışmanı: Prof. Dr. Gül SAYAN ATANUR
ORCID: 0000-0001-7240-8839**

NİSAN 2024

20.04.2016 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 9/2 ve 22/2 maddeleri gereğince; Bu Lisansüstü teze, Bursa Teknik Üniversitesi’nin abonesi olduğu intihal yazılım programı kullanılarak Lisansüstü Eğitim Enstitüsü’nün belirlemiş olduğu ölçütlere uygun rapor alınmıştır.

Bu tez, Bursa Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğünün 22YO26 numaralı projesi ile desteklenmiştir.

Bu tez, 22YO26 numaralı BAP projesi ile desteklenmiştir.

İNTİHAL BEYANI

Bu tezde görsel, işitsel ve yazılı biçimde sunulan tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uyularak tarafımdan elde edildiğini, tez içinde yer alan ancak bu çalışmaya özgü olmayan tüm sonuç ve bilgileri tezde kaynak göstererek belgelediğimi, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

Öğrencinin Adı Soyadı: Kübra HAN

İmzası:

X X X X

ÖNSÖZ

Akademik hayatıma başladığım her adımdan itibaren, yüksek lisans ve tez çalışma sürecim boyunca her adımda destek olan ve her süreçte bilgi ve görüşlerini paylaşan, araştırma ve hazırlama sürecinde de yardımlarıyla da yanımda olduğu için değerli danışman hocam, Prof. Dr. Gül Sayan Atanur hocama sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tüm tez sürecinde yardımları için Arş. Gör. Merve Dilman Gökkaya'ya teşekkürlerimi sunarım.

Tüm eğitim hayatım boyunca desteklerini esirgemeyen ve bu süreçte de yanımda olan aileme teşekkür ederim. Hayatımın her anında olduğu gibi bu süreçte de her an yanımda olan, beni destekleyen kız kardeşim Büşra Han ve manevi kız kardeşim Ayşe Yaren İnce'ye teşekkür ediyorum.

Bursa Büyükşehir Belediyesi Lisansüstü Tez Destek Programı ile çalışmamızı Bursa kenti için değerli bularak desteklediği için Bursa Büyükşehir Belediyesine de teşekkür ederim.

Mayıs 2024

Kübra HAN
(Peyzaj Mimarı)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

İNTİHAL BEYANI	5
ÖNSÖZ	7
İÇİNDEKİLER.....	8
KISALTMALAR	10
ÇİZELGE LİSTESİ	11
ŞEKİL LİSTESİ	12
ÖZET	15
SUMMARY	16
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı.....	4
1.2 Çalışmanın Yöntemi	5
2. PEYZAJ PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ.....	11
2.1. Peyzaj Performans Değerlendirmesi Örnek Alan Çalışmaları.....	17
3. SOSYAL PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ	19
3.1. Sosyal Performans Bileşenleri	19
3.1.1 Rekreatyoneel ve sosyal değerler	21
3.1.2 Kültürel koruma.....	22
3.1.3 Sağlık ve esenlik.....	23
3.1.4 Güvenlik	24
3.1.5 Eğitim değeri.....	26
3.1.6 Gürültü	26
3.1.7 Gıda üretimi.....	27
3.1.8 Manzara kalitesi ve görünümü.....	28
3.1.9 Ulaşım	30
3.1.10 Eşitlik ve erişim	30
4. ÖRNEK ALAN ÇALIŞMASI: BURSA KÜLTÜRPARK	32
4.1 Bursa	32
4.2 Bursa Kültürpark	33
4.2.1 Konumu ve kentle ilişkisi	36
4.2.2 Bursa Kültürpark tarihsel gelişimi ve değişimi.....	37
5. BURSA KÜLTÜRPARK SOSYAL PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ	43
5.1 Bursa Kültürpark Mevcut Kullanımı.....	43
5.1.1 Park girişleri	49
5.1.2 Park içi ulaşım yaya ve taşıt yolları	51
5.1.3 Park içi yapılar	53
5.1.4 Yeşil alanlar	60
5.1.5 Çocuk oyun alanları	61
5.1.6 Gölet.....	63
5.1.7 Spor alanları.....	67
5.1.8 Lunapark.....	68
5.1.9 Otoparklar.....	70
5.1.10 Oturma alanları	70
5.2 Davranış Gözlem Haritaları	74
5.3 Sosyal Medya Verileri	81
5.4 Anket.....	83

6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	104
KAYNAKLAR.....	109
EKLER	115
EK A	116
ÖZGEÇMİŞ	131
DİĞER ESERLER, SUNUMLAR VE PATENTLER:	131

KISALTMALAR

CSI	: Case Study Investigation / Örnek Alan Çalışması
LAF	: Lanscape Architecture Foundation / Amerikan Peyzaj Mimarlığı Vakfı
LEED	: Leadership in Energy and Environmental Design / Enerji ve Çevre Tasarımında Liderlik
LPS	: Landscape Performance Series / Peyzaj Performans Serisi
SITES	: Sürdürülebilir Alan Girişimi
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences / Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1.1 : Sosyal Performans Değerlendirme metrik ve yöntemleri.	5
Çizelge 2.1 : Performans değerlendirmesi gelişimi ve değişimi.	12
Çizelge 3.1 : Rekreatyonel ve sosyal değer yöntemi.	22
Çizelge 3.2 : Kültürel koruma yöntemi.	23
Çizelge 3.3 : Sağlık ve esenlik metrik ve yöntemi.	24
Çizelge 3.4 : Güvenlik metrik ve yöntemi.	25
Çizelge 3.5 : Eğitim değeri metrik yöntemi.	26
Çizelge 3.6 : Gürültü metrik ve yöntemi.	27
Çizelge 3.7 : Gıda üretimi metrik ve yöntemi.	28
Çizelge 3.8 : Manzara kalitesi ve görünüm metrik ve yöntemi.	29
Çizelge 3.9 : Ulaşım metrik ve yöntemi.	30
Çizelge 3.10 : Eşitlik ve erişim metrik ve yöntemi.	31
Çizelge 4.1 : Bursa Kültürpark.	33
Çizelge 5.1 : Bursa Kültürpark yıl boyu etkinlik takvimi.	73

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1 : Yöntem akış şeması.....	7
Şekil 1.2 : Çalışma alanı krokisi.	9
Şekil 2.1 : Peyzaj performans değerlendirmesi bileşenleri	14
Şekil 2.2 : Peyzaj performans değerlendirmesi rehberi.	15
Şekil 2.3 : Performans değerlendirme alanları.	16
Şekil 2.4 : Peyzaj Mimarlığı Vakfı (LAF), Peyzaj Performans Serisi (LPS) web sitesi.	17
Şekil 2.5 : LAF, Salesforce Ulaşım Merkezi Parkı performans değerlendirmesi.....	18
Şekil 3.1 : Sosyal performans bileşenleri.	20
Şekil 3.2 : Depot park.....	21
Şekil 3.3 : Rushmore Dağı ziyaretçi hizmetlerinin yeniden geliştirilmesi.	22
Şekil 3.4 : Salesforce Transit Merkezi parkı.	24
Şekil 3.5 : Liberty Bankası binası.....	25
Şekil 3.6 : Hemisfair'deki Yanaguana Bahçesi.....	26
Şekil 3.7 : Chicago Riverwalk, aşama 2 ve 3.	27
Şekil 3.8 : Gary Comer Gençlik Merkezi.	28
Şekil 3.9 : Milenyum parkı.....	29
Şekil 3.10 : Argyle sokağı	30
Şekil 3.11 : High Line	31
Şekil 4.1 : Bursa kenti.	32
Şekil 4.2 : Çalışma alanı.	33
Şekil 4.3 : Bursa Kültürpark uydu görüntüsü.	34
Şekil 4.4 : Reşat Oyal Kültürpark.....	35
Şekil 4.5 : Bursa Kültürpark ve çevresi.....	36
Şekil 4.6 : Bursa Kültürpark yakın çevresi.....	37
Şekil 4.7 : Bursa Kültürpark 1973 yılına ait hava fotoğrafı.	39
Şekil 4.8 : 1986 yılındaki yarışma projesinde parka ilişkin bilgiler	40
Şekil 4.9 : Bursa Kültürpark'ın 2021 yılına ait genel görüntüsü.	41
Şekil 4.10 : Millet bahçesi.	42
Şekil 5.1 : Bursa Kültürpark girişleri.....	43
Şekil 5.2 : Park aktivite alanları.....	44
Şekil 5.3 : Piknik alanı.....	45
Şekil 5.4 : Göl ve çevresi.....	46
Şekil 5.5 : Yeşil alanlar	46
Şekil 5.6 : Çocuk oyun alanları.	47
Şekil 5.7 : Bursa Kültürpark yakın çevresi.....	48
Şekil 5.8 : Kültürpark'ın Bursa kentinin yeşil sistemindeki yeri.....	49
Şekil 5.9 : Park girişleri.....	50
Şekil 5.10 : Yaya ve araç ilişkisi	51
Şekil 5.11 : Bursa Kültürpark yaya-arac.	52
Şekil 5.12 : Yaya yolu mevcudu ve yayaların kullanımı.....	53
Şekil 5.13 : Alan içindeki binalar.	54

Şekil 5.14 : Bursa Kültürpark bina yapı karakterleri.....	55
Şekil 5.15 : Bursa Kültürparkta bina yapı karakterleri 2.	56
Şekil 5.16 : Eklentiler.	57
Şekil 5.17 : Kültürpark Cami.....	58
Şekil 5.18 : Açık hava tiyatrosu.....	58
Şekil 5.19 : Millet bahçesi.	59
Şekil 5.20 : Amfiden millet bahçesi kütüphane çevresi görünümü	60
Şekil 5.21 : Bursa Kültürpark 'tan millet bahçesine giriş.....	60
Şekil 5.22 : Yeşil alanların dinlenme, oturma ve kutlama gibi etkinliklere imkân vermesi..	61
Şekil 5.23 : Çocuk oyun alanları.	62
Şekil 5.24 : Gölün farklı kullanım şekilleri.	63
Şekil 5.25 : Göl çevresi yaya yolu ve oturma alanı kullanımı.....	64
Şekil 5.26 : Göl çevresi.	64
Şekil 5.27 : Göl çevresi yeşil alan kullanımı	65
Şekil 5.28 : Göl çevresi	65
Şekil 5.29 : Park içerisinde seyyar satıcılar	66
Şekil 5.30 : Seyyar satıcılar.	66
Şekil 5.31 : Spor alanları.	67
Şekil 5.32 : Mini futbol sahası.....	67
Şekil 5.33 : Lunapark	68
Şekil 5.34 : Lunapark	68
Şekil 5.35 : Lunapark	69
Şekil 5.36 : Lunapark	69
Şekil 5.37 : Otoparklar	70
Şekil 5.38 : Göl çevresindeki banklar.....	70
Şekil 5.39 : Piknik masaları.....	71
1Şekil 5.40 : Banklar.	71
Şekil 5.41 : Alan aktivite gözlemi.	72
Şekil 5.42 : Uluslararası Halk Dansları Yarışması	74
Şekil 5.43 : Alan gözlem planı.	75
Şekil 5.44 : Gözlem noktası 1 davranış formu.	76
Şekil 5.45 : Gözlem noktası 1 davranış formu.	76
Şekil 5.46 : Gözlem noktası 2 davranış formu.	77
Şekil 5.47 : Gözlem noktası 2 davranış formu.	77
Şekil 5.48 : Gözlem noktası 3 davranış formu.	78
Şekil 5.49 : Gözlem noktası 3 davranış formu.	78
Şekil 5.50 : Gözlem noktası 4 davranış formu.	79
Şekil 5.51 : Gözlem noktası 4 davranış formu.	80
Şekil 5.52 : Gözlem noktası 5 davranış formu.	80
Şekil 5.53 : Gözlem noktası 5 davranış formu.	81
Şekil 5.54 : Kültürpark sosyal medya paylaşımları.....	82
Şekil 5.55 : Sosyal medya paylaşımları.....	83
Şekil 5.56 : Parkta gerçekleştirilen anket çalışması.....	84
Şekil 5.57 : Park kullanıcılarının Bursa'nın ilçelerinde yaşama durumu.	85
Şekil 5.58 : Park kullanıcılarının kullandığı ulaşım aracı tercihi.	86
Şekil 5.59 : Park kullanıcılarının evden ya da iş yerinden parkı ziyaret etmeleri.	86
Şekil 5.60 : Park kullanıcılarının 1 ayda ortalama kaç defa parkı kullanma durumu.....	87
Şekil 5.61 : Park kullanıcılarının parkta geçirdikleri süre.	87
Şekil 5.62 : Kullanıcıların parkı gün içerisinde kullandıkları saatler.	88
Şekil 5.63 : Kullanıcıların parkı kullanma ya da ziyaret etme sebebi.	88
Şekil 5.64 : Kullanıcıların parkı yılda ne kadar kullanma zamanı.	89
Şekil 5.65 : Kullanıcıların parktaki Arkeoloji müzesini ziyaret etme durumu.....	89
Şekil 5.66 : Kullanıcıların planlı/takvimli etkinliğe katılma durumu.....	90
Şekil 5.67 : Kullanıcıların parkta planlı olmayan etkinlikleri.	90

Şekil 5.68 : Kullanıcıların parkta geçirdikleri vaktin fiziksel sağlığa katkı sağlama durumu.....	91
Şekil 5.69 : Kullanıcıların parkta vakit geçirmenin stres azaltma etki durumu.....	91
Şekil 5.70 : Kullanıcıların parkta geçirmelerinin doğa ile ilişkilerinin gelişimine olan katkısı.	92
Şekil 5.71 : Kullanıcıların parkta vakit geçirmelerinin dışarıda vakit geçirme alışkanlığını sağladığı katkı.....	93
Şekil 5.72 : Kullanıcıların parkta vakit geçirmenin sanatsal ve kültürel faaliyetlere katılması düzeyine yaptığı etki.....	93
Şekil 5.73 : Parkın enerji koruma konusunda katkıda bulunma durumu.....	94
Şekil 5.74 : Parkın su koruma konusunda katkıda bulunma durumu.	94
Şekil 5.75 : Parkın doğal bitkilendirme konusunda katkıda bulunma durumu.....	95
Şekil 5.76 : Parkın geri dönüşüm konusunda katkıda bulunma durumu.	95
Şekil 5.77 : Parkın yüzey suyu yönetimi konusunda katkıda bulunma durumu.....	96
Şekil 5.78 : Parkın iklim kontrolü konusunda katkıda bulunma durumu.	96
Şekil 5.79 : Parkın kentsel yeşillendirme konusunda katkıda bulunma durumu.	97
Şekil 5.80 : Parkın yerel kaynak yönetimi konusunda katkıda bulunma durumu.	97
Şekil 5.81 : Parkın yürünebilirlik konusunda katkıda bulunma durumu.....	98
Şekil 5.82 : Kullanıcıların parkta gerçekleştirilen eğitim etkinliklerine katılma durumu.	98
Şekil 5.83 : Parkın kullanıcıları sanat yönünden etkileme durumu.	99
Şekil 5.84 : Parkın hangi tasarım öğeleri kullanıcıları sanat anlamında etkileme durumu....	99
Şekil 5.85 : Kullanıcıların parkı güzel ve etkileyici bir park fikrine katılma durumu.....	100
Şekil 5.86 : Parkın Bursa Kenti'nin daha iyi algılanması katkı sağlama durumu.	100
Şekil 5.87 : Kullanıcıların parkta kendilerini güvende hissetme durumu.....	101
Şekil 5.88 : Kullanıcıların parkta kendilerini güvende hissetme sebebi.....	101
Şekil 5.89 : Parkın gürültü seviyesi.	102
Şekil 5.90 : Kullanıcıların sosyal medya paylaşım yapma durumu.....	102
Şekil 5.91 : Kullanıcıların parkın geçmişi hakkında bir bilgiye sahip olma durumu.	103

PEYZAJ MİMARLIĞININ SOSYAL DEĞERİ: BURSA KÜLTÜRPARK SOSYAL PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ

ÖZET

Kentsel yaşam kalitesinin en önemli bileşenlerinden biri olan açık yeşil alanlar değişen kent yapısında hızla azalmakta ya da kaybolmaktadır. Dünyada hızla ortaya çıkan kentleşme sorunu ve bunun beraberinde ekolojik, sosyal ve ekonomik kayıplar kentlerde açık yeşil alanların hayati önem kazanmasına sebep olmuştur. Bu azalmanın veya kaybolmanın etkilerini en aza indirmek ve kentlerdeki açık yeşil alanları geri kazanmak hem yaşam mekânlarımızın hem de kentin geleceği için oldukça önem taşımaktadır. Açık-yeşil alanların bu koşullarda sahip olduğu ekonomik, ekolojik ve sosyal faydalarının bilimsel yöntemlerle ölçülerek kamuoyu ile paylaşılması gerekmektedir. Bu yöntemlerle ortaya konan faydalar, ölçülebilir değerlendirmelerle gelecekte kentlerdeki açık-yeşil alanlar için kullanılabilecektir. Kullanıcıların tasarlanmış mekânı değerlendirmesi ile ilgili çalışmaların kökeni 90'lı yıllarda yapılan kullanım sonrası değerlendirme (POS) çalışmalarına dayanmaktadır. Bununla birlikte açık yeşil alanların ekonomik, ekolojik ve sosyal değerinin benzer metodolojik yaklaşımlar çerçevesinde ölçülmesi ile ilgili sistematik çalışmalar 2010 yılından bu yana Amerikan Peyzaj Mimarlığı Vakfı (LAF) tarafından başlatılmıştır. LAF, benzer metodolojiler kullanarak değer ölçümlerini yaptığı örnek alan çalışması ile açık yeşil alan projelerinin uygulanmadan önceki ve sonraki durumlarını karşılaştırmıştır. Elde edilen sonuçlar, açık yeşil alanların peyzaj performans değerleri olarak sunulmuştur.

Türkiye hızlı kentleşme süreci içinde olan bir ülke olarak, kentsel açık yeşil alanların niteliği konusunda çok sayıda problemlerle karşı karşıya kalmıştır. Açık yeşil alanların azalması ve kullanıcı beklentilerinin değişimi de bu problemlerden biridir. Açık yeşil alanların korunması ve geliştirilmesi için öncelikle bu alanların sosyal değerinin ortaya konulması ülkemiz kentleri için önem taşımaktadır. Bu nedenle, çalışma kapsamında Türkiye'nin nüfus bakımından dördüncü büyük kenti olan Bursa'da bulunan Bursa Kültürparkı'nın mevcut sosyal performans değerinin ölçülmesi hedeflenmiştir.

Bu kapsamda literatürdeki örnek alan çalışmalarının sosyal performans değerlendirme yöntemleri incelenerek uygun veri elde etme yöntemleri seçilmiştir. Anket, kullanıcı ve alan gözlemi yöntemleri ile elde edilen veriler kullanılarak park kullanıcılarının sosyal performansı oluşturan bileşenler konusundaki memnuniyet düzeyi belirlenmiştir. Çalışmanın tekrarlanabilir bir yöntem önermesi ve Türkiye'nin diğer kentlerindeki açık yeşil alanların sosyal değerlerinin ortaya konulmasına katkı sunması ve bu çerçevede tasarımcılara yol gösterici olması amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Kent, Açık yeşil alan, Peyzaj performansı, Sosyal performans, Kültürpark.

SOCIAL VALUE OF LANDSCAPE ARCHITECTURE: BURSA KÜLTÜRPARK SOCIAL PERFORMANCE EVALUATION

SUMMARY

Open green areas, which are one of the most important components of urban life quality, are rapidly decreasing or disappearing in the changing urban structure. The rapidly emerging problem of urbanization in the world, as well as ecological, social and economic losses, has caused open green areas to gain vital importance in cities. Minimizing the effects of this reduction or disappearance and restoring the open green spaces in the cities are very important for the future of both our living spaces and the city. The economic, ecological and social benefits of open-green areas in these conditions should be measured and shared with the public by scientific methods. The benefits demonstrated by these methods can be used for open-green areas in cities in the future with measurable assessments. The origin of the studies related to the evaluation of the designed space of the users is based on the post-use evaluation (POS) studies conducted in the 90' years. However, systematic studies on the measurement of the economic, ecological and social value of open green spaces within the framework of similar methodological approaches have been initiated by the American Landscape Architecture Foundation (LAF) since 2010. LAF compared the case studies of light green space projects before and after their sample field study using similar methodologies made value measurements. The results obtained are presented as landscape performance values of light green areas.

As a country in the process of rapid urbanization, Turkey has faced numerous problems regarding the nature of urban open green areas. The reduction of light green spaces and the change in user expectations is also one of these problems. For the protection and development of open green areas, firstly, the social value of these areas is important for the cities of our country. For this reason, within the scope of the study, it was aimed to measure the current social performance value of Bursa Kulturpark, which is the fourth largest city in terms of population of Turkey.

In this context, social performance evaluation methods of sample field studies in the literature were examined and appropriate data acquisition methods were selected. Using data obtained by survey, user and field observation methods, the satisfaction level of park users on the components that constitute social performance has been determined. The study is intended to propose a repeatable method and contribute to the social values of open green areas in other cities of Turkey and to guide designers in this context.

Keywords: City, Open-green space, Landscape performance, Social performance, Kültürpark.

1. GİRİŞ

Hızla artan nüfusa paralel olarak artan tüketim ihtiyacı üretimin çeşitlenmesine, iş bölümlerinin genişlemesine ve toplu yaşam alanlarının hızla değişimine ve gelişimine sebep olmuştur. Ortaya çıkan bu değişim ve gelişim süreci, kentlerin birçok işlevi bünyesinde barındırması ile sonuçlanmıştır. Kentler, zaman içinde ulaşım, eğlence ve dinlenme gibi birçok olanağı içinde barındırarak günümüzdeki halini almış ve sanayileşme ve modernleşme ise; nüfus artışı, iklim değişikliği, ekonomik durağanlık, yoğun yapılaşma, çevresel bozulmalar ve bilinçsiz tüketim gibi çözümlenmesi zor sorunları beraberinde getirmiştir.

Bu sorunlar kentin ekonomik, sosyal ve siyasal yapısında da önemli değişimleri meydana getirmiş ve bu değişimler de kentin çehresinin tamamen değişmesine neden olmuştur (Özel, 2007). Nüfus artışı, hızlı kentleşme, doğal kaynakların sınırlılığının farkına varılması, tüketim kalıplarındaki dönüşüm ve ekolojik bozulmalar, kentsel arazi ile birlikte açık yeşil alanın değeri konusunda farkındalığın arttığı bir dönemi de beraberinde getirmiştir. 21. yüzyılın kentleri, doğal ve yapılı çevre arasında bir denge arayışı perspektifiyle, ciddi arazi ve kaynak optimizasyonu sorunlarıyla yüzleşmek zorunda olan kentler olmuştur (Özdil, 2017).

Kentlerin yüzleşmek zorunda kaldığı bu sorunlar kentlerde nefes alma imkânı veren kent mekanlarını doğrudan etkilemektedir. Açık alanlar, konut/işyeri/sosyal vb. işlevleri olan bina grupları arasındaki hareketliliği sağladıkları gibi kendi başlarına konut/işyeri/sosyal donatı fonksiyonları ile ilişkili mekânlar olabilirken tek başlarına –yeşil alanlar gibi- sosyal donatı görevi görebilmektedirler (Atanur, 2010).

Kentlerde nefes alma imkânı veren bu boşluklar bir araya gelerek açık alan sistemlerini oluşturmaktadır. Kamusal, özel ya da yarı kamusal/özel nitelikler taşıyabilen açık alanlar, her koşulda kentsel yaşama nitelik kazandırmaktadır. İnsanların iletişim ve etkinliklerine zemin oluşturması gereken kentsel açık mekânlar, bu konuda çeşitli işlevlerin gerçekleşmesi sağlayan en önemli araçlar olmaktadır.

Kentsel açık mekânların sahip olduğu bu işlevler, günümüzdeki kentlerin kentleşme ve iklim değişikliğinden, yoğun ve düzensiz konut düzeninden, göçlerden, doğal alanların yok edilmesinden, çevre sorunlarından ve yoğun iş yaşamının getirdiği stres etkenlerinden dolayı bu mekânların rekreasyonel olanaklarına en fazla ihtiyaç duyduğu bir dönemi beraberinde getirmektedir. Açık yeşil alan sistemleri de kentlerde bu ihtiyacı karşılayarak ekolojik, sosyal ve estetik yönden hizmet vermekte ve kentsel hayata katkı sunmaktadır (Chiesura, 2004; Ersöz ve Atanur, 2020). Aynı zamanda günümüz kentlerinde kentsel açık yeşil alanlar kişilerin sosyal yaşantılarını devam ettirmeleri için önemli bir mekân özelliği taşımaktadır (Ersöz ve Atanur, 2020).

Bu bağlamda günümüzde açık- yeşil alanların kente ekonomik, ekolojik ve sosyal faydalar sunduğu üzerinde genel anlamda bir fikir birliğine varılmıştır (Gül, 2018).

Londra kenti için hazırlanan ‘Yeşil Alanlar: Londra için Yararları (2013) raporuna göre açık yeşil alanların sağladığı faydalar şunlardır:

- Ekonomik Faydalar – Açık yeşil alanlar, maliyet tasarrufu sağlar, bulunduğu yerde turizmi teşvik edebilir;
 - Sağlık ve Refah – Sağlıklı yaşam tarzlarının teşvik edilmesinde, stresin azaltılmasında ve hastalığın önlenmesinde rol oynayabilir;
 - Sosyal Etkileşim – İnsanlara yerel alanların tasarımına, yönetimine ve bakımına katılma şansı vererek katılımı teşvik eder, boş zaman aktivitelerine uygun bir alternatif sunar ve çocukların oyun yoluyla sosyalleşme ve motor becerileri geliştirmelerine izin verir;
- Eğitim ve Yaşam Boyu Öğrenme – Okullar için bir açık hava sınıfı sağlar ve çevre yönetiminde iş deneyimi ve öğrenme fırsatları sunar;
- Çevre ve Ekoloji – Biyolojik çeşitliliği artırır ve vahşi yaşam koridorları sağlar, şehirler için ‘akciğer’ olarak hizmet eder, gürültüyü emer ve yağmur suyu akışını azaltır;
 - Tarih ve Kültür – Yerel toplulukların mirasının ve kültürünün bir parçası olur, yerel festivaller ve sivil kutlamalar için mekân sağlar (Open Strategy, 2015).

Dünyanın ve dolayısıyla kentin değişim sebepleri olan nüfus artışı, sanayileşme, yoğun yapılaşma, çevre kirliliği ve doğanın bilinçsiz kullanımı ile açık-yeşil alanlar azalmakta ya da kaybolmaktadır. Bu değişim etkenleri açık yeşil alanlarla ilgili kullanıcı beklentilerini de değiştirmektedir. Bu beklentiler çerçevesinde, açık yeşil alanların kentlere sunduğu ekolojik, ekonomik ve sosyal katkıların ne olması gerektiği tartışılmaktadır. Nötr karbon, biyolojik çeşitlilik, gayrimenkul değerlerinde artış, sağlık, mutluluk gibi terimlerle açıklanan faydalar yukarıda sözü edilen ekolojik, sosyal ve ekonomik faydaların alt bileşenlerini oluşturmaktadır. Kentlerde açık yeşil alan miktarlarında görülen azalmalar da bu ekolojik, ekonomik ve sosyal değerlerin risk altında olduğunu işaret etmektedir.

Tüm bu etkenler sonucunda Landscape Architecture Foundation (LAF) 2010 yılından bu yana ortaya koyduğu Peyzaj Performans Serisi ile peyzaj mimarlığı alanlarının ekolojik, sosyal ve ekonomik değerlerini örnek alan çalışmalarıyla (CSI) ortaya koymaktadır. Literatür kapsamında seçilen örnek alan ile sosyal performans değerlendirmesi yapılmıştır.

Değerlendirme, kentte açık ve yeşil alanların değerini ve önemini objektif önlemler kullanarak ve gelecekteki açık yeşil alanları bilgilendirmek için performanslarını belgeleyip değerlendirerek yapılmıştır. Araştırma ayrıca kentlerin değişen yapısında açık yeşil alan çalışmalarının peyzaj mimarlığı alanındaki öneminin anlaşılması ve değerlendirilmesini vurgulamaktadır.

Bursa kentinin simgesi olan Kültürpark'ın geçmiş ve günümüzdeki durumunun ortaya konulduğu bu çalışmada açık yeşil alanların kentle olan ilişkisinde ortaya çıkan değişimler belirlenmiştir.

Açık yeşil alanların sosyal değerinin ele alınacağı bu çalışma, kapsam olarak yeni bir yaklaşım sunmaktadır. Ülkemizde geçmiş dönemlerde yapılan ve benzer sorunlara sahip olan çok sayıda park bulunmaktadır. Bu çerçevede yapılan çalışmanın yapısında açık yeşil alanların sosyal değerinin her kentte sosyal açıdan değerlendirilmesine olanak sağlaması ve performans değerlendirmesi için bir model oluşturması öngörülmektedir.

1.1 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Tez çalışmasının amacı, Bursa Kültürpark sosyal performans değerlendirmesi örnek alan çalışmasıyla değerlendirilerek peyzaj mimarlığının sosyal değerinin sistematik ve tekrar kullanılabilir bir metotla ortaya konulmasıdır.

Çalışmanın amacını oluşturan sorular ise şunlardır:

Kültürpark'ın geçmiş ve günümüzdeki sosyal değeri nedir?

Kentlerde açık yeşil alanların sosyal performansı nasıl değerlendirilmelidir?

Sosyal performans değerlendirmesi örnek alan çalışması ile ortaya konması amaçlanan hedefler ise şunlardır:

- Değişen kent yapısında açık yeşil alanların azalmasının ve kullanım şekli değişiminin incelemesini ve sebeplerini ortaya koymak
- Kentin simgesi olan Kültürpark'ın geçmiş ve günümüzdeki kullanımlarını incelemek ve zaman içerisindeki değişimini ortaya koymak
- Açık yeşil alanların kentteki önemini ve değerini araştırmak ve bu bağlamda açık yeşil alanların kentteki sosyal değerini ortaya koymak
- Örnek alan çalışması ile peyzaj mimarlığının sosyal değerini ölçülebilir verilerle ortaya koymak
- Bursa'da açık yeşil alanların sosyal değerini Kültürpark alanı üzerinden değerlendirmek ve incelemek

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çalışma amacının soruları tanımlanmış ve belirlenen sorular kapsamında, çalışmanın amacı ve kapsamı belirlenmiş ve çalışma yöntemi ortaya konmuştur. Çalışma konusu ve örnek alan çalışma alanı çerçevesinde literatür taraması yapılmıştır.

İkinci bölüme dünyada hızla değişen kent yapısı ve bu bağlamda kentlerin sahip olduğu doğal ve kültürel değerler ile açık yeşil alanların kentsel yaşamdaki yeri irdelenmiştir. Açık yeşil alanların kentsel yaşamda sahip olduğu ekonomik, ekolojik ve sosyal faydaları belirlenmiş ve bu faydaların ölçülebilir verilerle ortaya konması için sistematik bir yaklaşım olan performans değerlendirmesi tanımlanmıştır. Peyzaj performans değerlendirmesinin yararları, metrik ve yöntemleri ortaya konmuştur.

Üçüncü bölüm çalışmanın temel konusu olan peyzaj mimarlığını sosyal değerini ortaya koymak için sosyal performans değerlendirmesi tanımlanmıştır. Sosyal performans değerlendirmesinin bileşenleri ortaya konarak değerlendirmede ele alınan parametreler ortaya konmuştur.

Dördüncü bölümde, sosyal performans değerlendirmesi örnek alan çalışması Bursa Kültürpark'ın konumu ve kentle ilişkisi, tarihsel değişimi incelenmiştir. Bu bağlamda parkın tarihsel süreç içerisindeki kullanıcı ve aktivite değişimi ortaya konmuştur.

Beşinci bölümde parkın sosyal performans değerlendirmesi yapılmıştır. Bu kapsamda alan kullanıcı gözlemi, aktiviteleri ve anket çalışması yapılmıştır. Gözlemlerin ve anket sonuçları değerlendirilmiştir. Sonuç bölümünde ise örnek alan çalışması performans değerlendirmesinin sonucu ve değerlendirmesi yapılarak peyzaj mimarlığının sosyal değeri ortaya konmuştur.

1.2 Çalışmanın Yöntemi

Peyzaj performansı araştırmalarının metodolojik temelini oluşturan veriler;

- Peyzaj performans serisi örnek alan çalışması araştırmaları,
 - Örnek alanlarda kullanıcı davranışları ve kullanım sonrası değerlendirme sonuçlarına ulaşmak amacıyla hazırlanan anketler, alan gözlemleri ve davranış harita formları ile elde edilen birincil veriler, örnek alanla ilgili proje paydaşlarından, kamu kaynaklarından ve veri tabanlarından elde edilen ikincil verilerdir (LAF,2018). Bu kapsamda yapılan çalışmadaki veri elde etme yöntem ve süreçleri aşağıda özetlenmiştir.

Peyzaj performansı örnek alan çalışmaları ekonomik, ekolojik ve sosyal performans olamk üzere üç ana başlığa sahiptir. Sosyal performans ana başlığındaki örnek alan çalışmalarının her birinde sosyal performans değerlendirmesinin kültürel ve tarihi önem, ilham kaynağı ve güzellik algısı, mental sağlık ve refah gibi alt bileşenlerinin ölçümünü hedefleyen farklı yöntemlerin kullanıldığı görülmüştür (Çizelge 1.1).

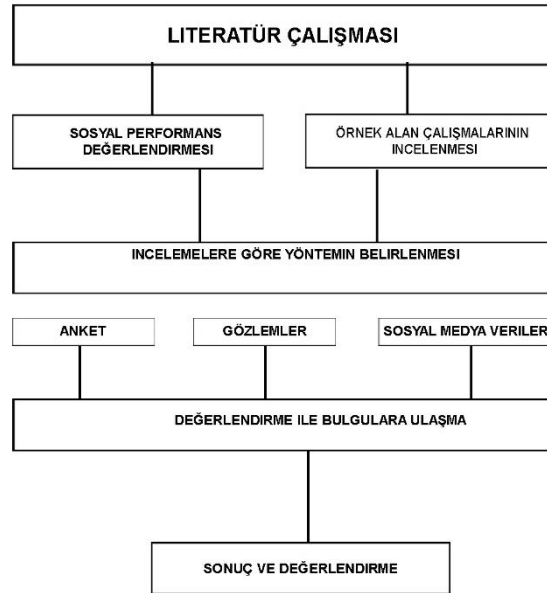
Çizelge 1.1 : Sosyal Performans Değerlendirme metrik ve yöntemleri (McCoy, E., Braco, M. ve Mandel, L,2018).

Sosyal Performans Bileşenleri	Değerlendirme Yöntemi
Paydaş İhtiyaçları	Anketler Sörvey Davranış Haritalamaları Katılımcı Haritalamaları
Kültürel ve Tarihi Önem	Anketler Sörvey Arşiv araştırmaları Katılımcı Haritalamaları
İlham Kaynağı ve Güzellik Algısı	Anketler Sörvey Davranış Haritalamaları Katılımcı Haritalamaları
Mental Sağlık ve Refah	Sağlık Etki Değerlendirmesi Rekreasyon deneyim tercihi (REP)
Güvenlik ve Güvenlik Algısı	Anketler Sörvey Davranış Haritalamaları Çevresel araçlar
Kullanıcı rahatlığı ve fiziksel sağlığı	Anketler Sörvey Davranış Haritalamaları

Bu çerçevede çalışma alanı ile ilgili olarak benzer yöntemlerin hangilerinin kullanılabileceği konusunda bir değerlendirme yapılmıştır. Anket, sosyal medya kullanımını da içeren alan ve davranış gözlemlerinin çalışma alanı için uygun veri elde etme yöntemi olduğundan hareket edilerek araştırmacı tarafından üretilen birincil veriler hazırlanmıştır.

İlgili literatür, yerel yönetim tarafından çalışma alanı ile ilgili olarak hazırlanan proje ve raporlar gibi araştırmacı tarafından bizzat üretilmeyen veriler ise ikincil verilerdir. Bu veriler de hem literatürde hem de yerel yönetim başata olmak üzere ilgili kurumlar aracılığı ile elde edilmişlerdir.

Yukarıda özetlenen durum çerçevesinde çalışmanın ilk aşamasını peyzaj performansı ile ilgili yapılmış örnek alan çalışmalarını ve ilgili literatürü kapsayan bir değerlendirme oluşturmuştur. Bu değerlendirmeler sonrasında çalışma için uygun yöntemler seçilmiştir. Anket, sosyal medya paylaşımlarını da içeren alan/kullanıcı gözlemleri olarak tercih edilen yöntemlerden elde edilen bulgular değerlendirilerek sonuçlara varılmıştır. Yönteme ait akış şeması Şekil 1.1’de verilmiştir.

Şekil 1.1 : Yöntem akış şeması.

Anket

Landscape Architecture Foundation tarafından ortaya konan Landscape Performance Series (LPS) Örnek Alan Çalışmaları (CSI) içinde kent parkları ile ilgili sosyal fayda dokümanlarından yararlanılarak anket soruları oluşturulmuştur (LAF,2018). Sosyal değer 10 bileşeni (Rekreasyonel ve sosyal değer, kültürel koruma, sağlık ve iyi olma, güvenlik, eğitim değeri, gürültü, gıda üretimi, manzara kalitesi ve görünümü, ulaşım, eşitlik ve erişim) içeren örnek alan çalışmaları taranmış, anket sorularının oluşturulmasında yukarıda sözü edilen uluslararası literatürde yer alan sorular ile

parkın yerel niteliklerini ilgilendiren sorular bir arada kullanılmış ve bu şekilde hem literatürdeki değişkenler ile yere bağlı değişkenlerin etkilerinin anlaşılması hedeflenmiştir. Bu bağlamda tekrarlanabilir bir yöntem olarak anketin ortaya konulması hedeflenmiştir.

Kullanıcıların algı ve deneyimlerini değerlendirmek amacıyla kullanıcılara alan kullanım sıklığı, ulaşım, yalnız veya toplulukla kullanım, alan tercih sebebi, parkta yapılan aktiviteler, park algısı, güvenlik, yaşam kalitesi, sağlık ve alanda vakit geçirme süresi ile ilgili konulardaki sorular sorulmuştur.

Anketin birinci bölümü kullanıcı profillerini saptamayı amaçlayan sorulardan oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümünde kullanıcı algıları ve aktivite tercihlerini içeren çoktan seçmeli sorularla, alan kullanımının sosyal olarak değerlendirmeleri istenmiştir. Anketin son bölümünde ise alanla ilgili eklemek istedikleri yorumlar sorulmuştur. Ankete katılım isteğe bağlı gerçekleştirilmiş ve kimlik bilgisi talep edilmemiştir.

Anket sorularının hazırlanmasından sonra alanda anket deneme çalışması gerçekleştirilmiştir. Deneme anketleri ile soruların anlaşılabilirliğini ölçmek amaçlanmıştır. Bu çalışmadan sonra bazı anket soruları daha anlaşılabilir hale getirilmiş ve bazı sorular detaylandırılmıştır.

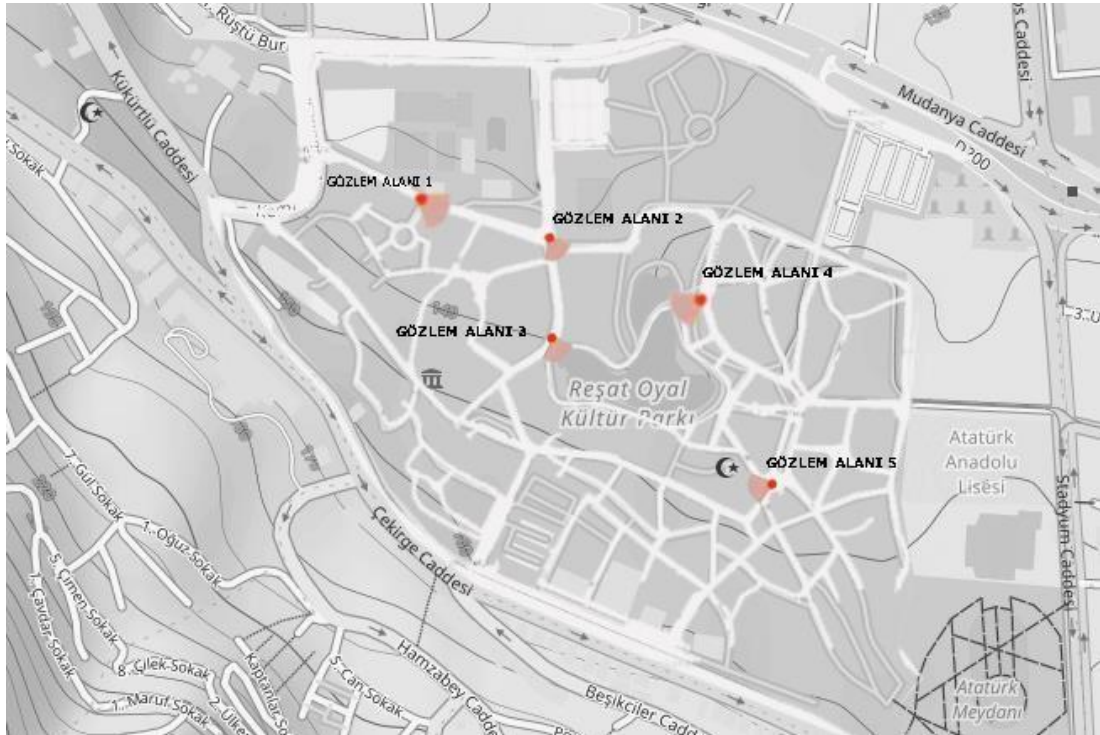
Anket parkın kullanım yoğun olduğu aylardan biri olan ve hava şartlarının uygun olduğu ekim ayında yüz yüze görüşme ile 836 kullanıcıyla yapılmıştır. Parkın kullanıcı profiline farklılık göstereceği göz önüne alınarak hafta içi ve hafta sonu ve farklı saatlerde anket uygulanmıştır.

Anketler ile ilgili etik kurul izinleri alınmıştır. Katılımcılar rastgele seçilmiş, kendilerine çalışma hakkında bilgi verilerek gönüllü olmaları durumunda anketler uygulanmıştır.

Gözlemler

Alan gözlemi fotoğraflar, izleme, kullanıcı sayımları, etkinlik haritalamaları yöntemleri ile gerçekleştirilmiştir. Alan gözlemleri bir yıl boyunca, en çok hava durumunun uygun olduğu yaz aylarında olmak üzere yılın tüm dönemlerinde gerçekleştirilmiştir. Kullanıcı davranış ve etkinliklerinin gözlenmesi alanın nasıl ve hangi amaçlarla kullandığı hakkında ölçülebilir bir bilgi vermiştir.

Gözlemler hafta içi ve hafta sonu değişen kullanıcı aktivitesinin daha iyi gösterilmesi için gün içerisinde farklı zaman dilimlerinde yapılmıştır. Gözlemlerin gerçekleştiği yer, çalışma alanın krokisini (Şekil 1.2) içeren bir form ile görselleştirilmiştir. Davranış gözlem noktalarının seçimi ve görüş alanın genişliği kullanıcı aktivite ve yoğunluklarına göre seçilmiştir. Gözlem noktaları parkın her alanındaki kullanıcı aktivitelerini belirlemek için belirlenmiştir. Gözlem noktası 1, açık hava tiyatrosu önüyle birlikte piknik masalarını, bir girişini ve alanda bulunan büfeleri; gözlem noktası 2 göl çevresini, çocuk oyun alanını ve kafeyi; gözlem noktası 3 ipekiş ve çevresini ve noktada bulunan çocuk oyun alanını ve büfeleri; gözlem noktası 4 Millet Bahçesi girişini; gözlem noktası 5 ise lunapark ve çevresini kapsamaktadır. Bu bağlamda alanda bulunan tüm farklı kullanım alanlarını seçilen gözlem noktaları ile değerlendirilmiştir.

9

Gözlem alanlarında kullanıcı sayısı ve aktivite türünü belirlemeyi amaçlayan için kullanıcı formu hazırlanmıştır. Gözlemler gözlemcinin pasif konumda olduğu ve kullanıcının bulunduğu doğal ortamda daha önceden planladığı alanlar üzerinde yapılmış ve veriler bu çizelgeye işlenmiştir. Kroki üzerinde hazırlanmış olan rotada bir saatlik bir yürüyüşte kullanıcı sayıları ve aktiviteleri işaretlenerek gözlem formu tamamlanmıştır. Bu çerçevede kullanıcılara önceden bilgi verilmemiş ancak bilgi almak isteyen kullanıcı olması dahilinde gerekli açıklamalar yapılarak hazırlanan form kullanıcı ile bilgi amaçlı olarak paylaşılmıştır.

Sosyal medya verileri

Kullanıcıların mekânı nasıl algıladıkları ve değerlendirdikleri konusunda sosyal medya verilerinin kullanımı son yıllarda yaygındır. Bu çalışma kullanıcı değerlendirmelerini ağırlıklı olarak anketler üzerinden gerçekleştirmeyi hedeflemiştir. Bununla birlikte, çalışma kapsamında Bursa Kültürpark'ın sosyal medyadaki ifade ile ilgili bir ön inceleme de yapılmıştır.

Bu çerçevede Instagram sosyal medya ağında hashtag veya konum işaretleriyle Bursa Kültürpark'a ait fotoğraflar toplanmış ve fotoğrafların alanın hangi alanında çekildiği, hangi öğeleri içerdiği konularında tespitler yapılmıştır.

Araştırmanın sınırlılıkları

Peyzaj performansı örnek alan çalışmaları peyzaj tasarımı yapılan alanların uygulanacak herhangi bir çalışma öncesindeki durumu ile çalışma sonrası durumunu karşılaştırmayı sağlamaktadır. Bu çalışma ise Bursa Kültürpark'ın mevcut durumuna dönük bir değerlendirmeyi sosyal performans merceğinden gerçekleştirmeyi hedeflemiştir.

Çalışma kapsamında arazi çalışmaları kapsamında kullanıcı aktivite gözlemleri Mayıs, davranış gözlemleri Temmuz, anket ise Ekim ayında gerçekleştirilmiştir. Parkın gece kullanımı ile ilgili değerlendirme yapılamamıştır. Daha kapsamlı çalışmalar için yılın tüm aylarını ve gece kullanımlarını da içeren veri setlerinin elde edilmesi çalışmanın daha fazla gelişmesini sağlayabilir. Sosyal medya analizlerinin yöntem ve veri sağlama açısından derinleşmesi de bu amaca hizmet edebilir.

2. PEYZAJ PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ

Kentsel mekânda yapılan bir müdahalenin sonucunda ortaya çıkan ekonomik, ekolojik ve sosyal değerin tespit edilmesine odaklanan ve kökeni mimarlıktaki performans çalışmalarına dayanan peyzaj performans kavramı peyzajın kentlerde sürdürülebilir, yaşanabilir ve esnek bir bütün olmasını sağlamayı amaçlamaktadır (LAF, 2018).

Peyzaj performansı yeni bir yaklaşım olarak ele alınsa da Frederick Law Olmsted'in Emerald Necklace tasarımıındaki işlevsel sistem yaklaşımları, sosyal ve ekolojik bir kentsel alan yaratmayı düşünen Ian McHarg'ın analiz yöntemi ve tasarım karar verme süreci, The Granite Garden Anne Spirn'in kentsel yeşil alan için alan çalışma yaklaşımları performans çalışmalarına öncülük etmiştir (Burke, 2018).

Performans değerlendirmesinin kaynağı, belediye faaliyetleri değerlendirmesini savunmak için “Yerel Aktiviteleri Ölçme: Yönetim İçin Önerilen Kriterlerin Bir Anketi” belgesinin yayınlandığı 1940'lara dayanmaktadır (Poister ve Strieib, 1999). Günümüze kadar performans değerlendirmesi, farklı tasarım alanlarındaki tasarım çözümlerini değerlendirmek için yoğun bir şekilde kullanılmıştır (Çizelge 2.1). Kullanım sonrası değerlendirme (POE), bina performans değerlendirmesi, ulaşım performans değerlendirmesi ve planlama performansı değerlendirmesi kavramları da benzer şekilde tasarımla ilgili araştırma alanında giderek yaygın bir şekilde kullanılır hale gelmiştir (Luo, 2014).

Çizelge 2.1 : Performans değerlendirmesi gelişimi ve değişimi (Luo, 2014).

	Tanım	Ölçümdeki amaç	Performans	Başlangıç yılı
Mimarlık	Binaların, performanslarını sistematik şekilde kıyaslamak	mevcut Ortaya bir problemlere geri sağlamak	çıkartılan göre dönüşleri Tasarım kalitesi geliştirme	1960
Ulaşım	Devam eden sürecin hedeflenen amaçlara ulaşması	Performansı geliştirmek	Maliyet	1980
Kentsel planlama	Düzenli temel sonuçlara ve hizmetin ve programın yeterliliği	Ölçülebilirliği geliştirmek	Maliyet ve ölçütler	1940
Peyzaj mimarlığı	Yeterliliği ölçen ve bununla sürdürülebilir peyzaj çözümlerinin amaçlarını belirlemek	Sürdürülebilir peyzaj çözümler sürecinde azaltmak toplamak	Tasarımcıların tasarımı beklediği amaçlar için kanıtlar	2010

Enerji ve Çevre Tasarımı Liderliği (LEED) ve Sürdürülebilir Alan Girişimi (SITES) gibi bazı derecelendirme sistemlerinden farklı olarak Peyzaj Performans Değerlendirmesi, potansiyel bir analiz yerine geriye dönük bir analiz sistemi gerçekleştirmektedir. Yani, tasarım belgelerine dayalı olarak önerilen sonuçları tahmin etmek yerine, proje oluşturulduktan ve uygulandıktan sonraki sonuçları değerlendirmektedir (Luo, 2014). Önceki performans araştırmalarına kıyasla peyzaj performans değerlendirmesi, projelerin ekolojik, ekonomik ve sosyal yönlerde değerlendirilmesini gerektiren sürdürülebilirlik bileşenine sahiptir (Luo ve diğ., 2021).

Peyzaj performans teriminin başlangıç çalışmaları 2010 yılında Amerikan Peyzaj Mimarlığı Vakfı Landscape Architecture Foundation (LAF) tarafından, peyzaj mimarlığı alanındaki kanıtlı tasarımı (Evidence based design) desteklemek amacıyla kullanılmaya başlamıştır. Peyzaj Mimarlığı Vakfı performans kavramını, “peyzaj çözümlerin amaçlarını karşıladığı bir verimlilik ölçütü” ve “sürdürülebilirliğin amacı” olarak tanımlamaktadır (Burke, 2018).

Peyzaj performans değerlendirmesi ise, çevresel ve insan ihtiyaçlarına cevap veren alanlar ve sistemler yaratmak için ekolojik, sosyal ve ekonomik hedeflere yönelik ilerlemenin bir değerlendirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Ekolojik, sosyal ve ekonomik faydaların llebilir sonuçlar elde ederek kentlerdeki peyzajın değişimini ve dönüşümünü ortaya koymayı amaçlayan peyzaj performans değerlendirmesi, peyzajların hedeflenen amaçlara ulaşımasını sağlamaktadır (LAF, 2018).

Peyzaj performans değerlendirmesi;

- Tasarlanan ve planlanan peyzajların kalitesini yükseltmektedir.
 - Sürekliliğin sağlanması ve dönüşümü için kaynak oluşturulmasına yardımcı olmaktadır.
 - Çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik hakkında toplumun bilinçlenmesini ve anlayış kapasitesini geliştirmektedir.
- Kamu politikasını bilgilendirmekte ve yatırım getirisini arttırmaktadır.
- Sürdürülebilir peyzaj mlerine zemin hazırlamaktadır.
- Bilgi birikimi oluşturmaktadır.
- Tasarım uygulamalarını bilgilendirmektedir.
- Sürdürülebilir politikalar ve tasarım mleri ortaya çıkarmaktadır.

Bu bağlamda Peyzaj Performans Değerlendirmesi, sürdürülebilir evre mlerinin kanıtlara dayalı ekolojik, sosyal ve ekonomik faydalarını derleyerek ve bunları kamu için anlaşılabılır ve erişilebilir hale getirmektedir. Tasarım, geliştirme ve politika alanındaki bu bilgi açığını ortadan kaldırmaktadır (Ndubisi ve diğ., 2015).

LAF peyzaj performansı yarar kategorisini ilk olarak yedi alanda geliştirmiştir; 1) Karbon, enerji & Hava kalitesi: Enerji kullanımı& emisyonu, hava kalitesi, sıcaklık & kentsel ısı adası, karbon tutumu 2) Ekonomik: Ekonomik değeri, ekonomik gelişim, iş fırsatı; 3) Habitat: Yaşam alanı koruması, yaşam alanı koruması; 4) Arazi: Ulaşım, arazi verimliliği/korunması, toprak oluşturma/restorasyonu; 5) Materyal & Geri dönüşüm: Geri dönüşüm, yerel madde kullanımı, atık dönüşümü; 6) Sosyal: Rekreatyonel & sosyal değer, kamu sağlığı& güvenliği, eğitim değeri, gürültü, gıda üretimi, görünüm kalitesi; 7) Su: Su yönetimi, koruması ve kalitesi (Canfield ve Yang, 2014). Geliştirilen alanlar farklı çalışmalarda da ele alınmış ve sonuç olarak üç yarar belirlenerek karakterleri alan çalışmalarında yaşam kalitesini arttırmakta ve böylece sürdürülebilir bir büyümeyi ve gelişmeyi sağlama amacıyla sürdürülmektedir (Olbińska, 2018).

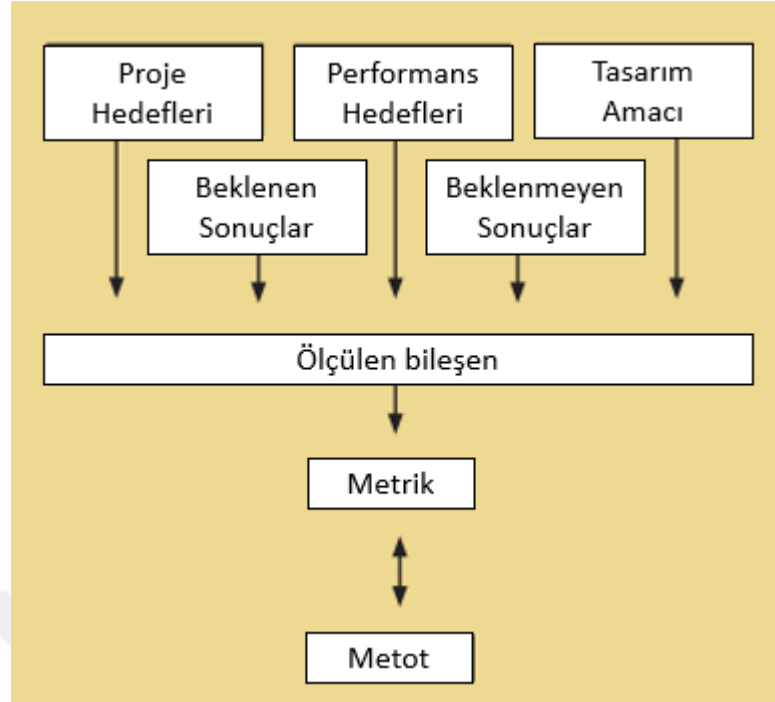
Peyzaj performansı, peyzaj mimarlığı alanlarının ekolojik, ekonomik ve sosyal faydaların (Şekil 2.1) sürdürülebilir gelişimin sonuçlarını ölçerek elde edilen geri bildirimlerle gelecekteki tasarımları bilgilendirmek için kullanılmaktadır. Böylece performans değerlendirmesi, üç fayda bileşenini (ekolojik, ekonomik ve sosyal) belirli standartlarla karşılaştırarak bir projenin hedeflerine ulaşip ulaşmadığına odaklanmaktadır (Luo, 2014).

Şekil 2.1 : Peyzaj performans değerlendirme bileşenleri (LAF, 2018).

Ölçülebilir temellere dayanan ekonomik, sosyal ve çevresel değerlendirmenin sonuçları, kentlerde peyzaj mimarlığı alanlarının işlevlerinin ekolojik, sosyal ve ekonomik açıdan daha yüksek standartlar sergilemesini ve bu standartları belirlenmesini sağlamaktadır (Mccoy ve diğ., 2018).

Peyzaj Performans Serisi (LPS) kılavuzu peyzaj performans değerlendirme alanıyla ilgilenen araştırmacılar, park ve bahçe yöneticileri, peyzaj mimarları ve öğrenciler için bir başlangıç olarak geliştirilmiştir. Metrik ve yöntemleri bir kural olarak değil, olasılıklar sunarak her projeye uygun ve hedeflerine göre uyarlanmış ölçüt ve yöntemlerin başlangıç noktasının olması amaçlanmıştır. Uygun metrik ve metotları seçme ve değerlendirme, zaman aralığına, kaynaklara, kaynakların kullanılabilirliğine ve uzmanlığa bağlı olarak değişmektedir (LAF, 2018). Performans değerlendirmek için proje ve performans hedeflerini belirlemek önemlidir. Proje hedefleri ve tasarım amacının belirlenmesi alanın başarılı olması (Şekil 2.2) için önem taşımaktadır.

Şekil 2.2 : Peyzaj performans değerlendirmesi rehberi (LAF, 2018).

Yöntem ve koşullar ise belirli ve güvenli olmalıyken; potansiyel ölçüm ve yöntemlerinde geçerliliğe sahip olması gerekmektedir.

Metrik ve yöntemlerin seçiminde ele alınan 4 ana kriter şunlardır:

- Uzman olmayan meslek grupları için kullanım kolaylığı sağlaması,
- Çeşitli ve farklı proje türleri ve ölçekleri için genel uygulanabilirliğe sahip olması,
- Sınırlı bütçe ile daha kısa bir zamanda ölçülebilir olması ve
- Kanıtlanabilirliği ile savunulabilir özelliğe sahip olmasıdır (LAF, 2018).

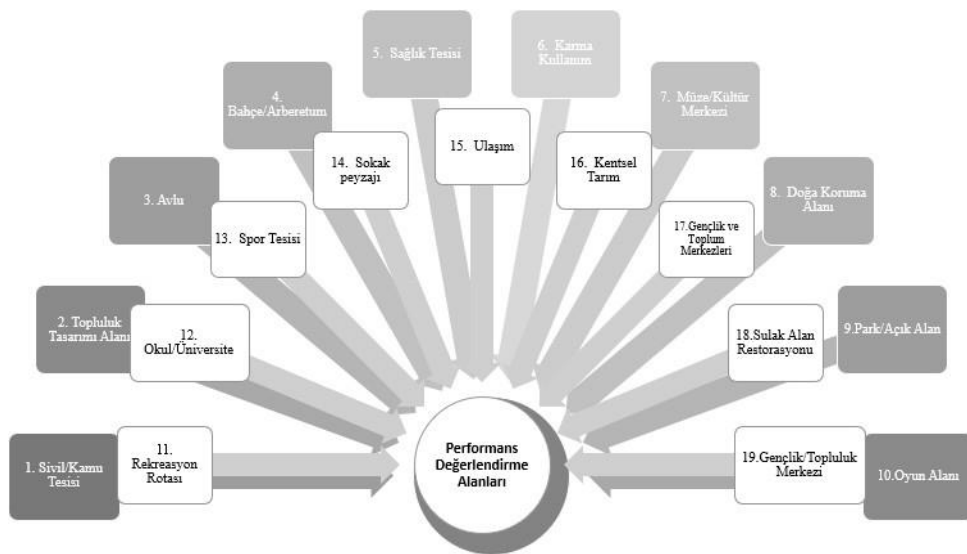
Genel veri kaynaklarının yanı sıra proje paydaşları tarafından toplanan bilgiler de araştırılarak doğrudan ölçümlerde değerlendirmede kullanılabilmektedir. Metrikleri seçerken alan ve nihai hedef kitle, değerlendirme sonuçları için göz önünde bulundurulmaktadır (LAF, 2018). Peyzaj performansı örnek alan çalışmalarında kullanılan yöntemler de her alanda oldukça farklıdır (Luo, 2014).

Performans ölçümlerine bir örnek olarak; eğer bir üniversite kampüsü yenileme projesinin amacı kampüsün imajını iyileştirmek ise nihayetinde alan gözlemi kayıtları gibi basit bir ölçüm yöntemi kullanılabilmektedir. Kampüs peyzajını değerlendirmek için alanda anket yapılabilir. Bu değerlendirmelerin sonuçlarıyla da o okula

kaydolma kararları etkilenebilmekte ve öğrencilerin kampüste geçirdikleri vakit arttırılabilmektedir (LAF, 2018).

Ekonomik, ekolojik ve sosyal faydalara göre ölçme yöntemleri yöntemleri de farklıdır. Değişimin belirli bir projeye nasıl atfedilebileceğini belirlemek ise zor olabilmektedir. Sosyal fayda da ise genellikle anketler ve alan gözlemleri ile ölçülmektedir. Bununla birlikte, araştırma süresi sınırlı olduğundan ve anketlerin normal olarak onaylanması ve üstlenilmesi uzun sürdüğü için az sayıda araştırma ekibi anket yürütmektedir (Luo, 2014). Değerlendirme aynı zamanda ideal olarak devam eden bir süreçten oluşan bir değerlendirmedir. Zaman içerisindeki değişimi ve gelişimi gözlemleyebilmek gerekirken verilerin elde edilmesinin de zamana yayılması gerekmektedir. Kullanıcı için istikrarı sağlayacak davranışlar için de devam eden bir süreçte sahip olması gerekmektedir. Yönetim, bakım, kullanım, alana atanan anlamlar ve hatta fiziksel ortamlar zaman içerisinde gelişen ve değişen olgulardır.

Peyzaj Performans Vakfı'nın (LAF) yayınladığı birçok çalışmayla, farklı kullanımlardaki tüm peyzaj mimarlığı alanlarının yöntemlerinin kullanımına ve yöntemlerden nasıl yararlanması gerektiğini içermektedir (Deming ve Meng, 2015). 2011 yılında, CSI (Case Study Investigation) programında (Case Study Investigation) golf alanları, endüstriyel alanlar, topluluk bahçeleri, yağmur suyu yönetimi, koruma alanları ve parklar gibi 22 proje farklı tipi yer almıştır. 2012-2013 yıllarında kamusal alanlar, sulak alan koruması, otel ve rekreasyon alanları gibi farklı örnek alanlar da bu çalışmalara eklenmiştir (Luo, 2014) (Şekil 2.3).

Şekil 2.3 : Performans değerlendirme alanları.

Örnek Alan Çalışmaları (Case Study Investigation- CSI); projenin genel bilgisi ve görünümü, önemli tasarım zorlukları ve çözümleri, ölçülebilir performans yararları, sürdürülebilirlik özelliklerinin tanımı, alanın fotoğrafları ve metodoloji verilerini içermektedir (Canfield ve Yang, 2014).

2.1. Peyzaj Performans Değerlendirmesi Örnek Alan Çalışmaları

Peyzaj Performans Serisi (LPS) Örnek Alan Çalışmalarıyla (Case Study Investigation), tanımlanan bu ifadelerin ölçülebilir bir sonuç ortaya koyan çalışmalarından oluşmaktadır. Örnek Alan Çalışmaları (CSI), performansı değerlendirmek ve her projeyi belgelemek için tasarımcılar ve/veya akademik araştırma ekipleriyle birlikte çalışan Peyzaj Mimarlığı Vakfı (LAF) tarafından üretilmektedir (Şekil 2.4). Bu bağlamda peyzaj mimarlığında uzun ve köklü bir tarihe sahip olan örnek alan çalışmaları, peyzaj mimarlarını, meslektaşlarını ve kullanıcılarını bu çalışmalarla bilgilendirmektedir (Francis, 2001).

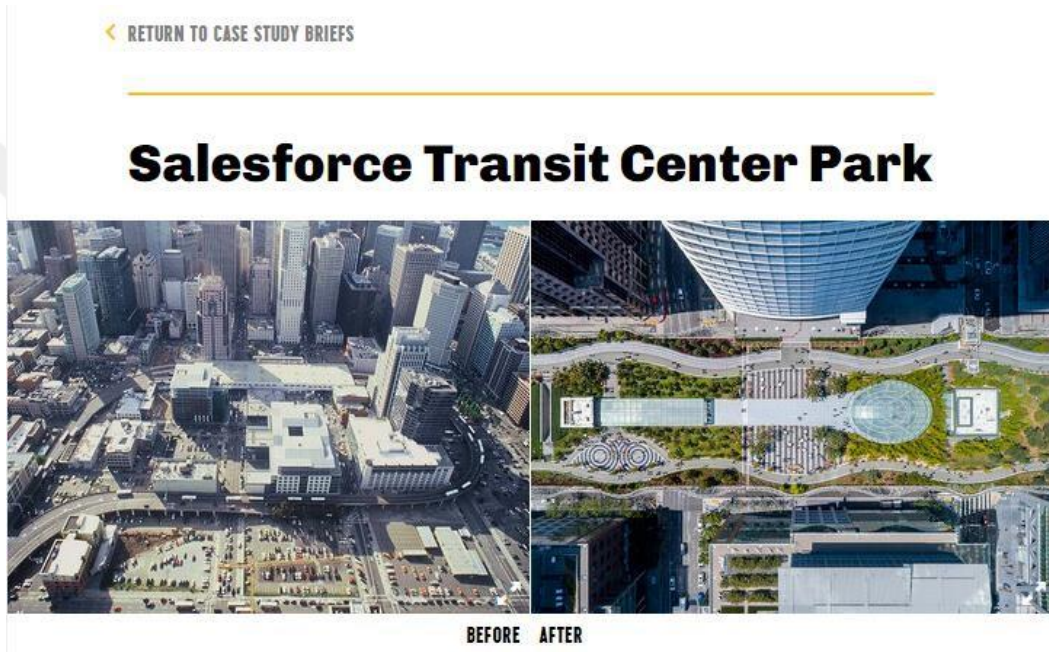

Şekil 2.4 : Peyzaj Mimarlığı Vakfı (LAF), Peyzaj Performans Serisi (LPS) web sitesi.

Örnek alan çalışmaları (CSI), ekolojik, ekonomik ve sosyal faydaları olan 150'den fazla performansı ölçülmüş örnek projenin aranabilir bir veri tabanından oluşmaktadır. Disiplinler arası olan bu çalışmalar, ekonomik, ekolojik ve sosyal faydalarını belgeleme niteliği taşımaktadır (Burke, 2018).

Bu araştırma tasarımı ile hedeflenen tasarım çözümleri ve performansı arasında ilişkilerin kurulmasını sağlamaktadır (Luo ve diğ., 2021).

Örnek alan çalışmaları, peyzaj mimarlığı eğitimi ve araştırmalarında sıklıkla kullanılırken profesyonel peyzaj mimarları da bu çalışmalardan yararlanmaktadır. Meslek disiplini bilgi tabanını geliştirdikçe ve bunu daha geniş bir şekilde ele almaya başladıkça örnek alan çalışmaları metodu mesleği ilerletmek için etkili bir yol göstermektedir (Francis, 2015) (Şekil 2.5). Örnek alan çalışma fotoğrafları, tasarım ve uygulama öncesi ve sonrası olarak yer almaktadır.

Şekil 2.5 : LAF, Salesforce Ulaşım Merkezi Parkı performans değerlendirmesi.

LPS şimdiye kadar 159 örnek alan çalışması belgelemiş ve yayınlamıştır. Bu çalışmalar park / açık yeşil alan, avlu, doğal rezerv alanları ve yağmur suyu bahçeleri gibi 30'dan fazla proje türünü içermektedir. Kuruluşundan bu yana peyzaj mimarlığı ve diğer tasarım disiplinlerinde artan bir ilgi görmektedir (Luo ve diğ., 2021).

Artan bu ilgi ile kentlerdeki açık yeşil alanların değerlendirilerek değişen kent yapısında nasıl olduğu veya olacağını ortaya koymayı hedeflemektedir. Değişen dünyada artan kent ve nüfus yoğunluğunda açık yeşil alanların topluma sosyal katkıları temel ihtiyaçlar haline gelirken kentlerdeki açık yeşil alanlarda tüm peyzaj mimarlığı disiplinine giren alanlarda sosyal bileşenler performans değerlendirmesiyle kazanılması hedeflenmektedir. Sosyal performans değerlendirmeleri, örnek alan çalışmalarından faydalanarak açık alanların yarattığı etkiye dikkat çekmeyi amaçlamaktadır.

3. SOSYAL PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ

Peyzaj Mimarlığı Vakfı (LAF) tarafından yapılan performans çalışmalarının %70'i sosyal performans ölçümlerini içermektedir. Peyzaj mimarlığı alanlarının pasif ve aktif rekreasyonu sağlama, açık havada vakit geçirmeyi arttırma, sosyal etkileşimi destekleme, doğayla erişimi sağlama ve topluluk hissi yaratmak gibi sosyal faydalar oluşturmaktadır.

3.1. Sosyal Performans Bileşenleri

Sosyal performans bileşenleri açık yeşil alanlarda:

- Dış mekânlardaki aktiviteyi arttırmayı, sosyal etkileşimi desteklemeyi, pasif ve aktif rekreasyonu ve topluluk duygusunu yaratmak için bu mekânların oluşumunu ve gelişimini,
- Tarihi ve kimlik değerlerini, kültürel mirasları ve olayları içeren değerleri korumayı, genişletmeyi, farkındalık oluşturmaları ve öğretmesi için kültürel korumayı,
- Aktif eğlence ve doğaya erişim imkanları ile günlük deneyimlerden elde edilen sağlık ve refahı,
- Güvenlik ihtiyacını, kendini güven ve emniyet içinde tehlikeden uzak hissetmeyi, korunmayı ve barınmayı,
- Resmi olmayan eğitimin kentlerde kendiliğinde gerçekleşirken farkındalık kazandırma rolü oynamayı,
- Kentlerde gıda üretimini, güvenli ve sağlıklı gıdaya erişimi,
- Estetik değer katmayı ve diğer algısal deneyimlerde rol oynamayı,
- Kişisel deneyimi arttırmayı, sosyo- kültürel deneyimi ve ekonomik fırsatı sağlamaktadır.

Sosyal performans değerlendirmesi bileşenleri; rekreasyonel ve sosyal değer, kültürel koruma, sağlık ve refah, emniyet ve güvenlik, gürültü, manzara kalitesi ve görünüm, ulaşım, erişim ve eşitlik gibi peyzaj mimarlığının her alanında potansiyel taşıyan sosyal değerleri kapsamaktadır. LAF (2018) sosyal performans bileşenlerini on başlıkta ortaya koymuştur (Şekil 3.1).

Sosyal Performans Bileşenleri

1. **Rekreasyonel ve sosyal değerler:** Etkileşim ve dinlenmeyi destekleme
2. **Kültürel Koruma:** Kültürel değerleri restore etme ve sürdürme
3. **Sağlık ve Esenlik:** Hayat kalitesini, fiziksel ve mental sağlığı destekleme
4. **Güvenlik:** Suç ve şiddet oranını azaltma, güvenliği artırma
5. **Eğitim Değerleri:** Farkındalığı arttırmak ve eğitime teşvik etmek
6. **Gürültü:** İstenmeyen duyulan ve algılanan sesleri azaltmak
7. **Gıda Üretimi:** Kentsel tarımı desteklemek
8. **Ulaşım:** Yürüme, bisiklet kullanımı ve toplu taşımaya odaklanma
9. **Eşitlik ve Erişim:** Rahatlık ve kolaylıklar yaratma veya geliştirme
10. **Manzara Kalitesi ve Görünümü:** Manzara kalitesini geliştirme ve kaliteli hale getirme

Şekil 3.1 : Sosyal performans bileşenleri (LAF, 2018).

Bir başka çalışmada ise yukarıda belirtilen faydalara ek olarak (Stauskis, 2020) sağlık ve kişisel güvenlik, kamu güvenliği, halkın katılımı, herkes için evrensel tasarım, kapsayıcı yer yapımı, yenilenemeyen kaynakların kullanımı, yeni istihdam, yatırım verimliliği, yerel malzeme ve kaynaklar, gıda, enerji, yakıt güvenliği ve verimli hareketlilik, suç önleme, kentsel açık alan artışı, kişi başına benzin kullanımı azaltımı, yatırım getirisi gibi faydaları sosyal performans bileşenlerine dahil etmiştir.

Rahat hissetmek, tercih edilebilirlik, erişilebilirlik, fiziksel aktivite, refah, topluluk oluşturma, güzellik ilham ve görsel kalite, sosyal ve çevresel adalet, yer hissi, içsel zenginlik, kültürel miras, tarihi değerler, özgürlük, seçim ve demokratik boşluk, paydaş ihtiyaçları ve kültürel dayanıklılık gibi faktörlerde sosyal faydanın içerisinde yer almaktadır (Mccoy, Braco ve Mandel, 2018).

Sosyal performansın ölçülmesi için öncelikle değerlendirilen alanın tarihi ve gelişimi, alandaki durum ve kullanıcı davranışlarının belirlenmesi gerekmektedir (Deming ve Meng, 2015). Her performans değerlendirmesi bileşenlerinin farklı değerlendirme yöntemleri bulunmaktadır.

3.1.1 Rekreatyonel ve sosyal değerler

Açık yeşil alanlar insanlar için vazgeçilmez birer sosyal ve psikolojik ihtiyaçtır. Aynı zamanda dış mekânlardaki aktiviteyi arttırmak, sosyal etkileşimi desteklemek, pasif ve aktif rekreasyonu sağlamak ve topluluk duygusunu yaratmaktadır (şekil 3.2). Sosyal olarak bireylerin diğer bireylerle iletişime geçmesine yardımcı olurken rekreasyon ihtiyaını karşılayarak psikolojik açıdan ise dinlenme ve rahatlama sağlamaktadır (Baştürk, 2000). Aynı zamanda bu mekânlar sosyal ilişkiler yaratarak kullanıcıya hizmet etmektedir. Kentleşme ile beraber kentlilerin kentlerde iş hayatının stresi ile karşı karşıya olmaları ve doğadan kopma endişesi sonucunda rekreasyon ihtiyaını karşılamaya yönelik doğal ve tarihsel yerleri tercih etmeye başlamış, stresten uzaklaşmanın çeşitli yollarını aramaya başlamışlardır (Coşku ve Koçyiğit, 2020).

şekil 3.2 : Depot park (LAF, Rekreatyonel ve sosyal değer örnek alan çalışması).

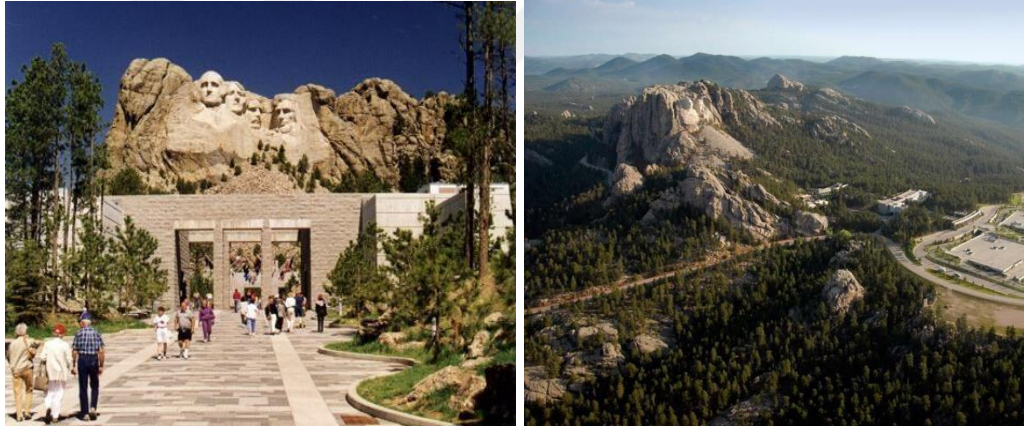
Sosyalleşme kent yaşamının bir parçasıdır. Kentlerde parklar, dış mekânlar, meydanlar ve kampüsler rekreasyonel, sosyal ve toplumsal değerlerin fonksiyonlarını sağlayan en önemli mekânlardır. Kentlerde açık yeşil alanlar, sosyal ve toplumsal fonksiyonlarıyla pasif ve aktif rekreasyonu sağlama, açık havada vakit geçirmeyi arttırma, sosyal etkileşimi destekleme, doğayla erişimi sağlama ve toplulukta ortak bir duygu yaratma gibi olanaklara imkân vermektedir. Bu olanaklara en iyi şekilde ulaşılması için izelge 3.1’de belirtilen metrik ve yöntemin doğru veri kaynakları ile değerlendirilmesi gerekmektedir.

Çizelge 3.1 : Rekreatyonel ve sosyal değer yöntemi.

Yarar tipi	Metrik	Yöntem/Araç	Veri kaynakları
Rekreatyonel ve sosyal değer	Kullanıcı sayısı (sayı/yıl)	Metrikler saha çalışması veya ziyaret veya kullanım belgelerini gerektirir.	Yaşam Araştırması: Topluluklarda Oyun ve
(Rahatlamayı ve etkileşimi destekleme)	Kullanıcıların rekreatyonel veya sosyal aktiviteye ulaşımı (sayı veya yüzdesi)	Kullanım kapsamını ve türünü belirlemek için fotoğraf, doğrudan gözlem veya anketler kullanılır.	Rekreatyon Gözleme Sistemi (SOPARC)
		Anketler deneyim kalitesi hakkında bilgi verir.	

3.1.2 Kültürel koruma

Kentlerdeki tarihi ve kültürel alanlar tarihi, kimlik değerlerini, kültürel mirasları ve olayları içeren değerleri korumak, genişletmek, farkındalık oluşturmak ve öğretmek için önemli bir rol oynamaktadır (Şekil 3.3).

Şekil 3.3 : Rushmore Dağı ziyaretçi hizmetlerinin yeniden geliştirilmesi (LAF, Kültürel koruma örnek alan çalışması).

Kültürel peyzajlar belirli kişiler, etkinlikler ve kültürlerle ilişkili değerlerle doğal, tarihi ve/veya tasarlanmış alanlardır. Bölgesel kimliklerin tanınması ve bilinmesi, tarihi değerlerin farkına varılması ve topluluk hissinin oluşmasını sağlamaktadır. Bu faydalar kültürün benimsenmesini sağlarken kültürel bir değer oluşturmaktadır (LAF, 2018). Kültürel değerlerin tasarlandığı gibi bir değer oluşturması ise uygun metrik ve yöntemin (Çizelge 3.2) değerlendirilmesiyle gerçekleşmektedir.

Çizelge 3.2 : Kültürel koruma yöntemi.

Yarar tipi	Metrik	Yöntem/Araç	Veri kaynakları
Kültürel Koruma (Kültürel değerleri alanları korumak geri kazandırmak)	Korunan veya restore edilen kültürel değerli alanı ve miktarı (alan veya miktar)	Kültürel kaynakların türü, kapsamı ve önemi ile bunları korumak veya geri kazandırmak için alınan önlemlere ilişkin önceki belgelere dayanır. Kültürel varlıklar dini, kabile veya kültürel koruma grupları tarafından belgelenebilir.	UNESCO: Dünya Mirası Listesi ABD Milli Parkı Servisi (NPS):

3.1.3 Sağlık ve esenlik

Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, teknolojiye bağlı olan iş ve yaşam biçimi, monoton bir düzeni gerektirmekte, bu durumda bazı psikolojik sorunlara ve yalnızlığa yol açmaktadır (Öztan, 1972). Stresi azaltma etkisi doğanın sağlık yararları açısından önemli bir unsur olmaktadır. Stres, kalp-damar hastalıkları, anksiyete bozuklukları ve depresyon gibi birçok yaygın sağlık sorununun temelinde rol oynamaktadır. Doğaya, yeşil alana kısa süreli maruz kalma durumunda bile açık yeşil alanların faydalı etkilerinin ortaya çıkması önem taşımaktadır (Grinde ve Patil, 2009). Kentlerdeki sağlık ve esenlik hali ise sadece sağlık alanlarına ulaşım ile sınırlandırılmamıştır.

Doğada, özellikle de kentlerde yeşil alanlarda vakit geçirmek birçok sağlık etkenlerine yarar sağladığını gösteren çalışmalar giderek artmaktadır. Ruh sağlığı üzerine yapılan araştırmalar, artan yeşil alanların daha düşük psikolojik sıkıntı olasılığı ve diğer zihinsel sağlık sonuçlarıyla ilişkili olduğunu bulmuş ve fiziksel aktivite, stres ve sosyal uyum gibi potansiyellerin önemi belirlenmeye başlamıştır (Dennis ve James, 2016). Bu bağlamda kentlerde açık yeşil alanlar bilişsel, ruhsal ve fiziksel yararlar sağlarken fiziksel aktiviteyi arttırma, sokakları geliştirme, konsantrasyonu arttırma gibi faydalarıyla daha sağlıklı çocuk gelişimi, daha fazla fiziksel aktivite, stresten kurtulma, daha iyi konsantrasyon, hızlı iyileşme ve daha olumlu bir algının kentlerde yer bulmasını sağlamaktadır (Şekil 3.4).

Şekil 3.4 : Salesforce Transit Merkezi parkı (LAF, Sağlık ve esenlik örnek alan çalışması).

Kent yaşamında çoğu avantajlar günlük deneyimlerden elde edilmektedir. Aktif eğlence ve doğaya erişim imkanları ile sokaklar, çocuk oyun alanları, spor alanları ve kent parkları fiziksel ve mental sağlık desteklemekte ve refahın sürdürülmesini sağlamaktadır (LAF, 2018). Desteklenmesi ve refahın sağlanması için uygun metrik ve yöntemin (Çizelge 3.3) uygulanması gerekmektedir.

Çizelge 3.3 : Sağlık ve esenlik metrik ve yöntemi.

Yarar tipi	Metrik	Yöntem/Araç	Veri kaynakları
Sağlık ve esenlik (Fiziksel aktiviteyi destekleme, mental sağlık ve yaşam kalitesi)	Ruh halindeki iyileşme, memnuniyet düzeyi veya yaşam kalitesi	Saha çalışması veya önceden belirlenmiş sağlık verilerine erişim gerekir. Göstergelerine erişim gerekir.	Aktif Yaşam Araştırması: Gençlikte Oyun ve Boş Zaman Aktivitesini Gözleme Sistemi (SOPLAY) Aktif Yaşam Araştırması: Doğal Alanlarda Fiziksel Aktivite ve Rekreasyon Gözleme Sistemi (SOPARNA) Aktif Yaşam Araştırması: Topluluklarda Oyun ve Rekreasyon Gözleme Sistemi (SOPARC)
	Fiziksel sağlık ve aktivitede iyileşme	Anketler, kullanıcılarının sağlığı ve refahını etkilediği hakkında toplamayı sağlar.	
	Fiziksel aktivite seviyesi	Doğrudan gözlemler fiziksel aktivite seviyesini belirlemek için kullanılabilir.	
		Fiziksel aktiviteyi gözlemek için SOPLAY, SOPARNA ve SOPARC gibi yöntemler geliştirilmiştir	

3.1.4 Güvenlik

Güvenlik ihtiyacı; kendini güven ve emniyet içinde tehlikeden uzak hissetme, korunma, barınma, korku ve kaygıdan uzak durma ve bunun içinde kural ve yasalara

olan gereksinimlerden meydana gelmektedir (Çelik, 2018).

Açık yeşil alanların tehlike ve suç oranları üzerinde önemli bir etkiye, güvenliği ya da güvensizliği ortaya çıkarabilme olanağına sahiptir. Sahip olduğu bu olanaklar etkinlik alanlarının kümelenmesiyle güvenlik arttırılarak, yollar ile yön bulma kolaylaştırılarak, görüş hatları kullanılarak ve gece aydınlatması desteklenmeleri ile sağlanabilmektedir (Şekil 3.5).

Şekil 3.5 : Liberty Bankası binası (LAF, Güvenlik örnek alan çalışması).

Planlanmış etkinliklerle yoğun kullanım da kullanıcıyı güvende hissettirmektedir (LAF, 2018). Değerlendirilen alanın güvenliğinin ve güvenlik algısının sağlanması için yöntem doğru veri kaynakları (Çizelge 3.4) ile değerlendirilmelidir.

Çizelge 3.4 : Güvenlik metrik ve yöntemi.

Yarar tipi	Metrik	Yöntem/Araç	Veri kaynakları
Güvenlik	Trafik kazalarını azaltma (sayı/yıl)	Alan güvenliğindeki değişikliklerin belirlenmesi, trafik olayları veya verilere erişim gerekmektedir.	Uluslararası CPTED Derneği: Çevresel Tasarım Yoluyla Suç
(Güvenlik ve güvenlik algısını geliştirme ve suçu azaltma)	Hızı azaltma (oranı veya yüzdesi)	Önceki ulaşım çalışmaları ve davranışları hakkında çalışmalar yapılmalıdır.	Önleme
	Suçu azaltma (kaza sayıları/yıl)	Saha gözlemleri, trafik hızı veya güvenliği etkileyen diğer davranışlardaki değişiklikleri belgelemek için kullanılabilir. Anketler güvenlik algıları hakkında bilgi verebilir.	
	Güvenlik algısı		

3.1.5 Eğitim değeri

Resmi olmayan eğitim, kentlerde açık yeşil alanlarda vakit geçirirken kendiliğinde gerçekleşmektedir. Açık yeşil alanların sahip olduğu doğal ve kültürel değerler bir eğitim değeri yaratmaktadır. Örneğin botanik bahçeleri, kültürel alanlar, gösteri alanları eğitime katkı sağlayarak topluma bir farkındalık kazandırmaktadır (LAF, 2018).

Planlı etkinlikler (konser, tiyatro, şenlik ve resmi bayram kutlamaları vb.) açık yeşil alanlarda gerçekleşirken etkili bir şekilde eğitici bir deneyim olanağı yaratmaktadır (Şekil 3.6). Aynı zamanda günümüzde artan teknolojik gelişmeler de bu alanlarda yeni olanakların sunulmasına imkân vermektedir (Çizelge 3.5).

Şekil 3.6 : Hemisfair'deki Yanaguana Bahçesi (LAF, Eğitim değeri örnek alan çalışması).

Çizelge 3.5 : Eğitim değeri metrik yöntemi.

Yarar tipi	Metrik	Yöntem/Araç	Veri kaynakları
Eğitim değeri	Site ziyareti (sayı / yıl)	Bu kategorideki metrikler saha-çalışması, önceki ziyaret, kullanım belgeleri veya web sitesi verilerine erişim gerektirir.	
	Eğitim etkinliklerine katılım veya katılım sayısı (sayı / yıl)		
	Eğitim materyallerine erişen kişi sayısı	Müzelerin ve eğitim kurumlarının ziyaret ve program katılımının kayıtları	

3.1.6 Gürültü

Kentin her alanı ve günlük yaşamında gürültü etkenleri; kent yaşamındaki yapılaşma, nüfus yoğunluğu, hızlı hareketlilik ve yoğunlukta gürültüyü arttırmaktadır.

Gürültü kaynaklı stres, fiziksel rahatsızlık ve uyku rahatsızlıkları sağlığa olumsuz etkiler vermektedir. Karayolu, demiryolu ve eğlence faaliyetleri kentlerdeki en büyük gürültü kaynağını oluşturmaktadır. Alan değerlendirmeleri ile gürültü zonları belirlenerek çözüm odaklı duvarlar, düşük araç hızı gibi çözümlerle gürültüyü azaltmaya yönelik çalışmalar değerlendirilebilmektedir (Şekil 3.7).

Şekil 3.7 : Chicago Riverwalk, aşama 2 ve 3 (LAF, 2018).

Ağaçlar, bitkiler, su varlığı, kuşlar ve vahşi yaşam istenmeyen gürültüyü maskeleyen sesler oluşturmaktadır. Ayrıca, araştırmalar ve alan çalışmaları bitki örtüsünün varlığında insanların gürültü seviyelerini daha düşük algıladığını göstermektedir (LAF, 2018) (Çizelge 3.6).

Çizelge 3.6 : Gürültü metrik ve yöntemi.

Yarar tipi	Metrik	Yöntem/Araç	Veri kaynakları
Gürültü	Alan gürültü seviyeleri (desibel)	Saha çalışması veya gürültü seviyelerinin geçmiş dokümantasyonunu gerektirir. Gürültü azaltma bir hedef olduğunda, gürültü çalışmaları veya modelleme genellikle proje teslim sürecinin bir parçası olarak yapılır.	Purdue Üniversitesi: Gürültü Kaynakları ve Etkileri

3.1.7 Gıda üretimi

Kentlerde güvenli ve sağlıklı gıdaya erişim kent yapısının değişimiyle her geçen gün zorlaşmaktadır. Kentli nüfusun gıda üretimi ve tüketimi konularıyla ilgili endişeleri, gıda ile olan bağlarımız ve gıda seçimlerimizin yaşam tarzlarını nasıl etkilediği konusunda daha fazla farkındalığa yol açmaktadır (Roe ve diğ., 2016). Bu farkındalık

kentsel tarıma ilgiyi de giderek arttırmaktadır. Kentsel tarım güvenli gıdayı ve beslenmeyi destekleyerek aynı zamanda sadece gıdaya erişimi değil ekonomik fırsatı da sağlamaktadır (Şekil 3.8).

Şekil 3.8 : Gary Comer Gençlik Merkezi (LAF, 2018).

Sürdürülebilirliği katkı sağlayan kentsel tarım çatılarda, bahçelerde ve/veya kentsel arazilerde yapılabilmektedir. Kentsel tarım sadece gıda üretimiyle değil arıcılık, kümes hayvanları ve hayvancılık ile de kentlerde yer alabilmektedir (LAF, 2018). Kentlerdeki potansiyel gıda koşullarından fayda sağlanabilmesi ise kentsel alanlara entegre edilerek mümkün olmaktadır (Miedema, 2019). Gıda üretiminin faydanın ölçülebilmesi ise üretilen gıda miktarı gibi ölçülebilir değerlerle ortaya konmaktadır (Çizelge 3.7).

Çizelge 3.7 : Gıda üretimi metrik ve yöntemi.

Yarar tipi	Metrik	Yöntem/Araç	Veri kaynakları
Gıda üretimi	Üretilen gıda miktarı (ağırlık veya hacim)	Önceki verim veya piyasa değerine dayanır.	Plan Sebze değeri Garden: değeri hesaplayıcısı
(Kentsel tarımı destekleme)	Üretilen gıdaların para değeri Sunulan yemek sayısı veya yiyecek alıcıları	Alan ziyaretleri verileri ve fotoğrafları yöneticilerinden ve kullanıcılardan elde edilen bilgileri desteklemek için kullanılabilir.	

3.1.8 Manzara kalitesi ve görünümü

Kentlerdeki yeşil alanların uzun vadede sağladığı yararlarla ilişkin kanıt gösteren sınırlı çalışmalar bulunmaktadır. Bu bağlamda açık alanların sağladığı faydalardan

yararlanmak için gelecekteki tasarımların dikkate alınması gerekmektedir (Gaskon ve diğ., 2015). Estetik, güzellik yaratma, takdir etme ve diğer algısal deneyimler oluşturulan alanın tasarımında önemli bir rol oynamaktadır (Şekil 3.9).

Şekil 3.9 : Milenyum parkı (LAF, 2018).

Bireyin estetik tercihleri kişisel deneyimden kaynaklanırken anlam, sosyalleşme, çevre ve daha geniş ekonomik bağlamlarda bu tercihleri etkilemektedir (LAF, 2018). Kent kargaşasında silinen görüntüler, kentte yaşayan her insanın yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyen başlıca faktörlerdendir. Açık yeşil alanlar kent görüntüsünün karmaşıklığında görünümün kalitesini ve farkındalığını arttırmaktadır. Doğal ve kültürel değerlere sahip bu alanlar duvarlar, ağaçlar ve diğer tasarım öğeleri ile istenmeyen görüntüleri engelleyebilmektedir (LAF, 2018). Görsel peyzaj kalite değerlendirmesi için anketler ve saha çalışmaları (Çizelge 3.8) gibi uygun yöntemlerin kullanılması gerekmektedir.

Çizelge 3.8 : Manzara kalitesi ve görünüm metrik ve yöntemi.

Yarar tipi	Metrik	Yöntem/Araç	Veri kaynakları
Manzara kalitesi ve görünüm	Belirlenmiş görsel kalite ölçeğinde puanlandırma	Bu kategorideki metrikler endekslere, USFS: modellemeye, görüntü analizine veya kullanıcı anketlerine dayanır.	USFS: Peyzaj Yönetimi El Kitabı
	İstenmeyen görüntülerin yüzdesi	ABD Orman Hizmetleri (USFS), Wyoming Arazi Yönetimi Bürosu (WBLM), Milli Park Servisi ve diğer kurumlar görsel kaliteyi değerlendirmek için protokoller geliştirmiştir.	WBLM: Görsel Kaynaklar Odası
	Estetik algısı	Yerel ve bölgesel yönergeler de mevcuttur.	

3.1.9 Ulaşım

Kentlerde artan nüfus, ulaşım ile ilgili sorunları ortaya çıkarmaktadır. Otomobile olan bağımlılığın artmasını, trafik problemini, artan fosil yakıt tüketimini, hava ve gürültü kirliliğini ve daha yüksek kaza oranlarını tetiklemektedir (LAF, 2018). Kentlerde bu sorunların önüne geçmek için alternatif tasarım modelleri geliştirilmekte, kompakt ve bağlantılı yaya ve bisiklet kullanımı içeren yol ağları oluşturulmaya çalışılmaktadır (Şekil 3.10). Uygun veri elde etme yöntemleri kullanılarak ulaşım ile ilgili sosyal değerler belirlenmektedir (Çizelge 3.9).

Şekil 3.10 : Argyle sokağı (LAF, 2018).

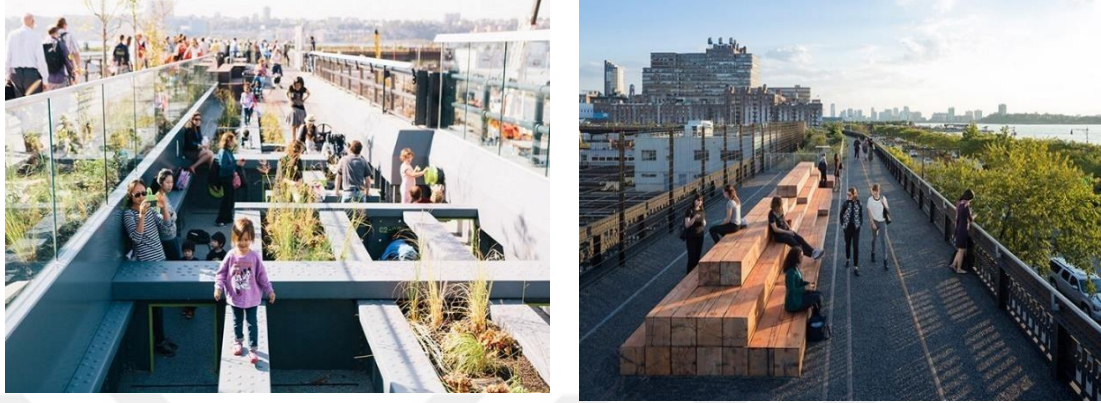
Çizelge 3.9 : Ulaşım metrik ve yöntemi.

Yarar tipi	Metrik	Yöntem/Araç	Veri kaynakları
Ulaşım	Yürüyüş, bisiklet, toplu taşıma ve diğer alternatifleri teşvik etmek	Gözlemlere, anketlere veya ulaşım seçeneklerinin önceki belgelerine dayanır. Yerel ulaşım departmanları ve toplu taşıma yetkilileri sık sık araç verileri toplar.	Kaynaklar Ulaştırma Mühendisleri ve Alta Planlama Enstitüsü: Ulusal Bisiklet ve Yaya Dokümantasyon Programı,
(Yürüyüş, bisiklet, toplu taşıma ve diğer alternatifleri teşvik etmek)	Araç kullanımını azaltma	Sayımlar yapılacaksa, hızlandırılmış kamera veya kızılötesi sensörler gibi ekipman işlemleri kolaylaştırabilir. Anketler, seyahat mesafeleri ve ulaşım seçeneklerindeki değişiklikler hakkında bilgi verebilir.	Ulaştırma Araştırma Kurulu: Yaya ve Bisiklet Hacmi Veri Toplama Rehberi

3.1.10 Eşitlik ve erişim

Ulaşılabilir ve kaliteli yeşil alanlar, sosyo-ekonomik ve kültürel eşitsizlikleri azaltmakta ya da ortadan kaldırmaktadır (Lee ve Maheswaran, 2011).

Erişim özellikle çocuklar, yaşlılar, engelli kullanıcı popülasyonları için oldukça önem taşımaktadır (Şekil 3.11). Aynı zamanda fiziksel erişimin yanı sıra sosyal ve psikolojik engelleri çözümlmek de açık yeşil alanların işlevlerinden biridir (LAF, 2018).

Şekil 3.11 : High Line (LAF, 2018).

Eşitlik ve erişim, kullanım, erişilebilirlik ve kapsayıcılık saha ölçeğinde (Çizelge 3.10) değerlendirilmektedir.

Çizelge 3.10 : Eşitlik ve erişim metrik ve yöntemi.

Yarar tipi	Metrik	Yöntem/Araç	Veri kaynakları
Eşitlik ve Erişim	Hizmet düzeyinde artış	Mekânsal bilgilere ve saha çalışmasına dayanır.	Kamu Arazisine Kaynaklar Güven: ParkScore
(Olanaklara erişim oluşturma veya geliştirme)	Hedef kitleye göre saha veya tesis kullanımı	Çoğu park departmanı tesisler hakkında kolayca ulaşılabilir bilgilere sahiptir ve bu verilere ulaşımı kolaylaştırır. Doğrudan gözlem ve anketler, kullanım algıları hakkında bilgi toplamak için kullanılabilir.	(ABD Nüfus Bürosu)
	Kapsayıcılık algısı	Anketler yalnızca alanı kullananları değil, aynı zamanda olmayanları da dikkate alması gerekir. Böylece erişim ve eşitlik hakkında daha kapsayıcı bilgiye ulaşılabilir.	
	Ziyaretçi deneyiminin kalitesi		

4. ÖRNEK ALAN ÇALIŞMASI: BURSA KÜLTÜRPARK

4.1 Bursa

Bursa, Marmara Bölgesi'nin Güney Marmara bölümünde yer almaktadır. Doğuda Bilecik, Adapazarı, kuzeyde İzmit, Yalova, İstanbul ve Marmara Denizi, güneyde Eskişehir, Kütahya, batıda Balıkesir illeriyle çevrilidir (Özel, 2007) (Şekil 4.1).

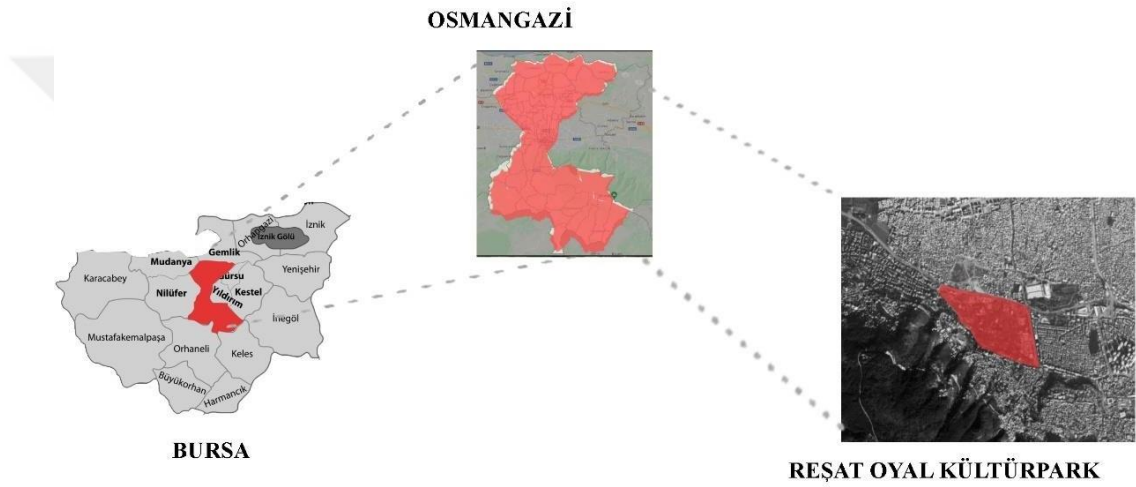
Şekil 4.1 : Bursa kenti.

Bursa ilinin hızlı kentleşme ve sanayileşme hareketleri kentin sahip olduğu ekolojik, sosyal ve ekonomik değerlerini kaybetmesine sebep olmuştur. Sıcak su kaynakları, doğal sit alanları ve kent içinden akan dereleriyle zengin kaynaklarına sahip olan kent, bu değerleri hızla kaybetmektedir.

Yeşil Bursa'dan başlayarak ilk başkent olan ve ipek yolunda bir mola özelliği de kazanan Bursa kentinin kimlikleri dutlar ve kestanelerle birlikte yok olmuş ve yerini tekstil, otomotiv ve yan sanayinin oluşmasıyla dünyada limanı, havaalanı, tren istasyonu olmayan tek sanayi kenti kimliğine bıraktığı görülmektedir (Dostoğlu, 2007).

4.2 Bursa Kültürpark

Örnek alan çalışmasında Bursa ilinde bulunan ve kent için önemli bir sosyal bellek alanı olan Bursa Kültürpark'ı (Şekil 4.2) seçilmiştir.

Şekil 4.2 : Çalışma alanı.

Kültürparkın ana alan kullanımlarına ait büyüklükler Çizelge 4.1 de verilmiştir.

Çizelge 4.1 : Bursa Kültürpark.

Bursa Kültürpark	
Konumu	Osmangazi ilçesi Gaziakdemir mahallesi
Büyüklüğü	394.000 m ² /39.4 ha
Sert zemin/yeşil alan (m ²)	17.300 m ²
Yapısal kullanımlar	77.560 m ²
Araç yolları	61.120 m ²
Yaya yolları	12.390 m ²
Otoparklar	20.640 m ²

Kültürpark, kent merkezinde yer alan ve sahip olduğu özel yeşil dokusuyla Yeşil Bursa

imajının simgesi olan bir parktır. Kültürpark'ın temelleri 1950'li yıllarda atılmıştır. 1958 yılında şehir plancısı Piccinato'nun tavsiyesi zerine Kültürpark ve Fuar alanı mimari proje yarışmasına açılmıştır. Parkın İzmir'den sonra ikinci uluslararası fuar alanına dönüştürülmesi gündeme gelmiş ve 1964'te yüksek bir katılımla Bursa Milli Fuarı gerçekleştirilmiştir (Atanur, 2011).

Bursa ilinin zaman içerisindeki değişimi kentteki açık yeşil alanları etkilemiştir. Bu etkileşim mevcut kullanımını, kullanıcı algısını değişirmiştir. Kent parklarından ilki ve kent kimliğinin önemli bir simgesi olan Reşat Oyal Kültürpark da bu değişiminden etkilenmiştir. Önceleri gündelik yaşamın bir parçası olan çay bahçelerinin olduğu Bursa Kültürpark 'ta zaman içinde değişen eğlence kültürü ile gazineolar inşa edilmiştir. Geçmişinde gösterilere, fuarlara ve hayvanat bahçesine yer veren park (şekil 4.3) zaman içerisinde Bursalılar için hem rekreasyon hem de nefes almayı sağlayacak bir alan yaratmıştır.

şekil 4.3 : Bursa Kültürpark uydu görüntüsü.

Zaman içinde kentin büyümesi ile yeni alt merkezler oluşmuş, bu alt merkezlerde inşa edilen yeni kent parkları Kültürpark'ın kullanımını nicelik ve nitelik açısından değişirmiştir. Parkta günümüzde bisiklet ve yürüyüş yolları, ocuk oyun parkları, dinlenme alanları, Arkeoloji müzesi, Açık hava Tiyatrosu bulunmaktadır (şekil 4.4).

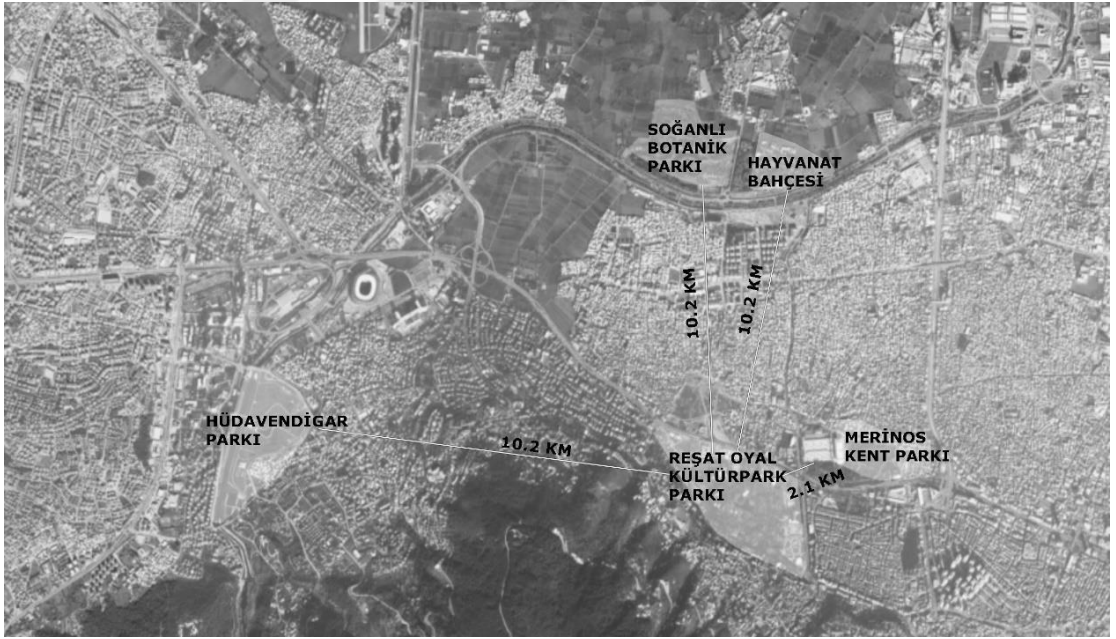
Şekil 4.4 : Reşat Oyal Kültürpark (Kişisel arşiv, 2022).

4.2.1 Konumu ve kentle ilişkisi

Bursa Kültürparkı; Ankara İzmir Karayolu üzerinde merkez ilçe olan Osmangazi'nin kuzeyinde Uludağ'ın etekleri ile Bursa Ovası'nın kesiştiği alanda bulunmaktadır.

Bursa Kültürpark, geleneksel merkezin uzantısında ve yeni merkez gelişiminin ortasında bulunmasıyla birlikte kentin kültürel ve rekreasyon anlamında en cazip bölgesi olmaktadır. Böylece doğuda geleneksel merkezin uzantısında gelişmekte olan prestij merkezi ve batısında termal turizm alanlarının arasında kent içinde kalan önemli bir nefes alma alanı özelliği taşımaktadır (Özkır, 2007).

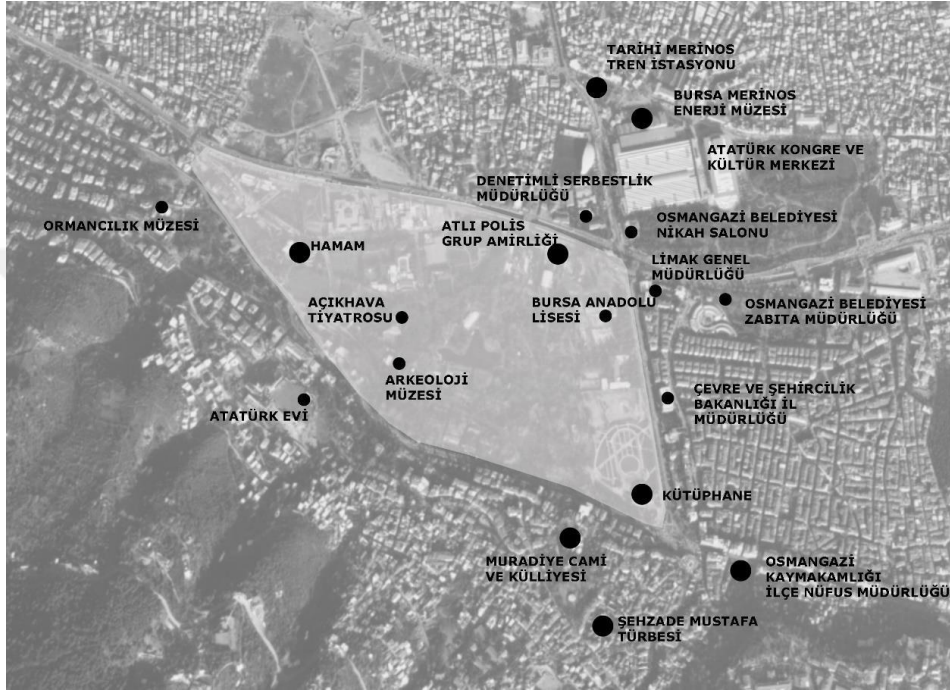
Bursa Kültürpark merkez alınarak çevresinde Soğanlı Botanik parkı (400.000 M2/40 ha), Hüdavendigar kent parkı (510.000 M2), Merinos parkı ve hayvanat bahçesi yer almaktadır. Kültürpark'a en yakın olan park, 2 kilometre uzaklıkta yer alan Merinos parkıdır. Hüdavendigar parkı, hayvanat bahçesi ve Soğanlı botanik parkı alana 10 kilometre uzaklıkta bulunmaktadır (Şekil 4.5).

Şekil 4.5 : Bursa Kültürpark ve çevresi.

Güneyinde Çekirge Caddesi, Kükürtlü Kaplıcası, Çelik Palas Otel, batısında suları çeşitli kimyevi özelliklere sahip Yeni Kaplıca, Kara Mustafa Paşa ve Kaynarca Kaplıcaları, kuzeyinde İzmir Karayolu, Tabakhaneler, Bursa Ovası, doğusunda Yahudi Mezarlığı, İpekiş Fabrikası, Atatürk Lisesi bulunmaktadır (Özkır, 2007). İlçe nüfus müdürlüğü, Şehzade Mustafa Türbesi, Muradiye cami, Çevre ve Şehircilik

Müdürlüğü, Millet Bahçesi ve Kütüphanesi, Atatürk evi, Bursa Anadolu Lisesi, Limak Genel Müdürlüğü, Osmangazi Belediyesi Nikah Salonu, Denetimli Serbestlik Müdürlüğü, Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi, Ormancılık Müzesi, Bursa Merinos Enerji Müzesi, Tarihi Merinos Tren İstasyonu alanın yakın çevresinde bulunan yapılardır. Bu yapılar kültürel ve sosyal tesis, tarihi yapı, buluşma noktaları ve parklarla kentte toplum için önemli kentsel alanları oluşturmaktadır (Şekil 4.6).

Şekil 4.6 : Bursa Kültürpark yakın çevresi.

4.2.2 Bursa Kültürpark tarihsel gelişimi ve değişimi

Cumhuriyetin ilanından sonra ülkenin her yerinde başlayan çağdaşlaşma gelişmeleri yaşam tarzları ile kendini göstermiştir. Bu değişimin yansıması da hızla değişen kentlerde hissedilmeye başlamıştır. Planlı kent parklarının ilk denemesi olan Gençlik Parkı (Ankara) ve onu izleyen Kültürparkları Atatürk'ün Cumhuriyet kentini yaratma ideolojilerinin bir parçası olmuştur. Bu parklar ile uygar toplumların çağdaş yaşam tarzının, yeşil kültürünün ve kent parkı kavramı insanlara tanıtılmıştır (Özkır, 2007).

20.yüzyıla gelindiğinde, kentsel yeşil alanlar-kamusal parklar artık modern kentin vazgeçilmez öğeleri olarak kabul edilmeye başlamıştır.

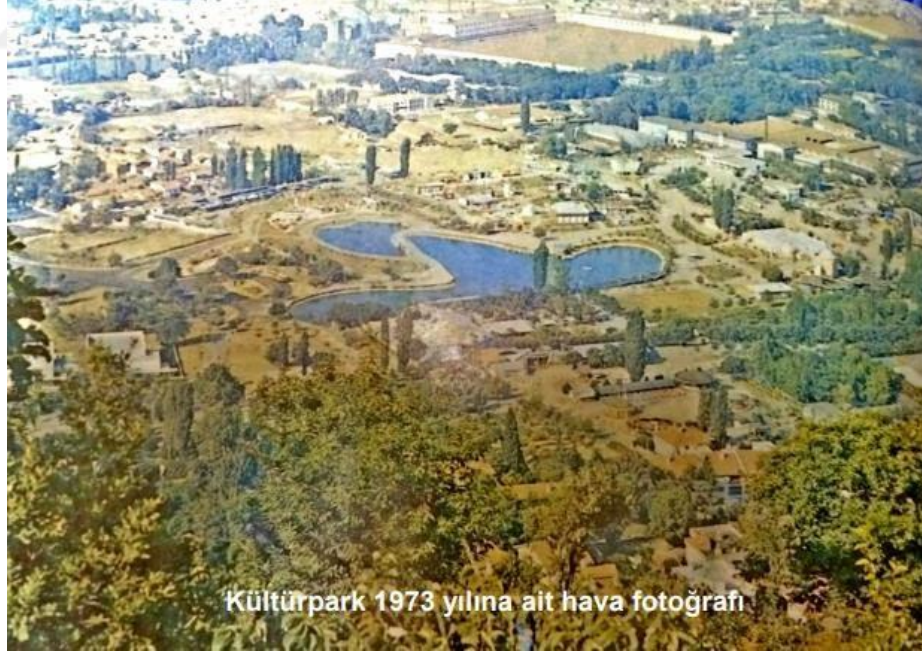
İzmir K lt r park  rneğinde g r ld ğu gibi, Türkiye’de yeni kurulan devletin modern ve  ağdaş kentler oluşturma hedefi için de benzer uygulamalar gerçekleştirilmiştir. 1930’larda, yeni kurulan devletin sistemini yerleştirmeye  alıştığu bir dönemde projelendirilip gerçekleştirilen Türkiye’nin üç büyük kentindeki parklar da içinde oldukları kentleri güzelleştirip kentliye eğlenme-dinlenme ortamları sunarken, aynı zamanda belirli bir eğlence kültürünü yerleştirmeyi, yani eğlendirirken eğitmeyi hedeflemişlerdir (Yılmaz, Kılınç ve Pasin, 2015).

Sosyal ve kültürel değişim, insanların toplumsal birlikteliği yaşama arzusu ve Cumhuriyetin simgelerinden uygar kent olma isteğinin bir ürünü olarak Bursa K lt r park düşüncesinin oluşmasına sebep olmuştur. Adını temelini atan belediye başkanından alan Bursa K lt r parkı, kent için en değerli yeşil alan olma özelliğini taşımaktadır ( zkır, 2007). Bu özelliği ile Bursa’da Reşat Oyal’ın Belediye Başkanlığı döneminde (1954-1960) parkı inşa etme çalışmaları hızlanmıştır. Park 6 Temmuz 1955’te hizmete açılmış ve İzmir K lt r park mimari programından hareketle benzer bir sistemin K lt r park ‘ta da kurulması düşünülerek hayata geçirilmiştir (Kaymaz, 2014).

K lt r park’ın oluşma döneminden önce Bursa halkının açık yeşil alanlarla olan ilişkisi ise mesire adı verilen alanlarda devam etmekteydi. Bursa’da mesire geleneğinin kökeni çok eskiye dayanmakta ve Yaycılar mesiresi de kent merkezinde böyle bir alandı. Bu alan aynı zamanda K lt r park’ın çekirdeğini oluşturmuştur (Atanur, 2015). Mesire yerleri, Bursa’nın yeşil kimliğinde payı olan önemli belirleyicidir. Bugün içinde piknik, Bursa halkı için boş zamanları değerlendirmede geçmişiyle bağlantılı olan önem verilen bir faaliyetdir. Bursa halkı için eskiden gelme bir alışkanlığı oluşturmuştur (Acay, 1997). Vali ve Başkan Bursa’da yapılacak olan parkta da İzmir K lt r park ’da lunapark, çay bahçesi ve gazino ve lokanta dörtlüsünün yan yana olduğu bir plan şemasına göre uygulanmasına karar vermişler ve İzmir K lt r park’taki G l Kafe’nin işletmecisi Recep  zgen’i Bursa’ya davet etmişlerdir.  zgen, sadece İzmir’de değil Ankara Gençlik parkında da çay bahçeleri işletmektedir. Aynı zamanda bu dönemde Ankara ve İzmir’deki parklarda ve Bursa K lt r park ’ta ünlü ses sanatçılarının yemek eşliğinde şarkı söyledikleri gazino adı verilen mekânlar açılmıştır. Gazino kültürü batılı ve geleneksel eğlence kalıplarının bir arada yaşandığı Türkiye’ye özgü bir eğlence anlayışı yaratmıştır. Bu yıllarda park, günümüzün alışveriş merkezleri kadar rağbet görmektedir.

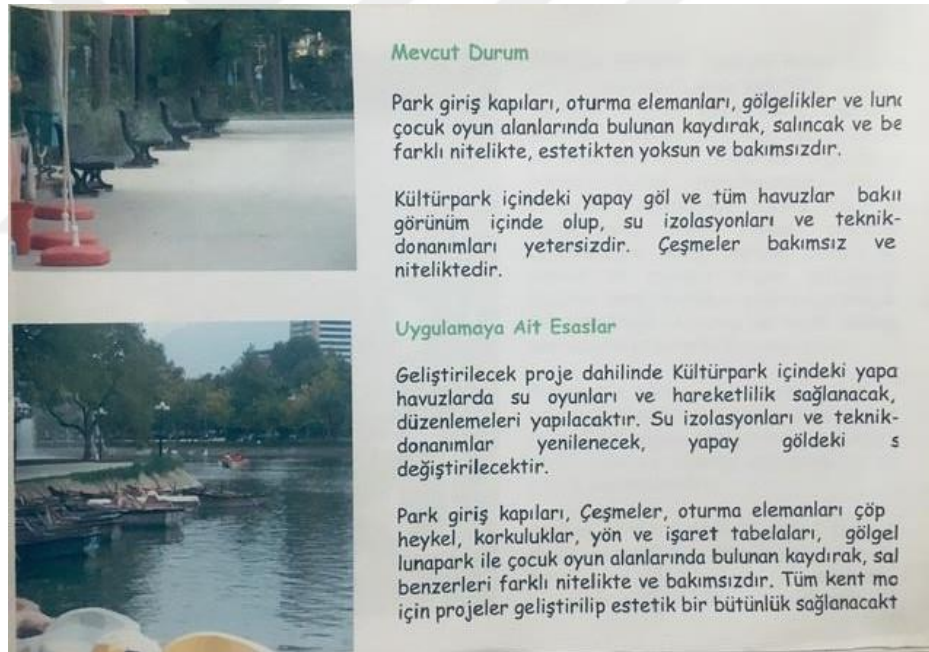
Hatta bu dönemin Kültürparkı bir “Açık hava alışveriş merkezi”dir. Park içinde yer alan Taylan Gazinosu, Özgen Çay Bahçesi, Lunapark ve Restaurantın oluşan şema uzunca bir dönem parkın kapalı eğlenme-dinlenme mekânlarını temsil etmiştir (Atanur, 2015).

İlk Bursa Milli Fuarı; 7 Temmuz 1964 tarihinde Kültürpark’taki 179 dönüm arazi üzerine kurulmuştur. 100’e yakın Bursa firması da tanıtım için stant kurmuş ve bu ilk fuarın açılışını dönemin Genelkurmay Başkanı Cevdet Sunay yapmıştır. Bursa Milli Fuarı 1972 yılında 350 dönümlük alana yayılmış ve katılımcı firma sayısı; 394 olmuştur. 1990 yılında Bursa Milli Fuarı alanı daha da genişletilmiş ve alanı 445 dönüme çıkmıştır (Kazan, 2021). Türkiye’de, Samsun’un ardından ikinci milli fuarı da böylelikle açılmıştır (Anonim, 2010). 1970’li yıllarda kamulaştırmalar devam etmiş, Gazi Akdemir mahallesinin kalan bölümü de boşaltılarak parka eklenmiştir (Kaymaz, 2014). Sonrasında 1972 yılında parkın göleti 11.000m²’ye çıkmış, altyapısı kurulmuş ve parkın kapısı sayısı 7’ye çıkarılmıştır. 1973 yılındaki Kültürpark hava fotoğrafı (Şekil 4.7) göz önüne alındığında parkın kent için önemli bir yeşil alan imkânı tanıyarak bu gelişmeler ile kent için sosyal bir merkez özelliği taşıdığı görülmektedir.

Şekil 4.7 : Bursa Kültürpark 1973 yılına ait hava fotoğrafı (Bursa Yıllığı, 1973).

80'li yılların başlarında da parkta çok sayıda fonksiyonun bir arada olduğu görülmektedir. Parkta bir hayvanat bahçesinin de bulunduğu 80'li yıllarda çok işlevli bazı değişimlerin başladığı görülmektedir. Örneğin lunaparkın parkın alt bölümüne taşınması ve parktaki Lunapark, Gazino ve Çay bahçesi dizilimli mekân yapısı değişmesidir. Eğlence mekânı olarak gazinoların rağbet görmeye devam etmesine karşın yeni eğlence tarzlarının ortaya çıktığı da görülmektedir. Örneğin daha fazla sayıda insanın yemek yemeden sadece müzik dinleyebileceği konser mekânlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle Bursa'nın ilk Açık hava tiyatrosu park alanı içinde inşa edilmiştir (Atanur, 2015). Açık hava tiyatrosunun yanı sıra Barışık'ın belediye başkanlığı yaptığı yıllarda (1984- 1989) Bursa Kültür Sanat ve Turizm Vakfı, etnografya müzesi parkta yerini almıştır. 1986 yılında ise Bursa Kültürpark Çevre Düzenleme Kongre Binası ve Fuar Yapıları Proje Yarışması yapılmıştır. Şekil 4.8'de yarışmada parkın mevcut durumu istenen değişiklikler görülmektedir.

Şekil 4.8 : 1986 yılındaki yarışma projesinde parka ilişkin bilgiler (Yarışma projesi).

Yarışmanın gerçekleştiği aynı yıl Türkiye'nin en eski ve kesintisiz etkinliği Bursa Festivali, 25. Senesini tamamlamıştır. Bu tarihte süresi uzatılarak 7-31 Temmuz tarihleri arasında gerçekleştirilmesi planlanan festival, 1987 yılında halk danslarının "Uluslararası Altın Karagöz Halk Dansları Yarışması" adı altında yeni bir kimlikle ortaya çıkmıştır. 1988 yılında Bursa Kültür Sanat ve Turizm Vakfı kurulurken, vakıf bir yıl sonra Uluslararası Halk Kültürleri Organizasyonu Birliği üyesi olmuştur.

1990 yılında haziran ayına taşınan festival, 12 Haziran- 12 Temmuz arasında yapılmıştır (Anonim, 2010). 1998'de Uluslararası Fuar Merkezi'nin de hizmete girmesi ile, Kültürpark, sadece sosyal ve kültürel amaçlı etkinliklerle Bursalıların hizmetine sunulmaya başlanmıştır. Daha sonra Bursa Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 5 Kasım 1999 günlü olağan toplantısında aldığı 196 sayılı kararla, Bursa'ya yaptığı önemli hizmetler ve özellikle Kültürparkı kazandırmış olması nedeniyle, adı "Reşat Oyal Kültürparkı" olarak değiştirilmiştir (Resmi Bursa Gazetesi Cilt:4 Bursa Ansiklopedisi). 1998 yılında Yılmaz'ın Kültürpark ile ilgili değerlendirmeleri parkın günlük aktivitelerine nasıl yer verildiğini ortaya koymaktadır. Yılmaz: 'Parkın değişik köşelerinde özellikle piknik masalarının yoğun olduğu yerlerde yaz akşamları pek çok Bursalı aile evlerinden getirdikleri yemeklerle Kültürpark' ta akşam yemeği yerler. Kimileri için bu bir alışkanlıktır. Kimileri de yazık sıcak akşamlarında evlerinde oturup bunalmak yerine Kültürpark' ta hem hava almayı hem eğlenmeyi tercih ederler. Akşam yemeği geleneğini sürdürenler genelde Açık Hava Tiyatrosu yanındaki piknik alanını tercih ederler. Bunun nedeni; tiyatrodaki etkinlikleri, örneğin konserleri dinlemektir' diyerek farklı amaçlarla parkın o yıllardaki sosyal değerini ortaya koymaktadır. 2001 yılında yarışma projesinde verilen parkla ilgili bilgilere göre, Kültürpark, kentin merkezinde, özel bir yeşil dokuya sahip, ancak farklı ölçekteki kullanımların iç içe geçişinin yarattığı karmaşa yüzünden, motorlu araç ve yaya sirkülasyonunun bir problem ağına çevrilmiş olduğu, mekânsal kopukluklar barındıran bir alandır. Sonuçlanan ve birincisi de seçilmiş olan proje ise uygulanmamış, belediye tarafından hazırlanmış başka bir proje yürürlüğe girmiştir (Tomruk, 2008) (Şekil 4.9).

Şekil 4.9 : Bursa Kültürpark'ın 2021 yılına ait genel görüntüsü.

Bu bağlamda geçmişte neredeyse kentin merkezinde bulunan park günümüzde büyüyen kentsel alanın içinde yeşil bir ada olarak kalmıştır. Kentsel gelişim hızlanmış, alternatif kent parklarının yanı sıra, kentte her alanda çok sayıda küçük park yapılmıştır. Ancak tüm bu etkenlere rağmen park hala Bursa'nın en önemli ve büyük yeşil alanlarından biri olma özelliğini taşımaya devam etmektedir (Atanur, 2015). Kültürpark'ın günümüzde bir bağlantısı olan Millet bahçesi stadyumun yıkılmasıyla birlikte parka eklenmiştir (Şekil 4.10).

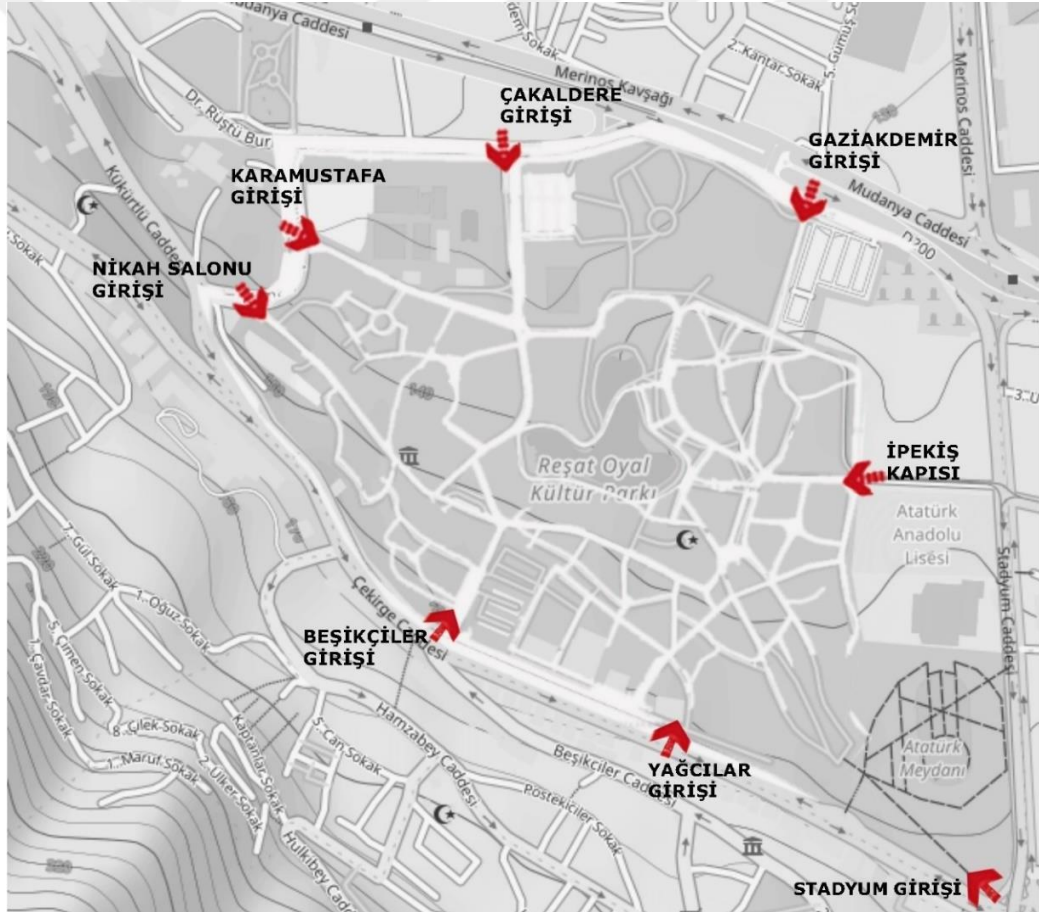
Şekil 4.10 : Millet bahçesi.

Bu bağlamda parkın geçmişten günümüze alan kullanım değişimleri, yenileme projeleri ve eklenen yeni yapıları ile günümüzdeki değişimini ortaya koymaktadır. Kentin değişen yapısında park halen sosyal bir merkez olma özelliğini taşısa da kurulduğu günden itibaren sürekli bir değişime maruz kaldığı görülmektedir.

5. BURSA KÜLTÜRPARK SOSYAL PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ

5.1 Bursa Kültürpark Mevcut Kullanımı

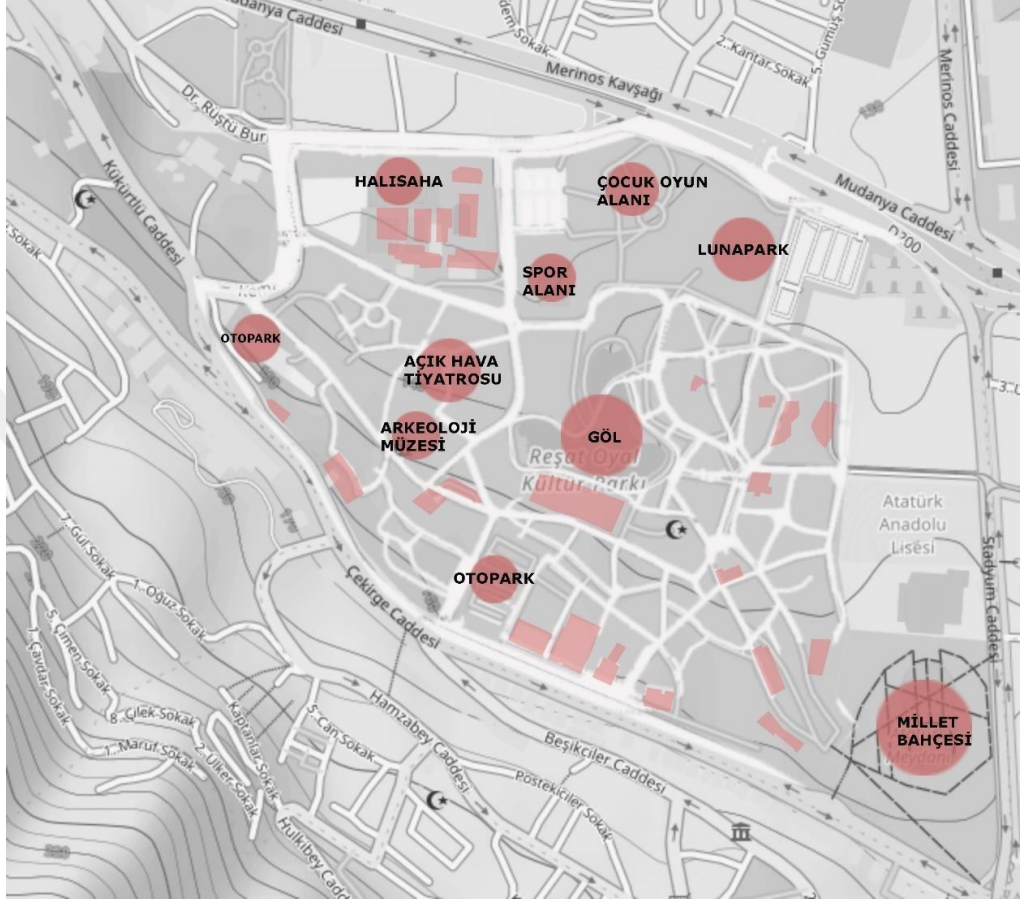
Bursa Kültürpark’a yaya ve taşıtların girişi için toplam 8 adet kapı bulunmaktadır (Şekil 5.1).

Şekil 5.1 : Bursa Kültürpark girişleri.

Park içerisinde restaurant, balo salonu, müze, çay bahçeleri, otopark, lunapark, spor alanları, açık hava tiyatrosu ve cami bulunmaktadır. Sahip olduğu farklı alanlar parkın farklı birçok etkinliğe imkân tanınmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda çocuk oyun alanı, spor alanları, mini futbol sahası ve yeşil alanları ile bireysel ve kullanıcı grupları

için farklı aktiviteler sunmaktadır (Şekil 5.2). Farklı kullanıcı grupları piknik yapmak, planlanan konser etkinliğine katılmak veya lunaparka gitmek gibi etkinlikleri gerçekleştirmektedir. Hafta içi ve hafta sonu günün farklı saatlerinde park kullanım ve yoğunluğu değişmektedir.

Şekil 5.2 : Park aktivite alanları.

Park içi yapılar; Altın Ceylan, BUSİAD, Göl Bahçe, Kültürpark Orman, Selçuk Resraurant, Sadabad Sarayı, Ayışığı Büfe, Fuar Büfe, İnan Çay Bahçesi, Ender Çay Bahçesi, Dörtler Restaurant, Köşe Bahçe ve Ece Bahçe, Arkeoloji Müzesi, Ters ev ve Kültürpark Camidir.

Parkta aktivitelere imkân veren bir diğer yapı Açık hava Tiyatrosudur. Parkın batısında, gösterilerin yapılacağı 3500 kişi izleyici kapasitesine sahiptir. Bursa'ya farklı ulusal kültürleri ve danslarını tanıma olanağı sunmak, bu değerleri Bursa'nın geleneksel kültür potası içinde kaynaştırarak Türkiye'yi ve Bursa'yı dünyanın folklorik merkezlerinden biri olarak lanse etmek amacıyla düzenlenen organizasyon aynı zamanda geleneksel kültürel değerlerin unutulmasını önlemeye de yardımcı olmaktadır. Farklı ulusları ve ulusal kavramları tatlı bir rekabet havası içinde

kaynaştırarak dünya insanlarının kardeşliğini evrensel barış ülküsü çerçevesinde ortaya koyan yarişma, dünya barışına katkı sağlamaktadır (Anonim, 2015).

Parkta bulunan Açıkhava tiyatrosu çevresindeki piknik alanı kentlilerin mesire yerleriyle başlayan alışkanlıklarının devam etmesini sağlamaktadır. Hafta sonları yoğunlukla ailelerin kullandığı piknik masalarının bulunduğu alanda parkın önemli aktivite alanını oluşturmaktadır. Parkın bu alanı kentte ailelerin piknik yaptığı, birlikte vakit geçirdiği sosyal bir alanı oluşturmaktadır (şekil 5.3).

şekil 5.3 : Piknik alanı (Kişisel arşiv, 2022).

Aynı zamanda lunapark, g l (şekil 5.4), serbest yeşil alanlar ve  ocuk oyun alanları ile farklı kullanım alanlarına sahiptir.

Şekil 5.4 : Göl ve çevresi (Kişisel arşiv, 2022).

Yeşil alanlar ve çocuk oyun alanları parkın sahip olduğu peyzaj karakteri kentin merkezinde nefes alma özelliğini sürdürebilmektedir (Şekil 5.5-5.6).

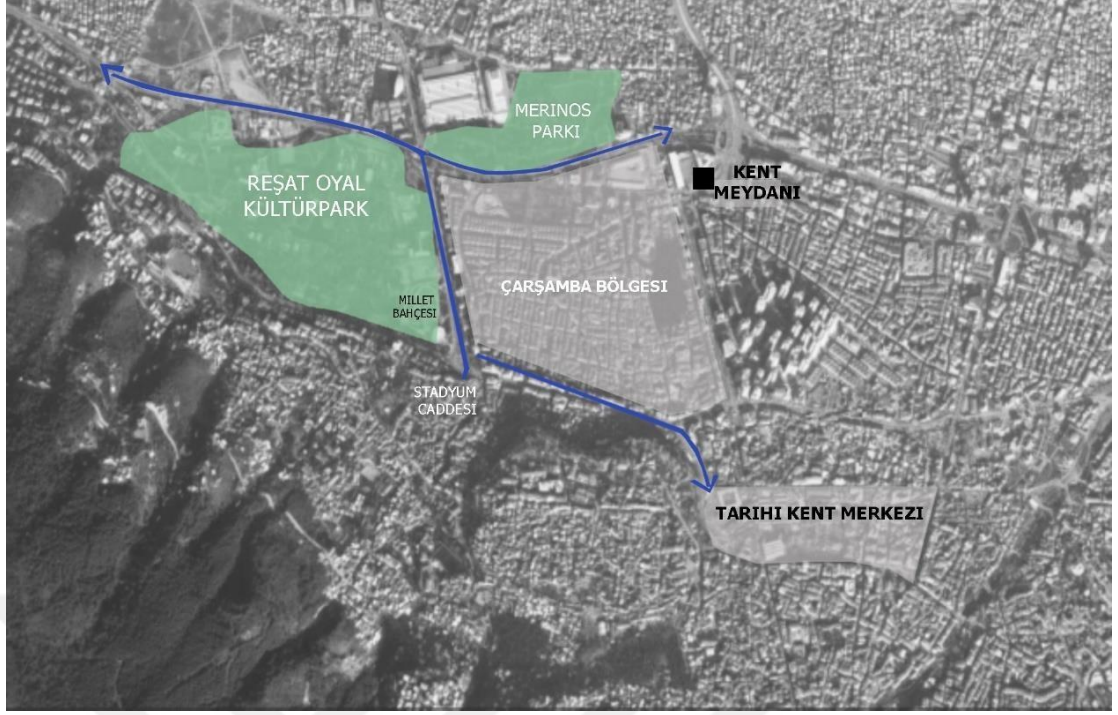
Şekil 5.5 : Yeşil alanlar (Kişisel arşiv, 2022).

Şekil 5.6 : Çocuk oyun alanları (Kişisel arşiv, 2022).

Aynı zamanda parkta anıt niteliği tescil edilmiş *Magnolia grandiflora* (Manolya), *Abies bornmülleriana* (Uludağ Göknarı) ve *Platanus orientalis* (“Tarihi Yağcılar Çınarı” olarak bilinmekte) bitkileri yer almaktadır (Karlıer 2016; Çelik 2019).

Kültürpark’ın kentin merkez noktasında bulunması, metro durağının yakınında olması ve şehir çarşısına yürüyerek de ulaşım imkân vermesi nedeniyle neredeyse her gün kullanılmaktadır. Hafta sonu kullanımı ise hafta içi kullanımına göre daha yoğundur. Parka çok sayıda girişin bulunması da parka erişimi kolaylaştırmaktadır. Kentin hem tarihi ve hem alışveriş noktası olan Hanlar bölgesine yakınlığı da parkın kullanımını olumlu yönde etkilemektedir (Şekil 5.7).

Şekil 5.7 : Bursa Kültürpark yakın çevresi.

Mayıs ayında başlanan saha çalışmalarında ilk olarak parkın kent merkezindeki yerini değerlendirmek için parkın tüm çevre sınırı boyunca gözlemler yapılmış ve fotoğraflarda desteklenmiştir. Kültürpark'ın yenileme projesi Belediye tarafından gerçekleştirilen atölyede parkın kentle olan ilişkisi yakın çevre ilişkisiyle ele alınmıştır (Şekil 5.8).

Şekil 5.8 : Kültürpark'ın Bursa kentinin yeşil sistemindeki yeri (Kişisel arşiv, 2021).

5.1.1 Park girişleri

Parkın toplam 8 girişi vardır. Millet bahçesi girişi haricinde tüm girişlerin araç girişine de açık olması yaya girişlerini güvensiz bir hale getirmektedir. Stadyum Caddesinde 2,  ekirge Caddesinde 1 ve Dr. R  t  Burlu Caddesinde de bir 1 giriş olmak üzere 4 ana kapıdan giriş bulunmaktadır. Böylece girişler parkın her alanından parka ula abilmeyi sağlamaktadır. Park girişleri, kullanicıların hangi ulaşım aracının kullanımına bakılmaksızın (metro, tramvay, yürüme, özel araç) her alanında parka ula abilmeyi sağladığı görülmektedir.

Bursa Kültürpark, kent merkezinde bulunan bir park olmasıyla birlikte girişlerinin parkın çeperlerinden erişilebilir ve görünür olması gerektirmektedir. Parkın girişleri erişilebilir olarak de erlendirilse de girişlerinin görünürlüğünün güçlü olmadığı görülmüştür. Giriş kapılarının estetik olarak ortak bir dile sahip olmadığı  ekil 5.9'da da görülmektedir.

Şekil 5.9 : Park girişleri (Kişisel arşiv, 2022).

Parkın girişlerinden başlayan geniş araç yolları parkın her alanında yaya kullanıcılarının güvenliğini tehdit etmekte ve kullanımı olumsuz yönde etkilemektedir.

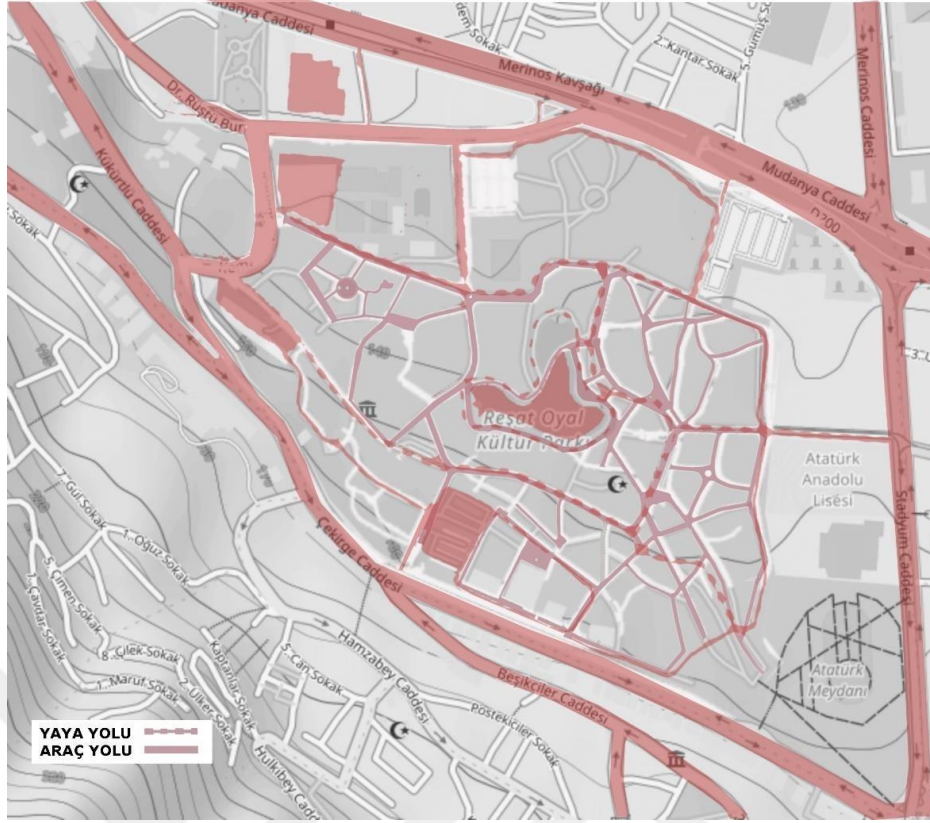
5.1.2 Park içi ulaşım yaya ve taşıt yolları

Parkın yürüyüş yolları geniş bir araç yolunu da birlikte paylaşmaktadır. Yaya sirkülasyonu araçlardan dolayı sürekli olarak kesintiye uğramaktadır. Kontrol edilmeyen araç park alanları yayarın yürüyüş güzergahında bulunduğu görülmektedir (şekil 5.10).

şekil 5.10 : Yaya ve araç ilişkisi (Kişisel arşiv, 2022).

Yaya- araç dengesinin parkta sağlanamadığı fotoğraflarla desteklenerek gözlemlenmiştir. Parkın yaya odaklı bir ulaşılabilirliğe sahip olması parkın sosyal değerinin yanı sıra ekolojik ve ekonomik değerinin de artmasına neden olacaktır. Yaya odaklı yollar kullanıcıları güvende hissettirecek, ebeveynlerin daha rahat hissedeceği ve ocuk kullanıcıların daha rahat hareket edebileceği bir alanın oluşmasını sağlayacaktır. Araç kullanımının azaltılmasıyla daha güvenli yürünebilir bir aksa sahip olacak olan park, araçların sebep olduğu karbon salımını bir nebzedede olsa azaltacak böylece ekolojik fayda sağlayabilecektir. Ancak park yürünebilirlik, hareketlilik ve güvenlik hissi kullanıcıların sunmayarak parkı kullanımını niteliksiz bir hale getirmektedir (şekil 5.11).

Şekil 5.11 : Bursa Kültürpark yaya-araç.

Yaya yolu kesişimleri de yönlendirmeler için yetersiz kalmaktadır. Gözlemler ve saha çalışmaları sırasında parkı ilk defa ziyaret eden kullanıcıların parkta ulaşmak istedikleri alanları bulmak için diğer kullanıcılardan yardım aldıkları görülmüştür.  akaldere girişinden parka giriş yapan bir kullanıcının park içerisinde bulunan lunaparka nasıl ulaşabileceğini sormuştur.

Aynı zamanda park içerisinde bulunan yolların birden fazla kola ayrılması ve yolların genişliğı sebebiyle kullanıcı kendini rahatsız ve güvensiz hissetmektedir. Yaya ve araç yolunun yönlendirme etkisinin güçlendirilmesi kullanıcının parkta kendini güvende hissetmesini sağlayacaktır.

Yaya yolu aksı parkı deneyimlemek için büyük potansiyel taşıyan bir alandır. Yürümeyi, parkta istenilen yere ulaşmayı, hareketliliğı destekleyen aks parkı görerek, duyarak ve hissederek kullanımını sağlamaktadır. Böylece park kullanıcıların hafızalarına aldıkları ve kendilerini ait hissedecekleri bir mekân haline gelecektir ( ekil 5.12). Serbest hareketi kolaylaştırmaya imkân veren bir yaya aksı kullanıcıların fiziksel sağlığına da katkıyı artırabilmektedir.

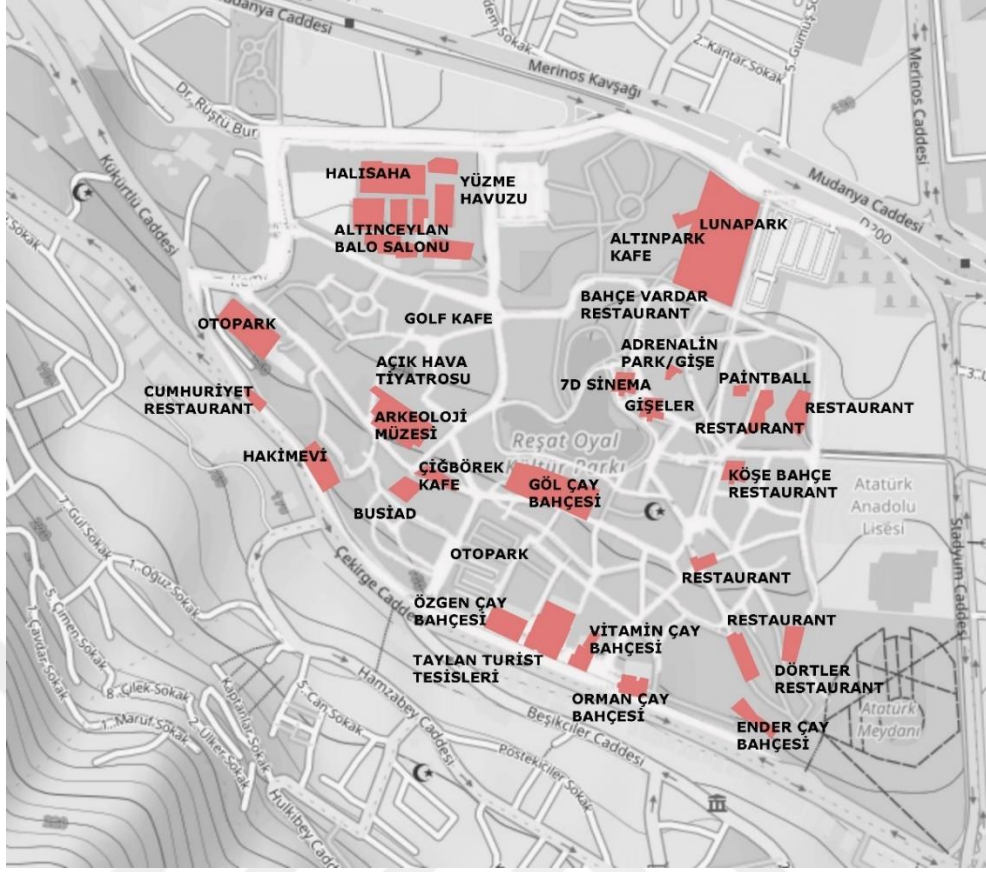

Şekil 5.12 : Yaya yolu mevcudu ve yayaların kullanımı (Kişisel arşiv, 2022).

Kentin merkezinden gelen ipekböceği ulaşım aracı da parkın içerisinde bulunmaktadır. Bu olanak parka ulaşımı kolaylaştırmakta olsa da kullanıcıların çoğu farklı ulaşım araçlarını tercih etmektedir.

5.1.3 Park içi yapılar

Parkta yapıların toplam kullanım alanı 77.560 m²'dir. Kullanıcıların kafeler ve restoranlar büfelere göre daha fazla kullandığı görülmektedir. Bunun sebebi bazı restoranların (Sadabad ve Özgen gibi) parkın ilk yıllarından günümüze kadar hizmet sunmasıdır. Parkın dış çeperine yakın bulunan bu restoranlar özel günlerde, davetlerde kullanım özelliğinden dolayı da olumlu bir etki yaratmaktadır (Şekil 5.13).

Şekil 5.13 : Alan içindeki binalar.

Parkın içerisinde düğün ve davet salonu da bulunmaktadır. Özellikle yaz aylarında bir düğün salonunun yeşil alanda yer aldığı saha çalışmalarında gözlemlenmiştir.

Parkta çok fazla sayıda bulunan kafe ve büfeler genel bir görsel dilde ve genel bir yapı karakterinde de bulunmadığı görülmektedir. Aynı zamanda serbest yeşil alanlarda büfelerin oturma alanlarının da yer aldığı görülmektedir. Şekil 5.14 ve 5.15'te parkta bulunan yapıların yapı karakterleri ortaya konmuştur. Planlı bir şekilde yer almayan büfeler, genel bir estetik dile de sahip değildir.

Parkta eklenti yapılar da bulunmaktadır (Şekil 5.16). Parkın lunapark alanı çevresinde de hediyelik eşya dükkanları lineer bir şekilde görülmektedir. Adrenalin park, parkın merkezi kısmında büyük bir alana sahiptir. Poligon atışı, 7D sinema ve diğer oyuncaklara dış çevresinde bulunmaktadır. Adrenalin parkın içerisinde parkurlar, trambolin gibi aktiviteler imkân veren parçalar vardır. Parkın yeşil alanını ve göl gibi etkin bir görsel değerın hemen yakınında yer alması parkın genel görünümünü olumsuz etkilemektedir.

ADRENALIN PARK

AYIŞIĞI BÜFE

TERS EV

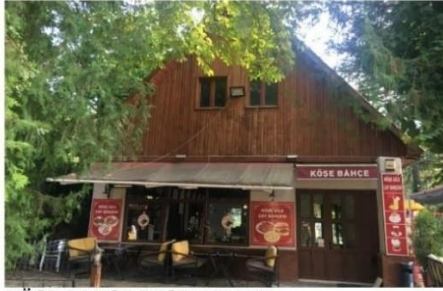
GÖLBAĞÇE RESTAURANT

KRİSTAL BÜFE

HİLAL KAFE

KÖŞE BAĞÇE RESTAURANT

ÇİĞ BÖREK KAFE

GOLF KAFE & RESTAURANT

UMUT KAFE

Şekil 5.14 : Bursa Kültürpark bina yapı karakterleri.

SADABAD SARAYI

VİTAMİN KAFE

ALTINPARK KAFE

KÜLTÜRPARK ORMAN ÇAY BAHÇESİ

KULİKS KAFE

BAHÇE VARDAR RESTAURANT

ENDER RESTAURANT

Şekil 5.15 : Bursa Kültürparkta bina yapı karakterleri 2.

NİL DENİZ SU PARKI/BALON DÜNYASI

GÜVENLİK KULÜBÜ

ADRENALİN PARK

DONDURMA STANTLARI

ŞAMPİYON MİDYE DOLMA

ADRENALİN PARK OYUNCAKLARI

HEDİYELİK EŞYA STANTLARI

**BURSA PARKLARI İŞLETMECİLERİ DERNEĞİ
(KULLANILMAMAKTA)**

Şekil 5.16 : Eklentiler.

Parkta bulunan yapılardan biri ise camidir. Özellikle cuma günü öğle saatlerinde parkın yakın çevresinde çalışan erkek kullanıcıların yoğun kullanımı gözlemlenmiştir (Şekil 5.17). Haftanın diğer günleri ise kullanım yoğunluğu olmamakla birlikte çevresindeki yeşil alanda kullanıcıların veya belediye çalışanlarının dinlendiği görülmüştür.

Şekil 5.17 : Kültürpark Cami (Kişisel arşiv, 2022).

Ancak tüm bu değerleriyle arkeoloji müzesi parkta talep görmeyen ve kullanıcıların farkında bile olmadığı bir mekân niteliği taşımaktadır. Müzenin kentte bilinirliğinin artması ve sonrasında parkın içerisinde görünür kılınması gerekmektedir.

Açık hava Tiyatrosu (Şekil 5.18), Bursa'nın en önemli etkinlik noktalarından biridir. Mevcut açık hava tiyatrosu 3500 koltuk seyirci kapasitesine sahiptir. Kültürpark bünyesinde 1983 yılından bu yana hizmet veren açık hava tiyatrosu, Bursa'nın önemli etkinlik alanlarından biri olarak yerli ve yabancı birçok ismi ağırlamış ve Bursa Festivali başta olmak üzere Altın Karagöz Halk Dansları yarışmaları ve yıl boyunca düzenlenen özel organizasyonlara ev sahipliği yapmaktadır (Altepe, 2015).

Şekil 5.18 : Açık hava tiyatrosu.

Parkın yakın çevresinde bulunan Atatürk Stadyumu taşındıktan sonra 2020 yılında millet bahçesi ve millet kütüphanesi yapılmıştır (Şekil 5.19). Millet bahçesi parkın bir girişine imkân vermektedir. Yaz aylarında genellikle akşamüstü kullanıldığı görülmektedir. Park hiçbir alanında gölge imkânı sağlamadığından dolayı özellikle sonbahar aylarında hava koşullarının daha sıcak olmadığı zamanlarda kullanılmaktadır.

Hava koşullarının uygun olduğu zamanlarda ise su ögesi, çocuk oyun alanı gibi alanları sebebiyle de yoğun kullanıldığı görülmektedir. Millet kütüphanesi ise özellikle gençler tarafından her zaman kullanılmaktadır. Kütüphane çevresi ve oturma basamaklarının yoğunlukla genç kullanıcılar tarafından hava koşullarının uygun olduğu zamanlarda kullanıldığı görülmektedir (Şekil 5.20).

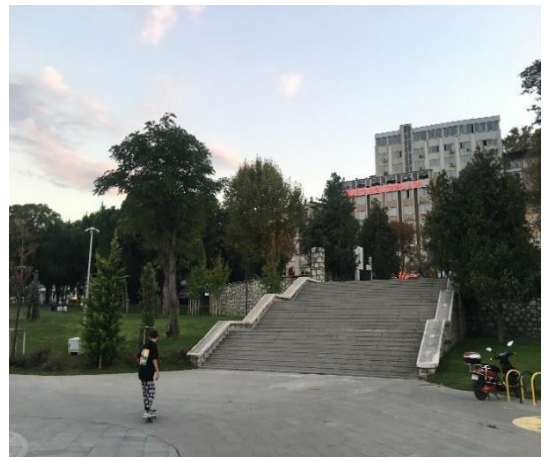

Şekil 5.19 : Millet bahçesi.

Şekil 5.20 : Amfiden millet bahçesi kütüphane çevresi görünümü (Kişisel arşiv, 2022).

Kültürpark millet bahçesi girişinde bulunan heykel ögesi çevresinde genç kullanıcılar kaykay, paten gibi aktiviteler (Şekil 5.21) gerçekleştirmektedir.

Şekil 5.21 : Bursa Kültürpark 'tan millet bahçesine giriş (Kişisel arşiv, 2022).

5.1.4 Yeşil alanlar

Yeşil alanlar parkta etkinlik çeşitliliğini destekleyen en önemli alanlardır.

Oturma, dinlenme, koşma, kutlama yapma, top oynama, ip atlama, piknik yapma gibi birçok etkinliğe imkân sağlamaktadır. Sosyalleşmeyi destekleyen, doğayla bir arada olmayı sağlayan, farklı etkinliklere ve kullanıcılara imkân veren alanlardır. Temiz hava, doğayla bütünleşme yapılarla çevrili bir kentte iletişim içerisinde olmayı sağlamaktadır (Şekil 5.22).

Şekil 5.22 : Yeşil alanların dinlenme, oturma ve kutlama gibi etkinliklere imkân vermesi (Kişisel arşiv, 2022).

Çeşitli aktiviteler parkın her alanında olduğu gibi özellikle yeşil alanlarda görülmektedir. Parkın geçmişinde güçlü olan kimliğini yeniden kazanması da ulaşılabilir yeşil alan niteliğiyle ile sağlanabilmektedir.

Çocuk kullanıcılar yeşil alanlarda gerçekleştirecekleri etkinlikler ve geçirdikleri vakitlerle gelişimlerini desteklemektedir. Gelişimleri ve sağlıklı büyümeleri için gerekli olan fiziksel ve sosyal ihtiyaçlarını yeşil alanlarda karşılamaktadır. Yeşil alanlar tüm yaş gruplarının özgür bir şekilde nefes alacakları bir nitelik sağladığı gözlemlenmiştir.

Piknik yapmak, koşmak, oturmak, uzanmak, dinlenmek, top oynamak, kutlama yapmak, sohbet etmek, aile ile vakit geçirmek, etrafı seyretmek gibi birçok aktiviteye imkân sağlamaktadır. Bu bağlamda parkın yeşil alanlarının korunması büyük önem taşımaktadır.

5.1.5 Çocuk oyun alanları

Alanda bulunan çocuk oyun alanları salıncak, kaydırak gibi belirli oyun elemanlarına sahiptir. Saha çalışmalarına göre çocuk oyun alanlarının genel görüntüsü parkta bulunan her çocuk oyun alanı ile malzemeye sahiptir.

Parkta bulunan oyun alanlarında farklı günler ve saatlerde yapılan çalışmalarla parkın öğle saatlerinde kullanılmadığını genellikle günün akşamüstü zamanlarda kullanılmaktadır (Şekil 5.23). Çocuklar çoğunlukla ebeveynlerin gözetiminde oyun oynamaktadır.

Şekil 5.23 : Çocuk oyun alanları (Kişisel arşiv, 2022).

5.1.6 Gölet

Parkta bulunan göl 8.400 m²'dir ve sadece görsel bir izleme olanağı sunmamakla, göl bisikletiyle gölde etkinlik imkânı sunmaktadır. Kullanıcıların yoğunlukla öğleden sonra veya akşamüstü tercih ettiği gözlemlenmektedir. Kullanıcı profili genellikle çocuklu aileler ve göçmenler olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 5.24).

Şekil 5.24 : Gölün farklı kullanım şekilleri (Kişisel arşiv, 2022).

Göl içerisinde sadece yaz döneminde olan bir diğer aktivite Şekil 4.36'da görülen su toplarıdır. Çocuk kullanıcıların kullandığı bu etkinlik gölün belli bir kısmında yer almaktadır.

Göl çevresindeki banklar seyretme imkânı sunması sebebiyle sabah ve öğle saatlerinde kullanılmakta, akşamüstü yoğun olarak kullanılmaktadır. Parkın merkezi konumunda bulunan göl kullanıcıların parkın içerisinde yürümesi için tercih edilir bir rota sunmaktadır (Şekil 5.25).

Şekil 5.25 : Göl çevresi yaya yolu ve oturma alanı kullanımı (Kişisel arşiv, 2022).
Göl çevresindeki yeşil alanda ise göçmen nüfusun parkın diğer alanlarına göre daha yoğun olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 5.26).

Şekil 5.26 : Göl çevresi (Kişisel arşiv, 2022).
Göl çevresinde göçmen kullanıcıları parkın farklı noktalarına göre fazla olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 5.27 ve 5.28).

Şekil 5.27 : Göl çevresi yeşil alan kullanımı (Kişisel arşiv, 2022).

Şekil 5.28 : Göl çevresi (Kişisel arşiv, 2022).

Göl çevresindeki banklarda seyyar satıcıların satış yaptığı kuruyemişlerin göl çevresinde göçmen nüfus tarafında tüketildiği gözlemlenmektedir. Park içerisinde büfelerin satışının yasak olduğu kuruyemiş ve çekirdek göl çevresinde seyyar satıcılar tarafından satılmaktadır (Şekil 5.29).

Şekil 5.29 : Park içerisinde seyyar satıcılar (Kişisel arşiv, 2022).

Göl çevresinde kullanıcılar aileler, gençler ve çocuklardan oluşmaktadır. Göl çevresi gölü seyretme, yürüme, bisiklet sürme, bankta ve yeşil alanda dinlenme ve fotoğraf çekme ile farklı etkinliklerle kullanıcı çeşitliliğine olanak vermektedir.

Park içerisinde kabuklu yiyeceklerin satışı yasak olmasına rağmen seyyar satıcılar göl ve lunapark çevresinde tablalarını koyarak satış yapmaktadır. Göl çevresinde hafta sonu simit satıcıları bulunmaktadır (Şekil 5.30).

Şekil 5.30 : Seyyar satıcılar (Kişisel arşiv, 2022).

5.1.7 Spor alanları

Parkta az sayıda bulunan spor alanlarından biri parkın girişinde bulunmaktadır. Hafta sonları parkın yoğun kullanıldığı günde kullanılan spor aletleri çocukların ve yetişkinlerin kullanımına olanak vermektedir (Şekil 5.31).

Şekil 5.31 : Spor alanları (Kişisel arşiv, 2022).

Parkta mini futbol sahası bulunmakta ve erkek kullanıcılar tarafından düzenli olarak kullanılmaktadır (Şekil 5.32).

Şekil 5.32 : Mini futbol sahası (Kişisel arşiv, 2022).

5.1.8 Lunapark

Lunapark parkın kullanıcı tarafından yoğunlukla tercih ettiği bir alandır. Kullanıcı kitlesi gün ve gün içerisindeki saatlere bağlı değişiklik göstermektedir. Hafta içine göre hafta sonları aileler, gençler ve çocuk kullanıcıların daha yoğun kullanımına sahiptir (Şekil 5.33).

Şekil 5.33 : Lunapark (Kişisel arşiv, 2022).

Lunapark girişinde seyyar satıcıların kuruyemiş ve midye sattığı görülmektedir. Lunaparkta fotoğraf çekmek, oyuncakları kullanmak, yürümek, insanları izlemek ve oturmak gibi aktivitelerin yer aldığı Şekil 5.34 ve 5.35'te görülmektedir.

Şekil 5.34 : Lunapark (Kişisel arşiv, 2022).

Şekil 5.35 : Lunapark (Kişisel arşiv, 2022).

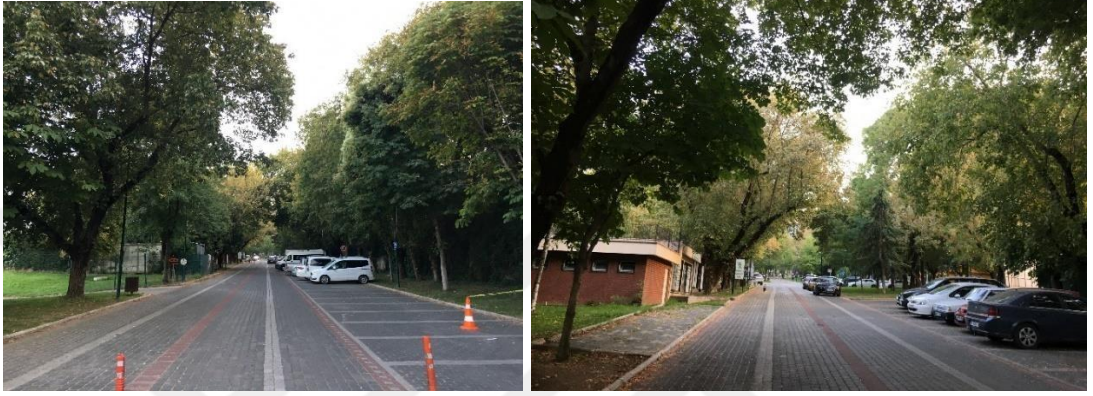
Parkı ziyaret eden her kullanıcının ilgisini çeken lunapark, özellikle çocuklu ailelerin ve gençlerin yoğun kullanımına sahiptir (Şekil 5.36).

Şekil 5.36 : Lunapark (Kişisel arşiv, 2022).

5.1.9 Otoparklar

Park otoparklarının millet bahçesinin sahip olduğu kapalı otopark ile birlikte toplam kapasitesi 1835 araçtır (Şekil 5.37). Dr. Rüştü Burlu Caddesi ve Stadyum Caddesi Mudanya Bulvarı yönündeki girişinde iki otopark bulunmaktadır. Park içi yol kenarlarında özellikle hafta sonları yoğun kullanımında araçlar gözlemlenmiştir. Otoparkların kullanımı hafta sonu daha yoğun olmaktadır.

Şekil 5.37 : Otoparklar (Kişisel arşiv, 2022).

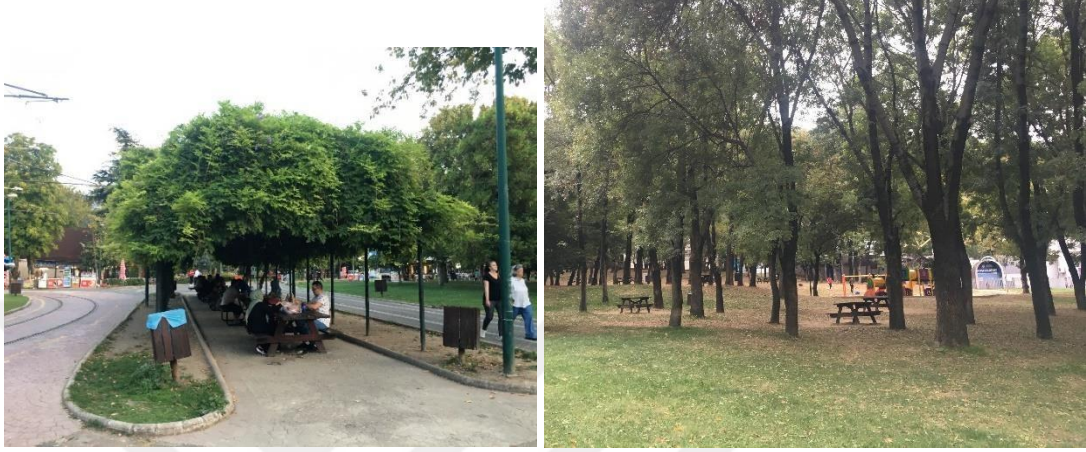
5.1.10 Oturma alanları

Parkta banklar, piknik masaları, kafeler ve yeşil alanlar oturma alanlarını oluşturmaktadır. Göl çevresi boyunca banklar bulunmakta ve gölü izlemeye, dinlenmeye, oturmaya, insanları izlemeye, arkadaş ya da aileyle sohbet etmeye imkân verdiği gözlemlenmiştir. Sabah saatlerinde (08.00-12.00) yoğun olarak kullanılmamaktadır. Öğle saatlerinden başlayarak ve özellikle yaz aylarında yoğun olarak kullanılmaktadır (Şekil 5.38).

Şekil 5.38 : Göl çevresindeki banklar (Kişisel arşiv, 2022).

Piknik masalarının bulunduğu alanda günün farklı zaman dilimlerine göre kullanıcı kitlesinin değiştiği gözlemlenmiştir. Piknik masaları alanında mevcut bitki örtüsünün varlığından dolayı günün her saatinde gölge imkânı sağlamaktadır. Bu etkiden dolayı piknik yapmak, yemek yemek gün içerisinde kullanmadığı zaman görülmemiştir (Şekil 5.39).

Şekil 5.39 : Piknik masaları (Kişisel arşiv, 2022).

Lineer yollarda çaprazlı olarak konumlandırılan banklar yalnız ya da grupça kullanılmaya olanak sağlamaktadır. Parkın göl veya Açık hava tiyatrosu çevresine kıyasla yoğun olmayan kullanımı bu alanda bulunan bankların yalnız kullanımının daha fazla olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 5.40).

Şekil 5.40 : Banklar (Kişisel arşiv, 2022).

Kullanıcıların etkinliklerini belirlemek için haziran ayında hafta içi ve hafta sonu günün farklı saatlerinde gözlem yapılmıştır. Parkın girişleri ve her alanında yürüyerek kullanıcı aktiviteleri gözlemlenmiştir. Aynı zamanda kullanıcı tiplerinin de gözlemlendiği saha çalışması fotoğraflarla desteklenmiştir (Şekil 5.41).

Şekil 5.41 : Alan aktivite gözlemi (Kişisel arşiv, 2022).

Parkta gençler, çocuklar ve aileler parkın yakın çevresindeki mahalle sakinleri, park içerisindeki işletmeciler ve göçmenler gibi farklı kullanıcı tipleri bulunmaktadır. Ve kullanıcıdaki bu farklılıklar parkın değerlendirmesi ve kullanılmasında da farklı aktiviteleri meydana getirmektedir. Haziran ayında parkın en yoğun olduğu gün olan pazar günü yapılan gözlem çalışmasında parkın her alanında gözlemler yaparak kullanıcılar belirlenmiştir.

Parkın yıl boyu etkinlik takvimi Çizelge 5.1’ de oluşturulmuştur. Plansız etkinlikler saha gözlemleri, planlı etkinlikler ise literatür taraması sonucunda belirlenmiştir. Planlı etkinlikler, konser vb. yılın belli dönemlerinde yapılan etkinlikleri, plansız etkinlikler ise kullanıcıların spontane bir biçimde alana geldikleri her zaman yapabilecek etkinlikleri tanımlamaktadır.

Çizelge 5.1 : Bursa Kültürpark yıl boyu etkinlik takvimi.

Plansız etkinlikler	Planlı Etkinlikler
Arkadaşlarla ve aileyle vakit geçirme	Uluslararası Bursa Festivali- 61. Bursa Festivali 7-31 Temmuz 2023
hayvan gezdirme	Uluslararası Altın Karagöz Halk Dansları Yarışması- 7-12 Temmuz 2022
Yürüyüş Dinlenme	Gözlem Etkinliği (Hasip Sönmezalp Gökyüzü Gözlem Şenliği)- 21 Temmuz 2016 / Temmuz 2019
Piknik, yemek yeme Oyun ve top oynama	Şehir Tiyatrosu Etkinliği
Gölü izleme	Büyükşehir Belediyesi Karagöz Sinema Atölyesi
Gölde bisiklete binme Fotoğraf çekilme	Halk Dansları Toplulukları Etkinliği
Halı sahada futbol	
Arkeoloji müzesini ziyaret etme Yeşil alanda dinleme	

61. Bursa Festivali parkın nitelikli ve en uzun tarihe sahip planlı etkinliğidir. Temmuz ayında gerçekleşen etkinlik parkın kullanımını arttırarak aynı zamanda tanınırlığını desteklemektedir. Festival kapsamında yapılan Halk dansları yarışması yürüyüşü Şekil 5.42’de görülmektedir.

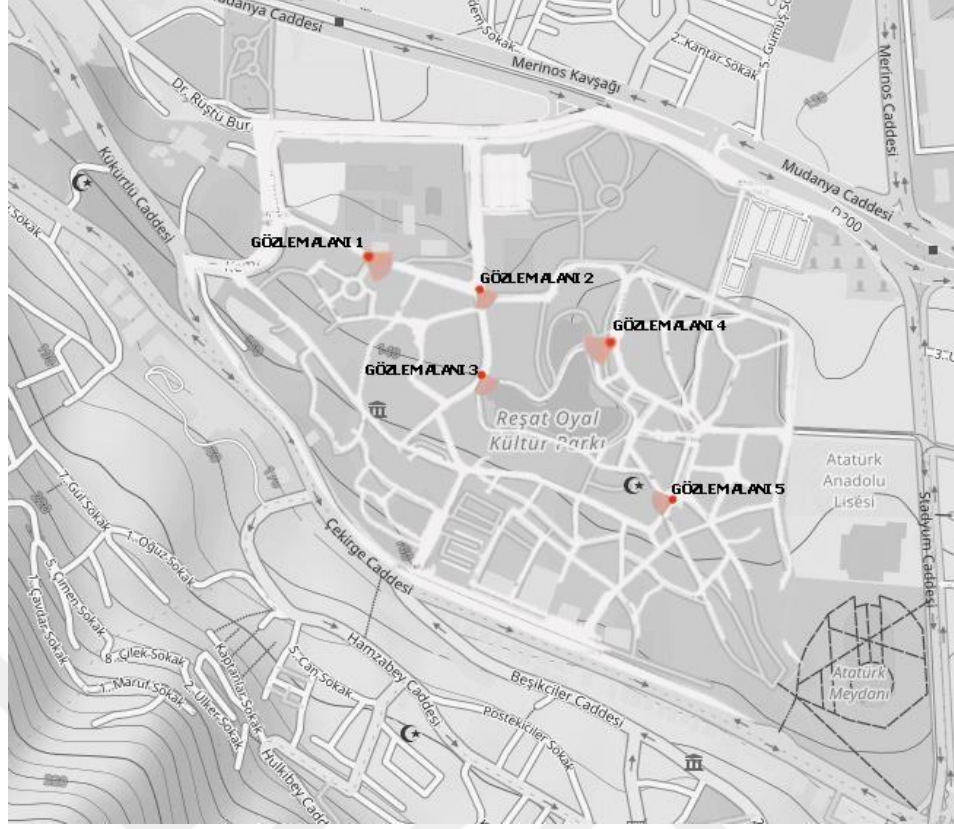

Şekil 5.42 : Uluslararası Halk Dansları Yarışması (Kişisel arşiv, 2022).

5.2 Davranış Gözlem Haritaları

Davranış gözlem haritası oluşturulması ile kullanıcı aktiviteleri ve kullanıcı profili belirlenmesi amaçlanmaktadır. Alan için hazırlanan gözlem rotası, parkın yoğun kullanımı ve kullanıcı aktivitesini belirleyici noktalar olmasından dolayı seçilmiştir.

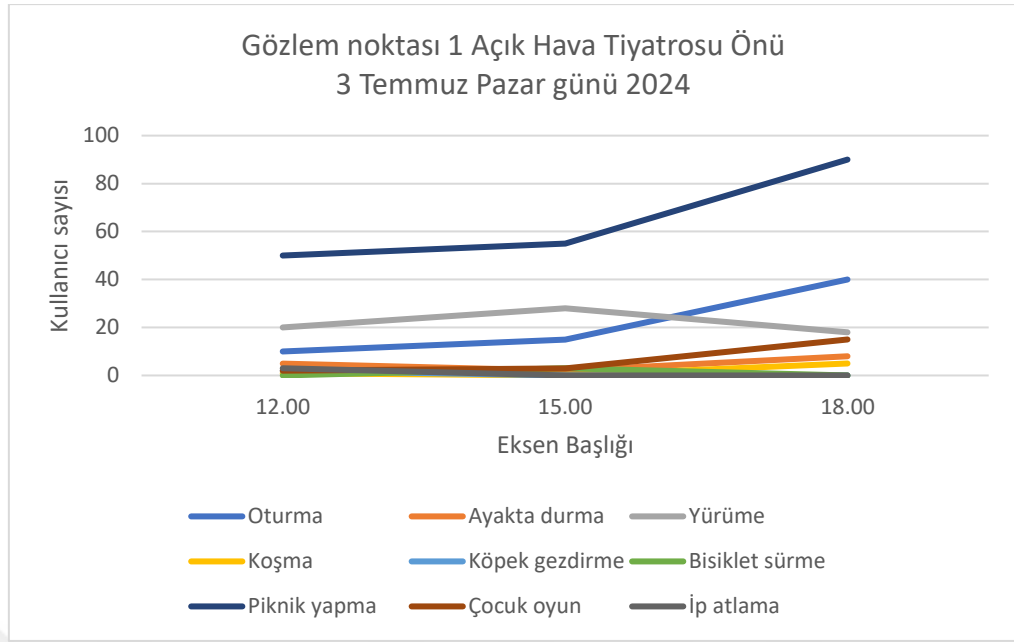
Gözlemler için spesifik beş nokta belirlenmiş ve belirlenen noktalar için plan (Şekil 5.43) tasarlanmıştır. Alanda belli bir dolaşım yolu belirlenmiş; gözlemlenen kişi sayısı ve parktaki konumları, işletme yerlerinde kullanıcı sayısı, köpek sayısı, kullanıcı aktivitesi (örneğin, yürüme, koşma, oturma, köpek gezdirme vb.) ve genel ziyaretçi kategorileri, örneğin, “yetişkinler” ve “çocuklar” cinsiyet ve/veya yaş olarak gözlemlenmiştir.

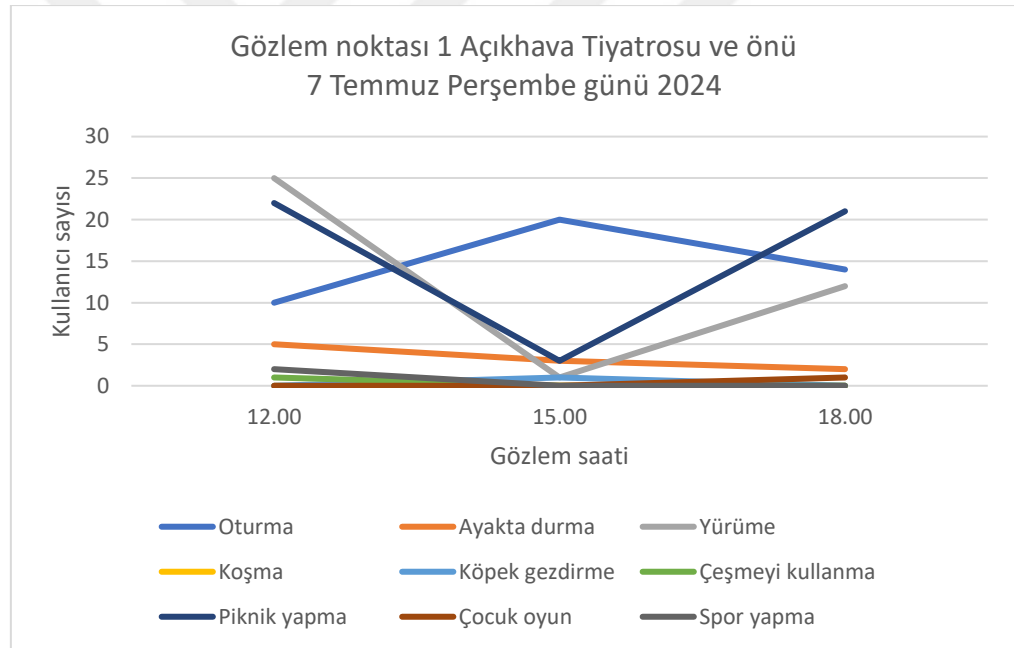
Şekil 5.43 : Alan gözlem planı.

Parkta belirlenen rotada girişler, göl çevresi, lunapark ve piknik alanları gibi kullanıcı yoğunluğunun en fazla olduğu noktalar olduğu gözlemlenerek seçilmiştir. Belirlenen noktalarda sabah (12.00), öğle (15.00) ve akşam (18.00) saatlerinde 15 dakikalık bloklar boyunca (Diğer gözlem noktalarına geçiş süresi dahil olarak) fotoğraflar ile kaydedilmiştir. Gözlemler tablo haline getirilmiştir. Her alanda kullanıcıların yaptığı ana faaliyetler belirlenmiştir. Gözlem belirlenen noktalarda kullanıcı aktivite harita formu Çizelge 5.44’te görülmektedir.

Gözlem noktası 1 piknik masalarının bulunduğu yeşil alanı ve giriş yolunu kapsamaktadır. Hafta içi saat 12.00’de 65 kullanıcı hafta sonu aynı saatte 105 kullanıcı gözlemlenmiştir. Hafta içi 18.00’de 152 kullanıcı sayısının hafta sonu 387 kullanıcı olduğu gözlemlenmiştir. Parkın bu alanının en yoğun kullanıldığı zaman dilimi 18.00 saati olmuştur. Piknik masalarının bu alanda bulunmasıyla hafta içi 46 kullanıcı ve hafta sonu toplam 195 kullanıcı ile kullanıcıların en fazla yaptığı aktivite piknik yapmak olmuştur (Şekil 5.44-5.45). Piknik yaptıktan sonra en fazla yapılan diğer aktivite ise oturma ve yürüme olmuştur. Çocuk oyun alanında hafta içi gün içerisinde 1 çocuk sayılırken hafta sonu 20 çocuğun oyun oynadığı görülmüştür.

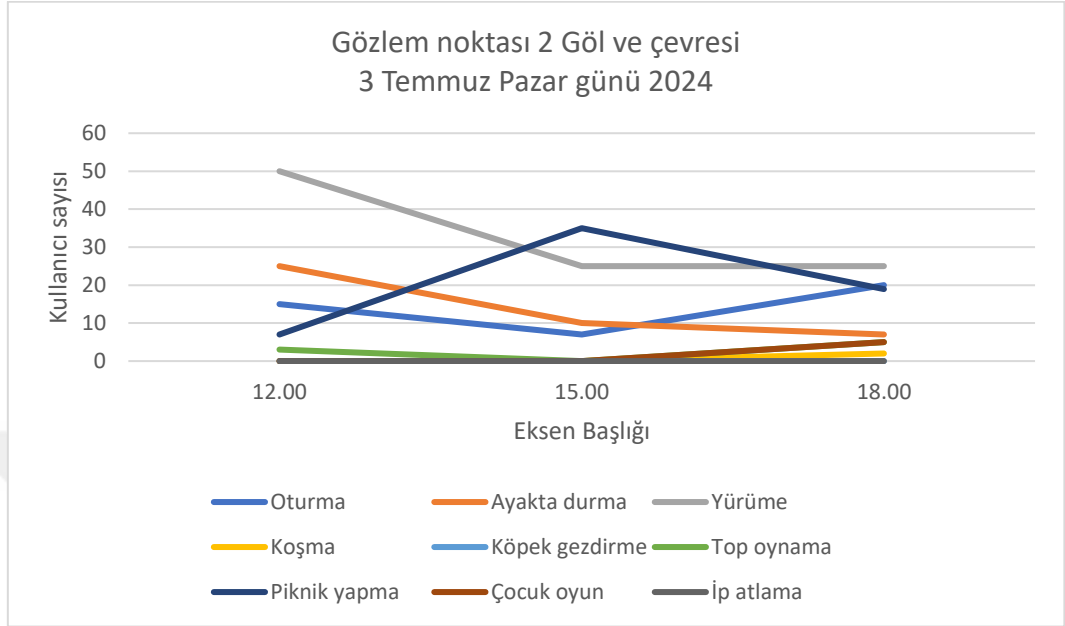
Şekil 5.44 : Gözlem noktası 1 davranış formu.

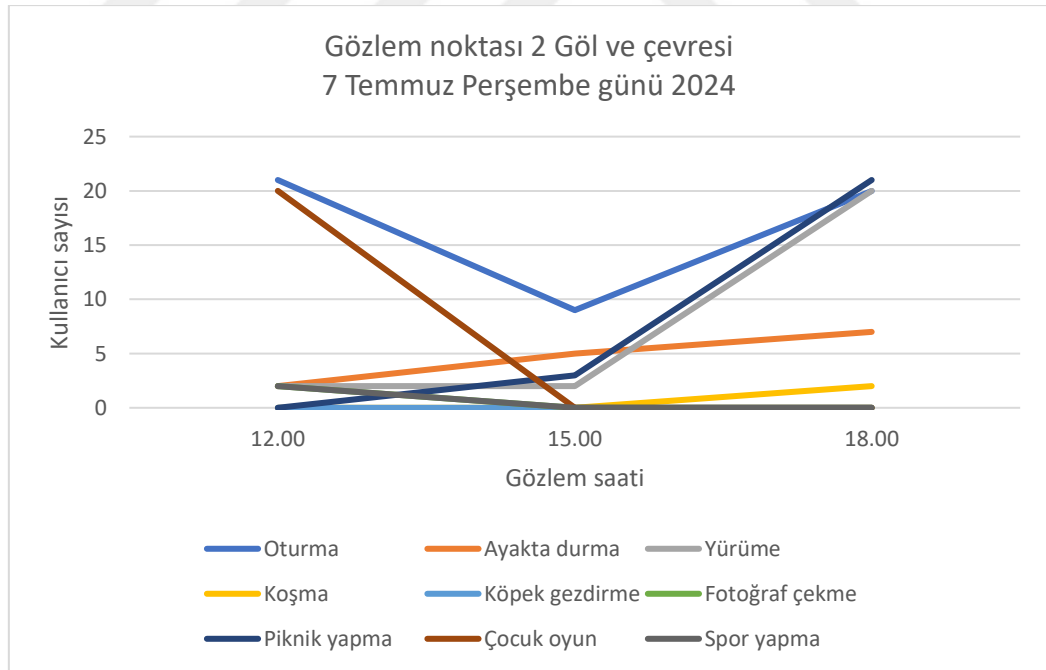
Şekil 5.45 : Gözlem noktası 1 davranış formu.

Gözlem noktası 2 göl ve çevresini kapsamaktadır. Hafta içi 12.15’de 55 kullanıcı, hafta sonu aynı saatte 197 kullanıcı gözlemlenmiştir. Hafta içi akşamüstü 15.15’de 21 kullanıcının hafta sonu ise 77 kullanıcı ile parkın bu alanının hafta sonu sabah ve öğleden sonraki zaman diliminde en yoğun kullanıma sahip olduğu görülmektedir. Hafta içi 18.15’de toplam kullanıcı 58 iken hafta sonu 78 olduğu görülmüştür. Bu alanda hafta içi 50 kullanıcı ile en yoğun aktivite oturma olurken, hafta sonu ise 200 kullanıcı ile yürüme aktivitesi olmuştur. Hafta içi toplam 3 kullanıcı piknik yaparken hafta sonu 61 kullanıcının piknik yaptığı görülmüştür. Yürüme, oturma ve ayakta

durma en fazla hafta içi ve hafta sonu yapılan aktiviteler olmuştur. Köpek gezdirmek, bisiklet sürme, spor yapma, top oynama aktiviteleri ise hafta içi ve hafta sonu gözlemlenmemiştir (Şekil 5.46-5.47).

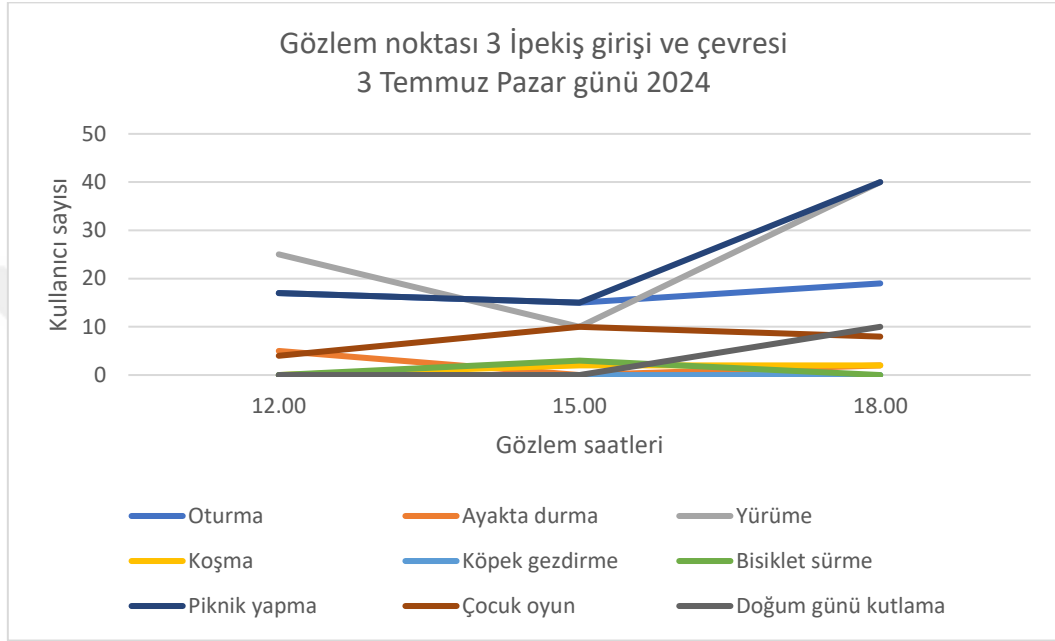
Şekil 5.46 : Gözlem noktası 2 davranış formu.

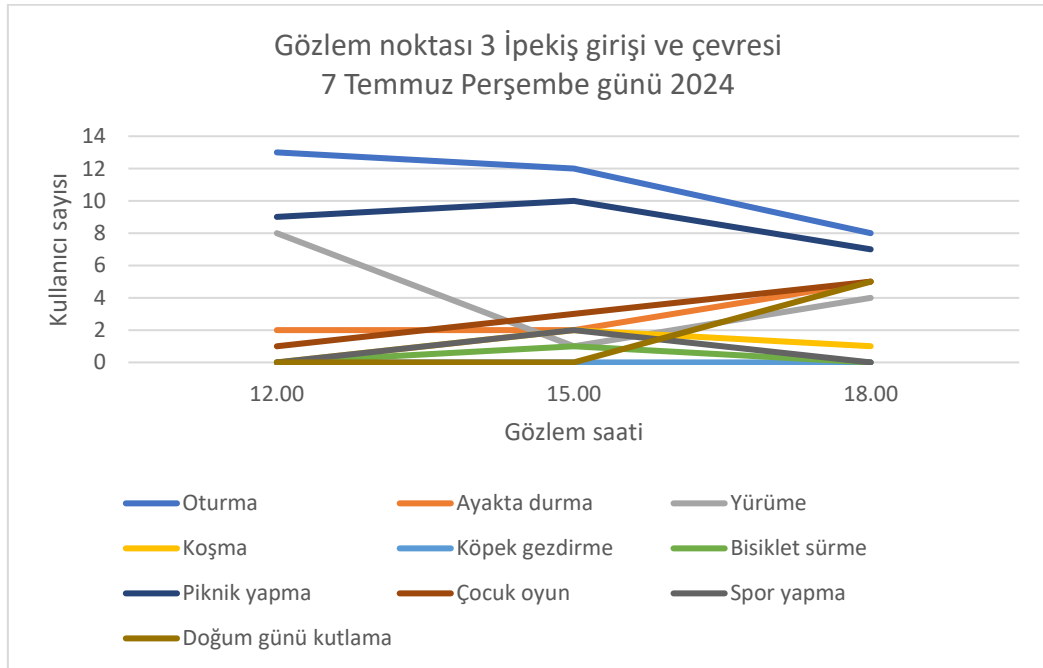
Şekil 5.47 : Gözlem noktası 2 davranış formu.

Gözlem noktası 3 ipekiş girişini ve çevresinde bulunan piknik masaları, kafeyi ve oturma alanlarını kapsamaktadır. Hafta içi 12.30'da 33, hafta sonu 68 kullanıcı gözlemlenmiştir. 15.30'da ise hafta içi toplam 33 hafta sonu 55 kullanıcı sayılmıştır.

Bu alanda da bulunan piknik masaları ile en fazla yapılan aktivite hafta içi 26 hafta sonu 92 kullanıcı ile piknik yapma olduğu görülmektedir. Hafta içi 18.30'da 35, hafta sonu 151 kullanıcı gözlemlenmiştir. Hafta içi ve hafta sonu en yoğun kullanımın akşam saatlerinde olduğu görülmektedir. Yürüme, oturma, piknik yapmanın yanı sıra bu alanda hafta içi ve hafta sonu doğum günü kutlaması yapıldığı görülmüştür (Şekil 5.48-5.49).

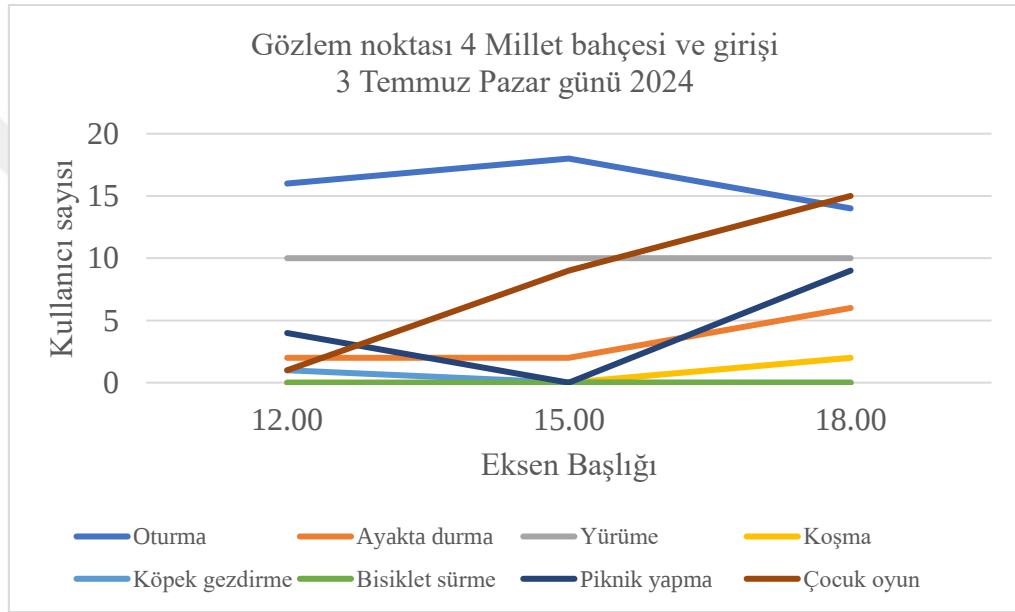

Şekil 5.48 : Gözlem noktası 3 davranış formu.

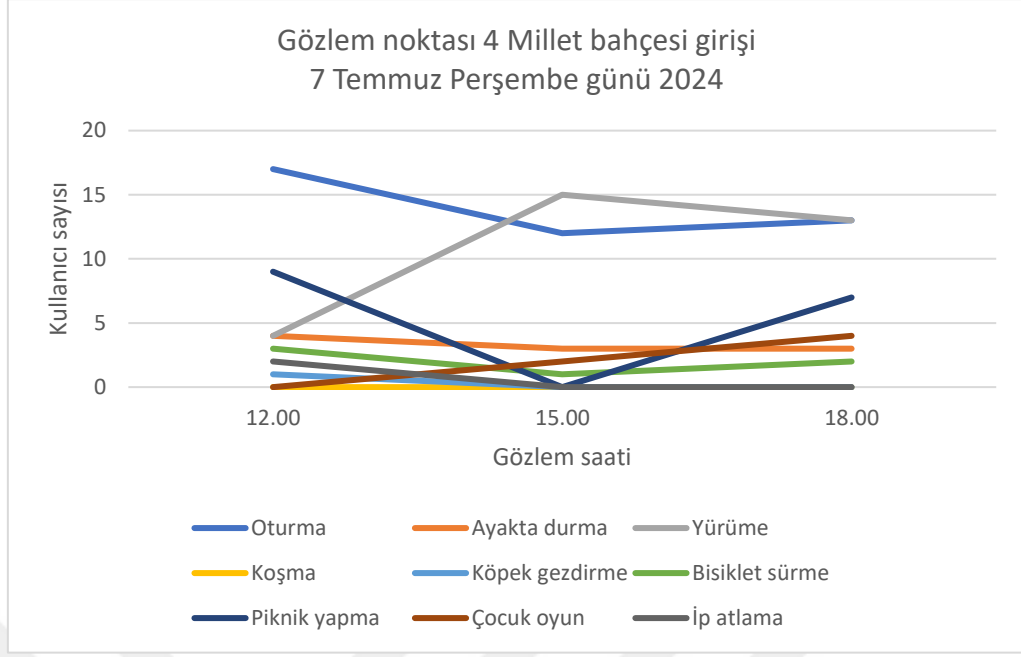

Şekil 5.49 : Gözlem noktası 3 davranış formu.

Millet bahçesi girişi ve çevresi 4.gözlem noktasını oluşturmaktadır. Hafta içi 12.45'te 44, hafta sonu 34 kullanıcı gözlemlenmiştir. Hafta içi 15.45'te 42, hafta sonu 39 kullanıcı gözlemlenmiştir. Parkın her alanında hafta sonu kullanıcı sayısı fazla iken hafta içi bu alanda öğle ve öğleden sonra kullanıcı sayısı daha fazla olmuştur. Bunun sebeplerinden biri parkın yakın çevresinde bulunan lise öğrencilerinin okul giriş ya da çıkışlarında parkı dinlenmek ve vakit geçirmek için kullanması olmuştur. Hafta içi akşam saati 18.45'te 45, hafta sonu 54 olduğu görülmektedir. Hafta içi park alanların ortalama kullanıcı sayısı görülürken hafta sonu diğer alanların daha fazla kullanıldığı görülmektedir (Şekil 5.50-5.51).

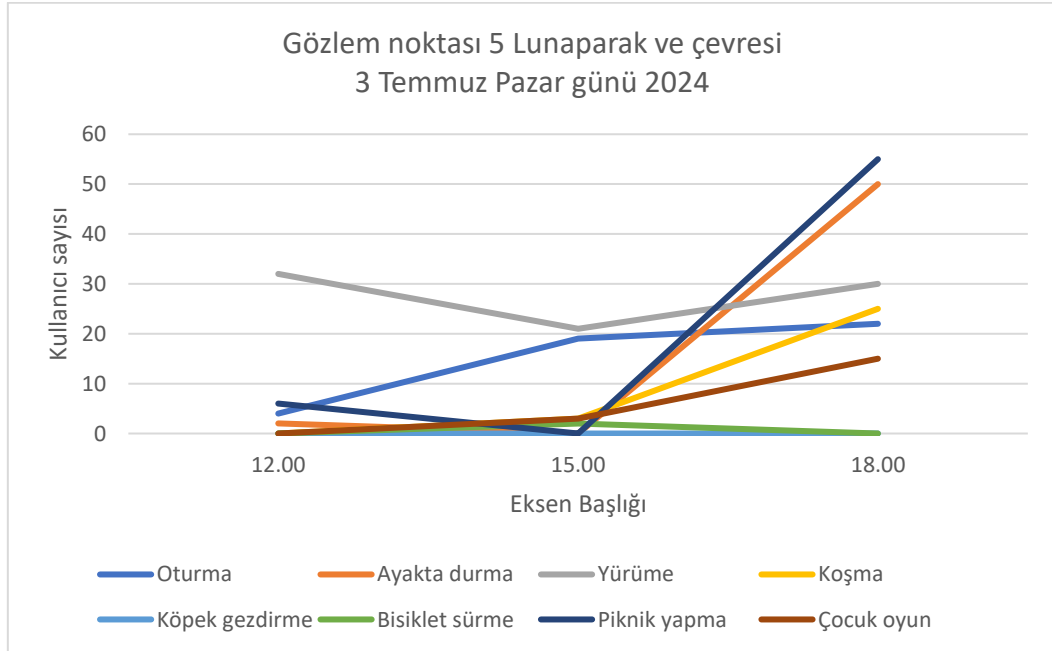

Şekil 5.50 : Gözlem noktası 4 davranış formu.

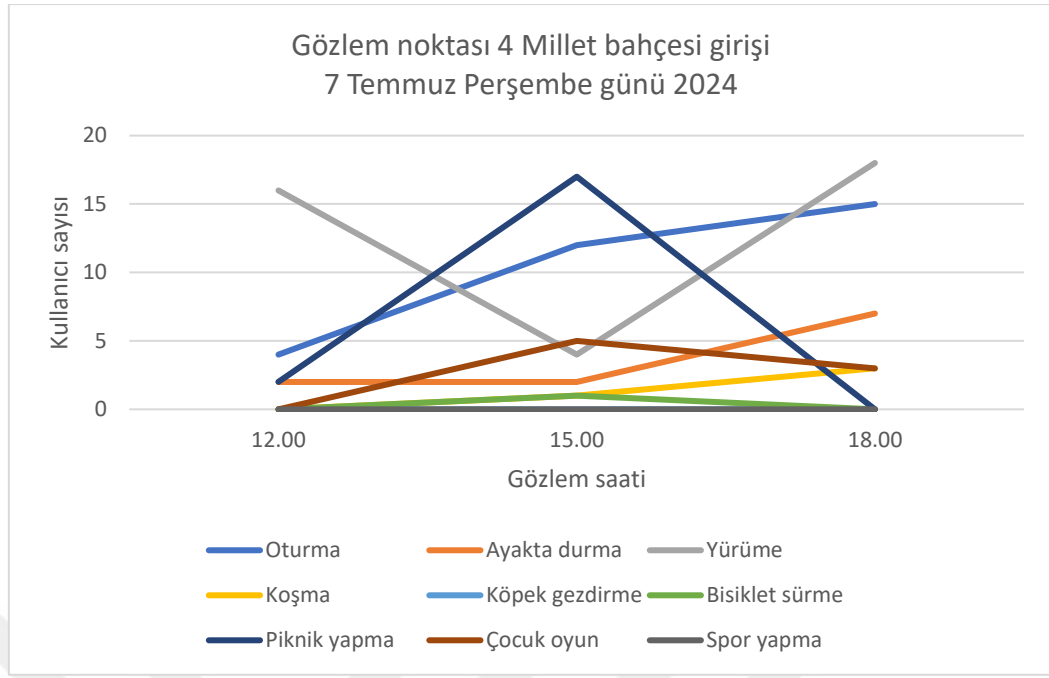

Şekil 5.51 : Gözlem noktası 4 davranış formu.

Son gözlem noktası lunapark ve çevresinden oluşmaktadır. Hafta içi 13.00’de 24, hafta sonu 47 kullanıcı gözlemlenmiştir. Hafta içi öğleden sonra 16.00’da 55, hafta sonu 50 kullanıcı görülmüştür. Hafta içi 19.00’da 56 kullanıcı gözlemlenirken hafta sonu 297 kullanıcı olduğu görülmüştür (Şekil 5.52-5.53).

Şekil 5.52 : Gözlem noktası 5 davranış formu.

Şekil 5.53 : Gözlem noktası 5 davranış formu.

5.3 Sosyal Medya Verileri

Sosyal medya verileri kullanıcıların parkın bu platformlardaki görüş değerlerini ölçmek için kullanılmıştır. Kültürpark ait fotoğraflar Instagram, Facebook ve Twitter online araçlardan bulunan paylaşımlar hashtag veya konum işaretleriyle elde edilmiştir. Platformlarda park konum ve ismiyle araştırılmış ve toplam gönderi sayısının en fazla olduğu Instagram platformu veri olarak alınmıştır (Şekil 5.54).

Hashtag ve konum ile bulunan paylaşımların sayısı:

#reşatoyalkültürparkı (500)

#reşatoyal (100)

#reşatoyalkültürparkında (100)

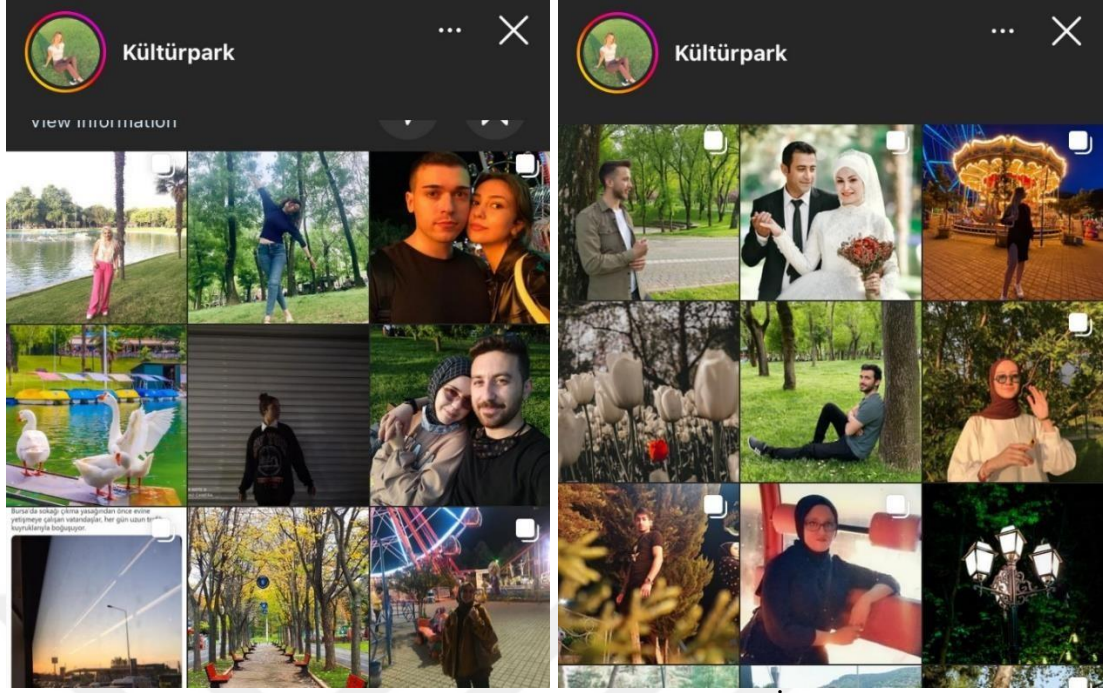
#resatoyalkulturparki (100)

#resatoyalkulturparkibursa (100)

#reşatoyalparkı (100)

#bursaaçıkhavatiyatrosu (1000)

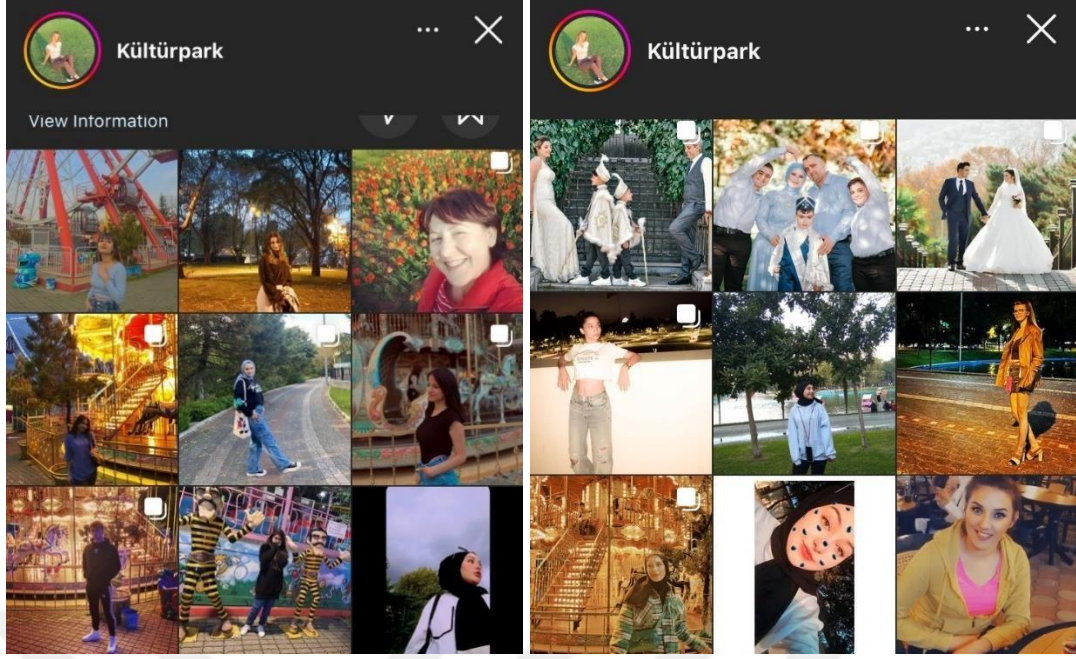
Konum; Reşat Oyal Kültür Parkı X Gönderi Parka ait paylaşılan fotoğraflar incelenmiştir.

Şekil 5.54 : Kùltürpark sosyal medya paylaşımları (İnstaqram, 2022).

Alanla ilgili hem su ögesine hem de parka atıfta bulunan 500'den fazla sosyal medya gönderisinin gösterdiği gibi, park kullanıcılarını Bursa şehir merkeziyle görsel olarak buluşturduğu görülmektedir. Açık hava tiyatrosunda gerçekleşen konserler sosyal medya hesabında duyurulmakta ve paylaşılmaktadır. Kंसere katılan kullanıcılar sosyal medyada konseri konum işareti ile paylaşmaktadır.

Parkla ilgili paylaşılan fotoğrafların çoğu lunapark ve yeşil alanlardan çekilmiştir. Sonrasında ise en fazla fotoğraf paylaşılan yer gölet olmuştur. Parkta paylaşılan fotoğraflarda lunaparkta bulunan dönme dolap ve atlı karınca manzara ögesi olarak yer almıştır. Gölet, parkta bulunan bitkiler ve ters evde manzara ögesi olarak paylaşılmıştır. Parkta düğün ve sünnet düğünü gibi özel günlerde de fotoğrafların çekildiği paylaşımlardan görülmektedir (Şekil 5.55).

Şekil 5.55 : Sosyal medya paylaşımları.

Paylaşılan fotoğraflar incelendiğinde kullanıcıların fotoğraf çekilmek için yeşil alanları, göleti ve lunaparkı tercih ettiği görülmüştür. Açık hava tiyatrosunda ise gerçekleştirilen konser etkinlikleri Bursa Açık hava tiyatrosu konumu ile paylaşılmıştır.

5.4 Anket

Mekânın nasıl fayda sağladığını belirlemek için anket çalışması yapılmıştır. Ağustos ayında Pazar (21 Ağustos) günü rastgele seçim yöntemiyle anket denemesi gerçekleştirilmiştir. Parkın mevcut tasarımının ne kadar fayda sağladığı, nasıl müdahalelerle kullanıcıların talepleri neler olacaktır? ve müdahalelerle faydası artırılabilir mi? Parkta anket çalışması ekim ayında anketörler tarafından 836 kullanıcı ile gerçekleştirilmiştir (Şekil 5.56).

Şekil 5.56 : Parkta gerçekleştirilen anket çalışması (Kişisel arşiv, 2022).

Ankete katılan 836 kullanıcının %57'si erkek, %43'ü ise kadın kullanıcılar oluşturmaktadır. Park kullanıcılarının yarısından fazlasını erkek kullanıcıların oluşturduğu görülmektedir (Çizelge 5.2).

Çizelge 5.2: Park kullanıcılarının cinsiyete göre dağılımı.

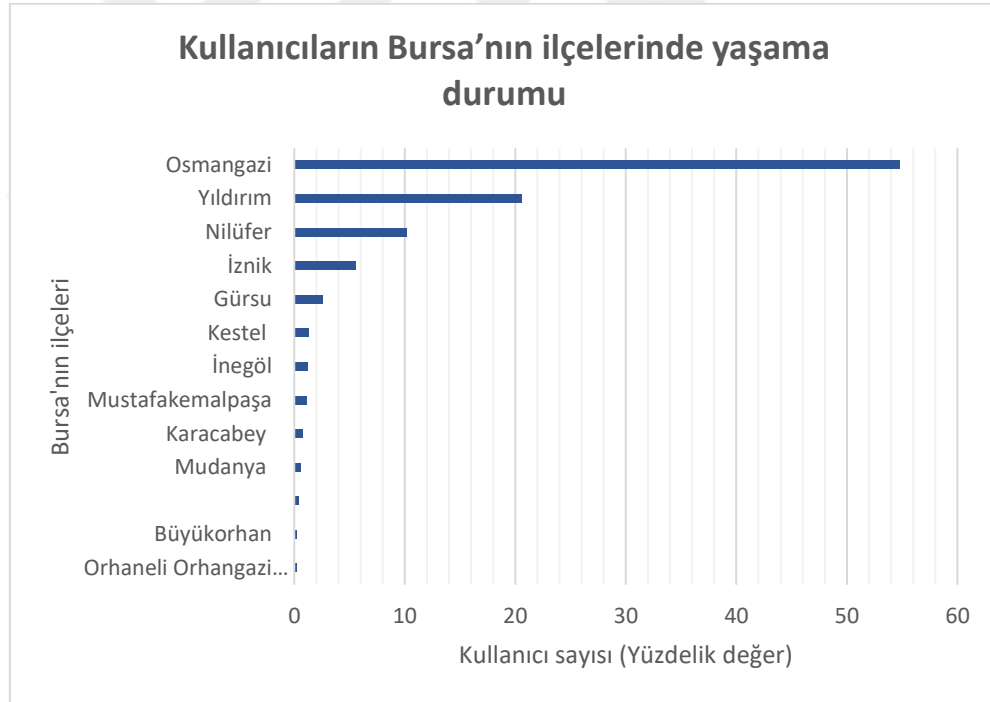
Cinsiyet	Kullanıcı	Yüzde
Kadın	357	42,70
Erkek	479	57,03

Parka gelen kullanıcıların yarısından fazlasını (%56) 18-24 yaş arası ziyaretçiler oluştururken ikinci en çok kullanan grubun 25-34 yaş aralığı kullanıcılardan oluştuğu görülmektedir. En az kullanan grup (%9 ile) ise 45-54 yaş aralığı kullanıcıları olmuştur (Çizelge 5.3).

Çizelge 5.3: Park kullanıcılarının yaş aralığı.

Yaş aralığı	Kullanıcı	Yüzde
18-24	468	56
25-34	122	14,6
35-44	86	10,3
45-54	75	9
55+	85	10,2

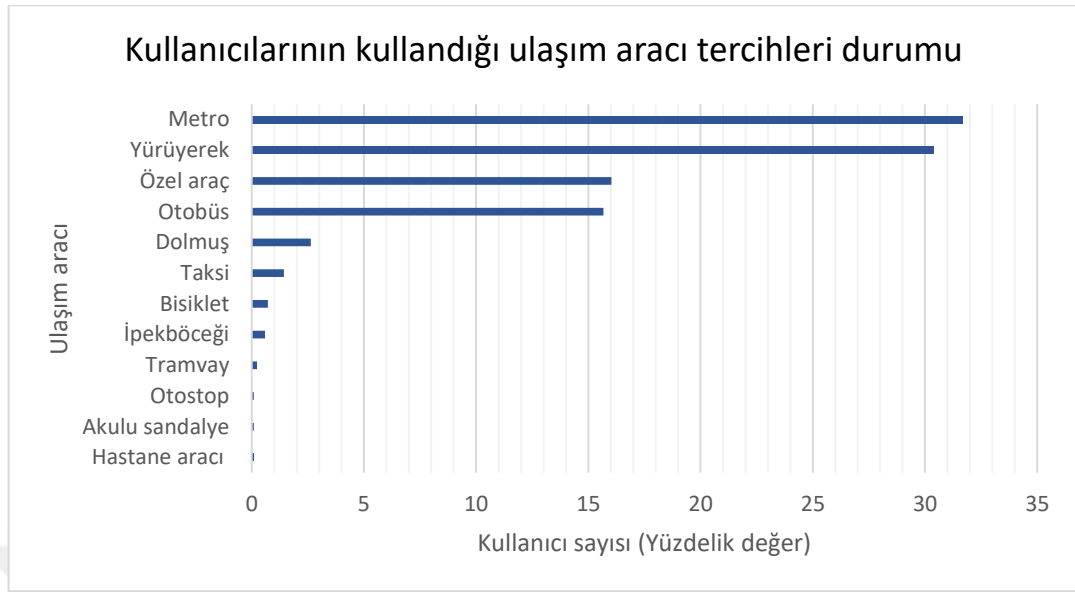
Anketin 3. ve 4. sorularına göre de kullanıcıların %99'unun Türkiye'de yaşadığı ve %95'inin de Bursa'da yaşadığını ifade etmiştir. Park kullanıcılarının %42'sinin parkın yakınında yaşadığı görülmüştür (Şekil 5.57).

Şekil 5.57 : Park kullanıcılarının Bursa'nın ilçelerinde yaşama durumu.

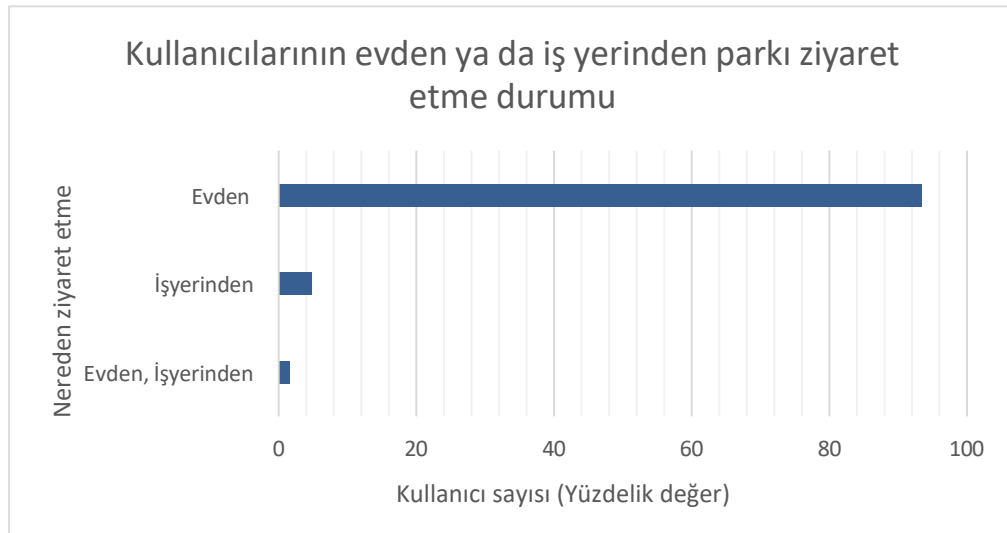
Parkı ziyaret eden kullanıcıların çoğu parka ulaşmak için (%31'i metro ve %30 yürüme) metro ya da yürümeyi tercih ettiği görülmektedir. Kullanıcıların metro ve yürümeden sonra özel araç ve otobüs (%16 özel araç ve %15 otobüs) ulaşım aracı kullanılmıştır (Şekil 5.58). Toplu taşıma aracı ile parka ulaşanların %44'ü ise toplu

taşıma duraklarının yerinin parka ulaşımı kolaylaştırdığını belirtmiştir.

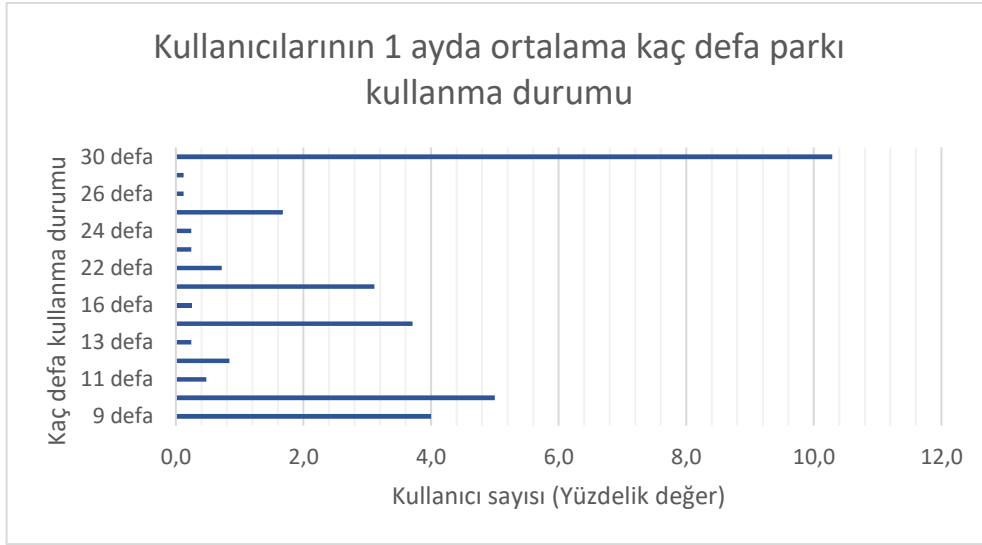
Şekil 5.58 : Park kullanıcılarının kullandığı ulaşım aracı tercihi.

Kullanıcıların %93'ü parka genellikle evden %5'i ise işyerinden geldiğini belirtmiştir (Şekil 5.59). Evden parka gelen kullanıcıların çoğu parka 30-34 dakika arasında ulaştığını ifade etmiştir. İşten parka gelen kullanıcıların %90'ı ise parka gelme süreleri ile ilgili fikir belirtmemiştir.

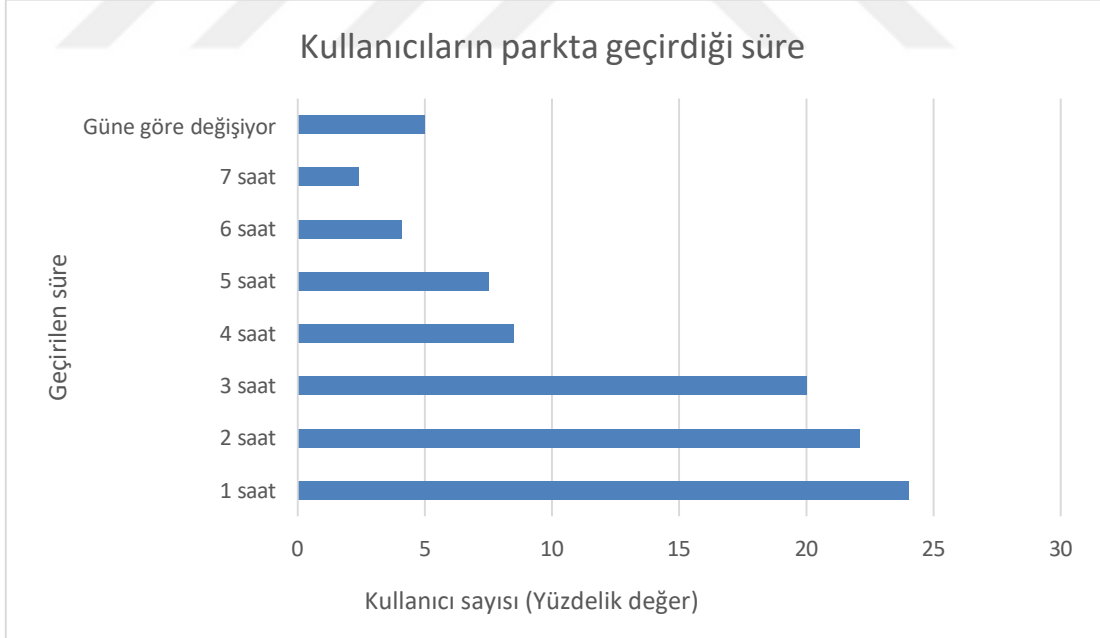
Şekil 5.59 : Park kullanıcılarının evden ya da iş yerinden parkı ziyaret etmeleri.

Park kullanıcılarının %12'si 1 ayda ortalama 30 defa, %5'i 10 defa ziyaret etmiştir (Şekil 5.60).

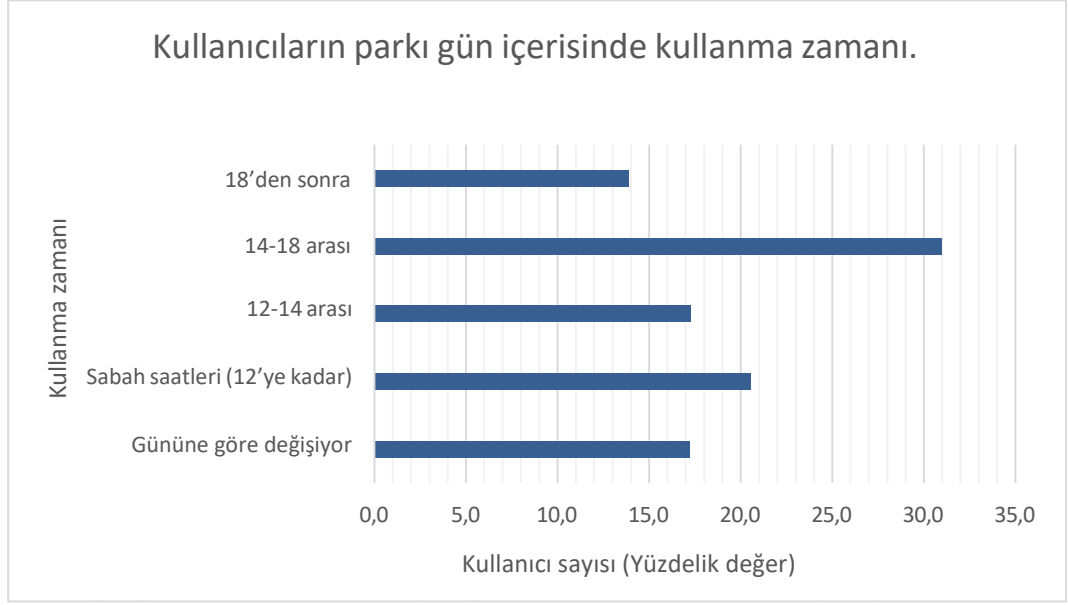
Şekil 5.60 : Park kullanıcılarının 1 ayda ortalama kaç defa parkı kullanma durumu.

Ankete katılan kullanıcıların %24'ü her ziyarette parkta 1 saatten fazla vakit geçirdiğini bildirmiştir. Kullanıcıların parkta geçirdikleri vakit tekrarlanan ziyaretleri ve daha uzun kalış sürelerini teşvik edebilmektedir. %22'si ise 2 saatten fazla, %20'si ise 3 saatten fazla vakit geçirmektedir (Şekil 5.61).

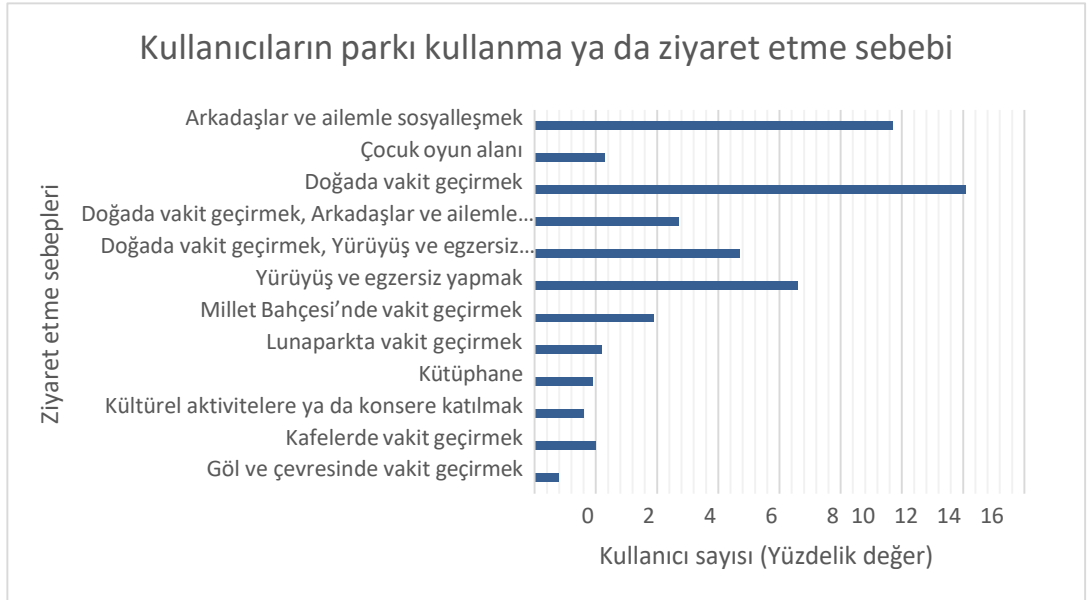
Şekil 5.61 : Park kullanıcılarının parkta geçirdikleri süre.

Kullanıcıların %30'u 14-18 saatleri arasında parkı ziyaret ettiği, %20'si sabah saatleri ve %18'ine göre de gününe göre ziyaret etme saatinin değiştiğini belirtmiştir (Şekil 5.62).

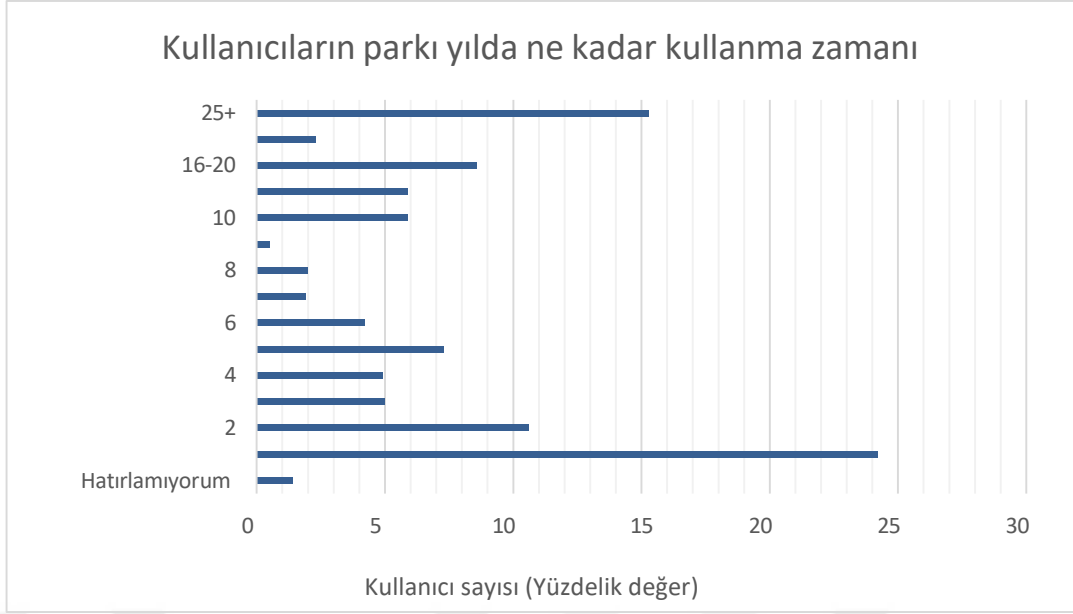
Şekil 5.62 : Kullanıcıların parkı gün içerisinde kullandıkları saatler.

Doğada vakit geçirmek parkta en yaygın etkinlik türüdür. Ankete katılan 836 park kullanıcısının %16'sı parkı sadece yürüyüş aktivitesi yaptığını bildirmektedir. Ankete katılan kullanıcıların %10'u mola verip dinlenmek ve yürüyüş yapmak için kullanmaktadır (Şekil 5.63). Kullanıcılar parka en çok egzersiz yapma, doğayla temas kurma, arkadaşlarıyla ve aileleriyle vakit geçirme, çocuklara yönelik eğlence fırsatları ve yeme-içme nedeniyle kullanmıştır.

Şekil 5.63 : Kullanıcıların parkı kullanma ya da ziyaret etme sebebi.

Kullanıcıların %24'ü parkı bir yıldır kullandıkları, %15'i ise 25 yıldan fazla parkı kullandıkları görülmüştür (Şekil 5.64).

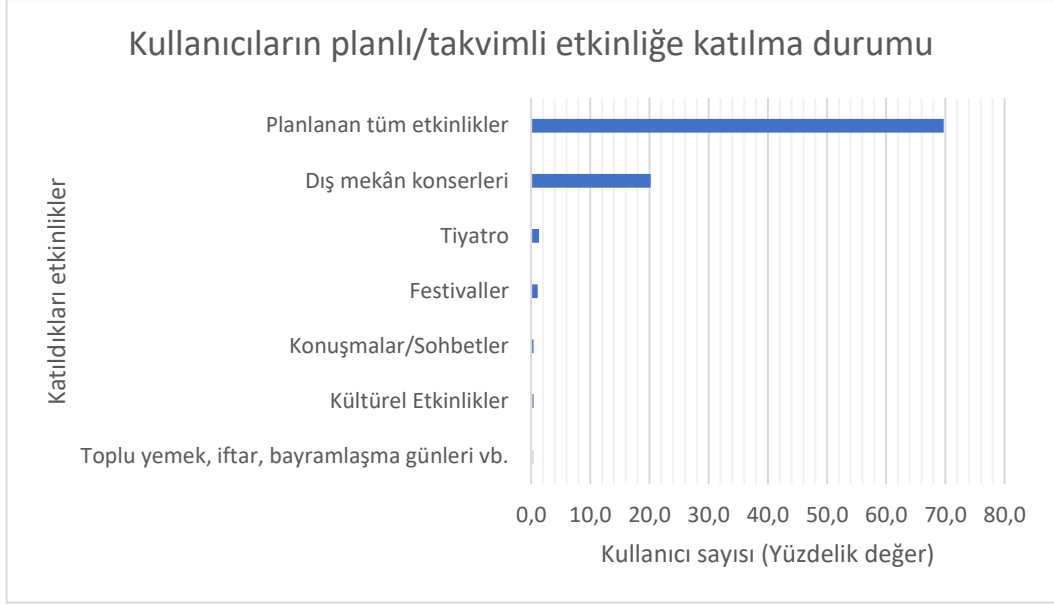
Şekil 5.64 : Kullanıcıların parkı yılda ne kadar kullanma zamanı.

Park kullanıcılarının çoğunun (%74'ü) daha önce arkeoloji müzesini ziyaret etmediği görülmüştür (Şekil 5.65).

Şekil 5.65 : Kullanıcıların parktaki Arkeoloji müzesini ziyaret etme durumu.

Planlı etkinliğe katılan kullanıcıların %70'i tüm planlı/takvimli etkinliğe katıldıkları görülmüştür. Planlı olan etkinlikler; konserler, tiyatro, festival, spor etkinlikleri, toplu yemeklerdir. %20'i ise dış mekân konserlerine katılmıştır (Şekil 5.66). Park kullanıcılarının neredeyse %70'i parkta daha önce planlı bir etkinliğe katıldığı ve %30'unun ise daha önce planlı bir etkinliğe katılmadığı görülmüştür.

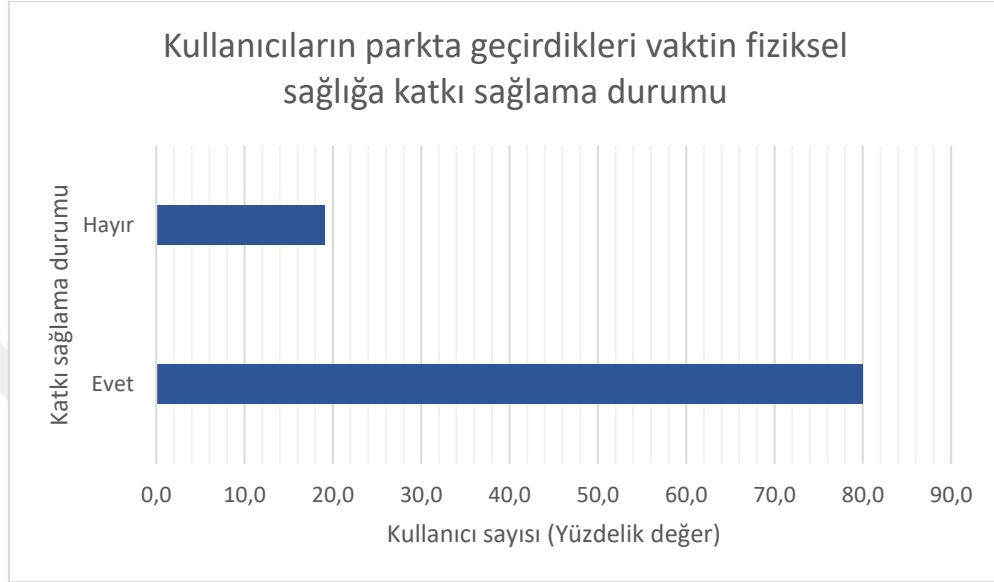
Şekil 5.66 : Kullanıcıların planlı/takvimli etkinliğe katılma durumu.

Kullanıcıların parkta planlı olmayan etkinliklerde çoğunlukla birden fazla aktiviteyi tercih ettikleri görülmüştür. Kullanıcıların %16'sı sadece yürüyüş yapma aktivitesini %10 ise parkta planlı bir etkinliğe katılmadığını ifade etmiştir. Planlı olmayan etkinliklerin çoğunda kullanıcıların fiziksel olarak hareket ettikleri bir aktiviteyi tercih ettikleri görülmüştür. Kullanıcıların %85'i parkta vakit geçirmenin fiziksel aktivite yapmalarını sağladıklarını belirtmiştir (Şekil 5.67).

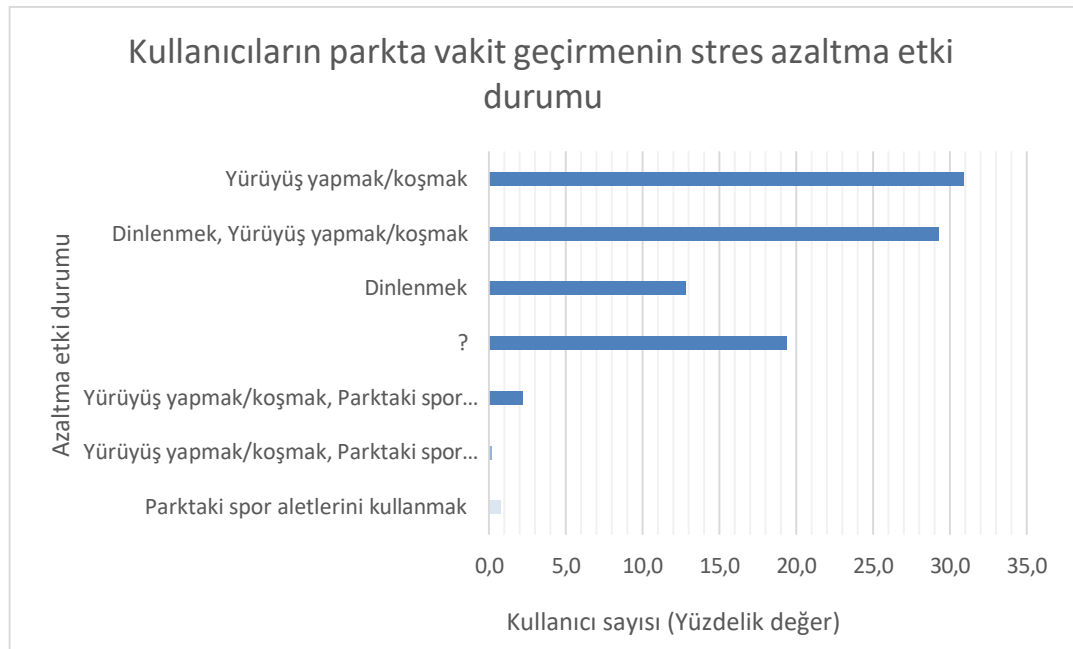
Şekil 5.67 : Kullanıcıların parkta planlı olmayan etkinlikleri.

Parkı ziyaret eden kullanıcıların %82'si parkın fiziksel sağlıklarını iyileştirdiği görülmüştür (Şekil 5.18) Parkın kullanıcı sağlığını iyileştirdiği ortaya çıkmaktadır. %31'i yürüyüş yapmak/koşmak, %29'u dinlenmek ve yürüyüş yapmak aktivitesini ve %13'ü ise dinlenmek için kullandığı görülmüştür. %81'i parkta vakit geçirmenin fiziksel sağlıklarına katkı sağladığını düşünmektedir (Şekil 5.68).

Şekil 5.68 : Kullanıcıların parkta geçirdikleri vaktin fiziksel sağlığa katkı sağlama durumu.

Kullanıcıların %90'ına göre parkta vakit geçirmenin stres etkeni üzerinde olumlu bir etkisi olduğu görülmüştür (Şekil 5.69).

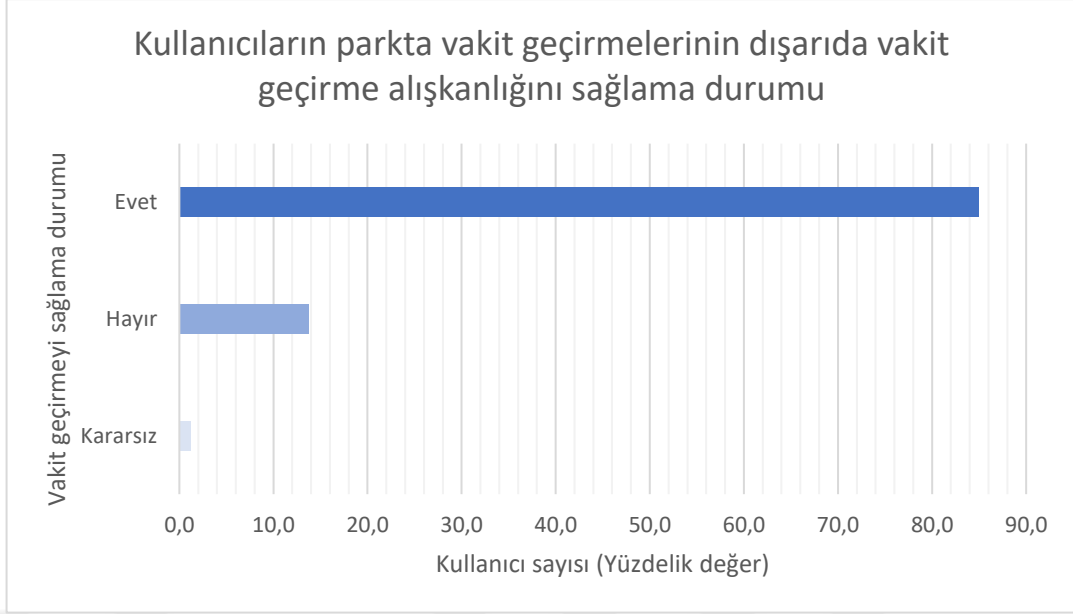
Şekil 5.69 : Kullanıcıların parkta vakit geçirmenin stres azaltma etki durumu.

Kullanıcıların %92'si parkta vakit geçirmenin doğa ile ilişkiyi geliştirdiğini ifade etmiştir (Şekil 5.70).

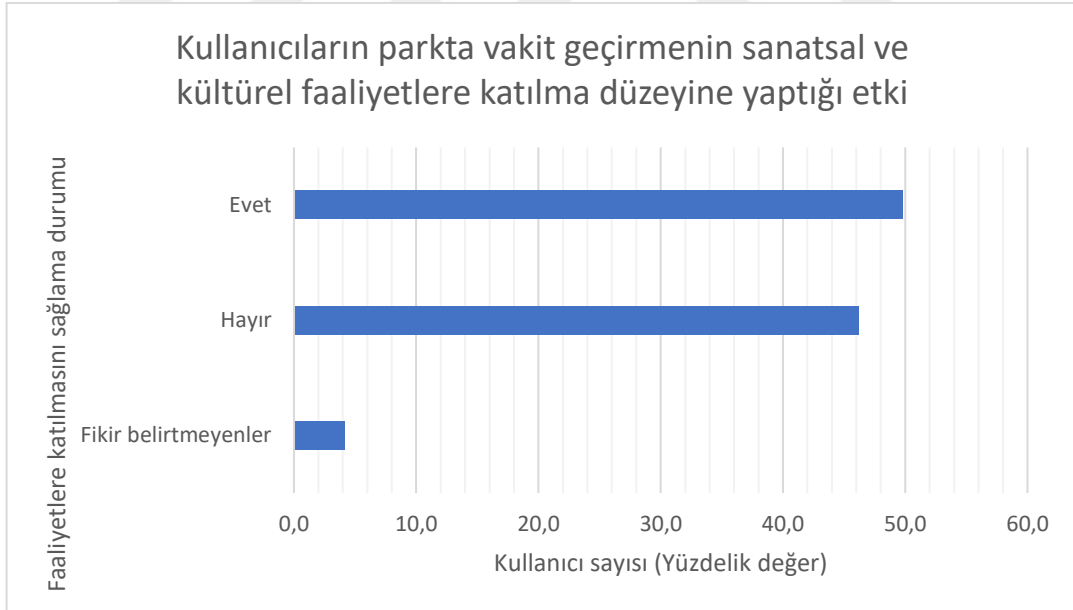
Şekil 5.70 : Kullanıcıların parkta geçirmelerinin doğa ile ilişkilerinin gelişimine olan katkısı.

Kullanıcıların %97'si parkta vakit geçirmelerinin dışarıda vakit geçirmelerini sağladıklarını ifade etmiştir (Şekil 5.71). Kullanıcıların çoğu fiziksel sağlıklarına katkı sağladığı, stresi azalttığı, doğa ile ilişkilerini geliştirdiği ve dışarıda vakit geçirmelerinin sağladığını belirtmiştir bu sonuçlara göre parkın rekreasyon ve boş zaman fırsatlarını iyileştirdiği görülmektedir. Aynı zamanda kullanıcıların %64'ü parkta vakit geçirmelerinin aileleri ile nitelikli vakit geçirmelerini sağladıklarını ve %91'i parkta vakit geçirmenin arkadaşlarıyla buluşarak sosyalleşmesini sağladığını ifade etmiştir. Bu sonuçlara göre de parkın genellikle aile, arkadaşları ile birlikte vakit geçirmeyi sağlaması ile sosyal etkileşimi desteklediği görülmüştür.

Şekil 5.71 : Kullanıcıların parkta vakit geçirmelerinin dışarıda vakit geçirme alışkanlığını sağladığı katkı.

Kullanıcıların %49'u parkta geçirdikleri vakitte sanatsal ve kültürel aktiviteye katılmalarını sağladıklarını belirtmiş, %46'sı ise sağlamadığını ifade etmiştir (Şekil 5.72).

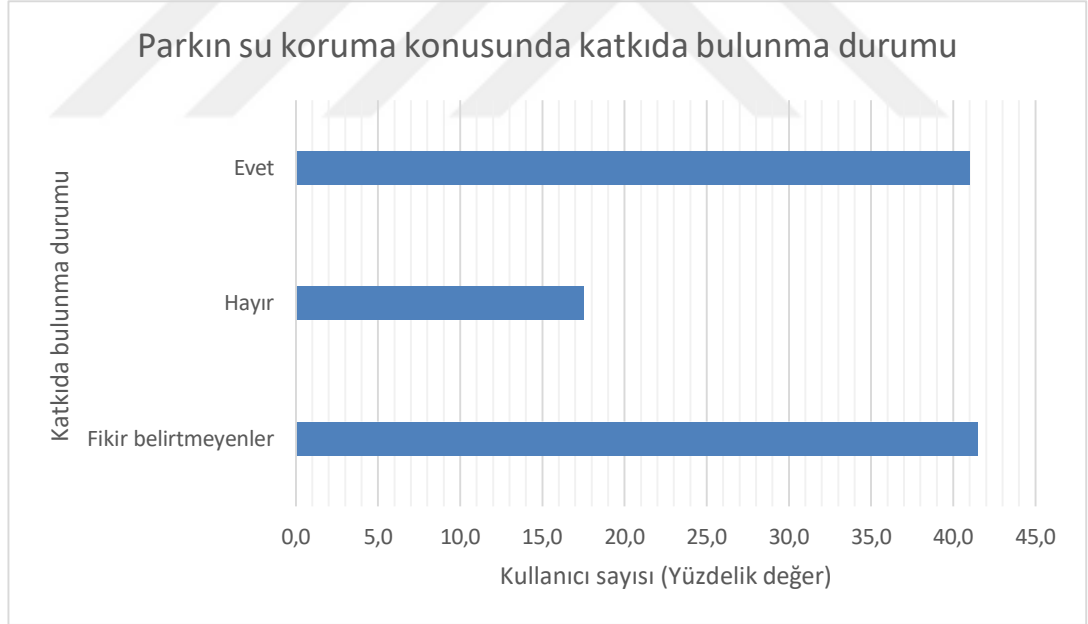
Şekil 5.72 : Kullanıcıların parkta vakit geçirmenin sanatsal ve kültürel faaliyetlere katılması düzeyine yaptığı etki.

Kullanıcıların %48'i parkı enerji koruma konusunda katkıda bulunduğunu ifade etmiştir. %37'si ise fikir belirtmemiştir. %14'ü parkın enerji koruma konusunda katkıda bulunmadığını ifade etmiştir (Şekil 5.73).

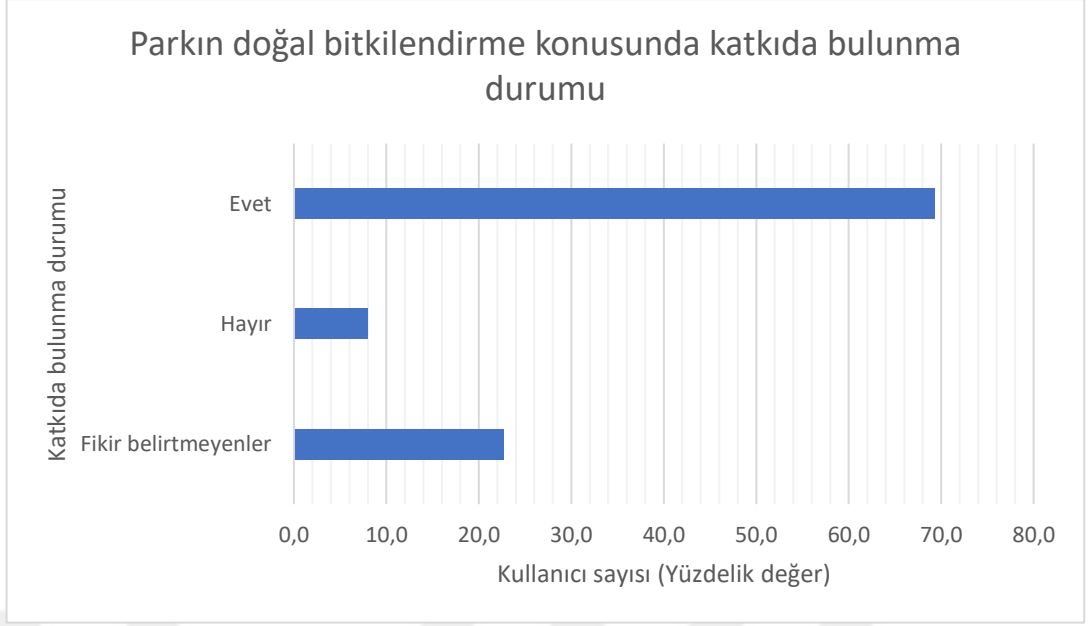
Şekil 5.73 : Parkın enerji koruma konusunda katkıda bulunma durumu.

Kullanıcıların %41'i parkın su koruma konusunda katkıda bulunduğunu ifade etmiştir. %41'i ise bu konuda fikir belirtmemiştir (Şekil 5.74).

Şekil 5.74 : Parkın su koruma konusunda katkıda bulunma durumu.

Kullanıcıların %69'u parkın doğal bitkilendirme konusunda katkıda bulunduğunu ifade etmektedir. %22'si ise bu konuda fikir belirtmemiştir (Şekil 5.75).

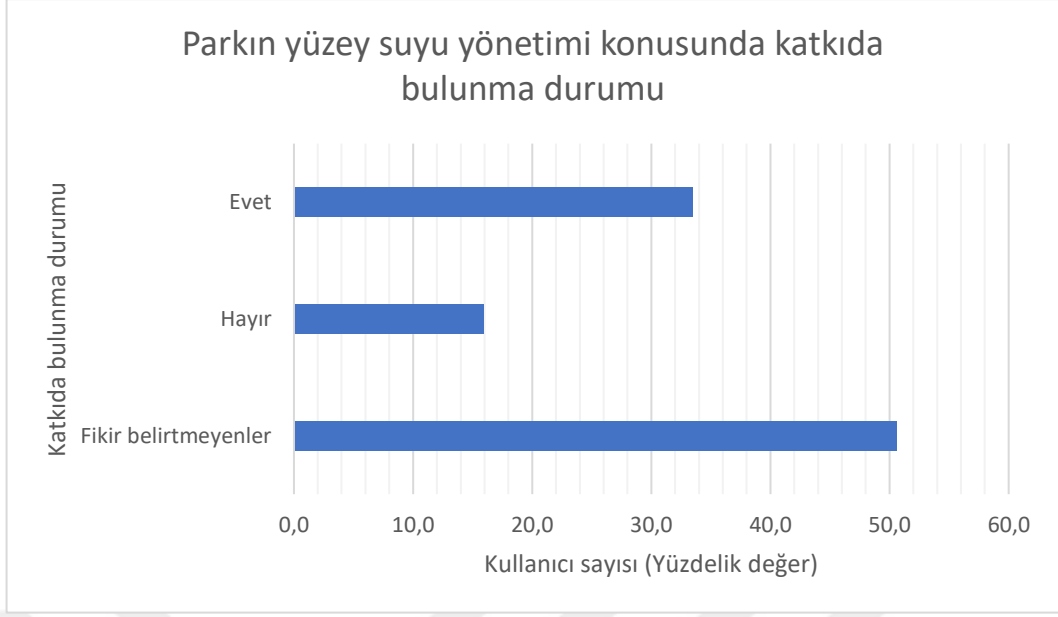
Şekil 5.75 : Parkın doğal bitkilendirme konusunda katkıda bulunma durumu.

Kullanıcıların %54'ü parkın geri dönüşüm konusunda katkıda bulunduğunu ifade etmiş ve %31'i bu konuda fikir belirtmemiştir (Şekil 5.76).

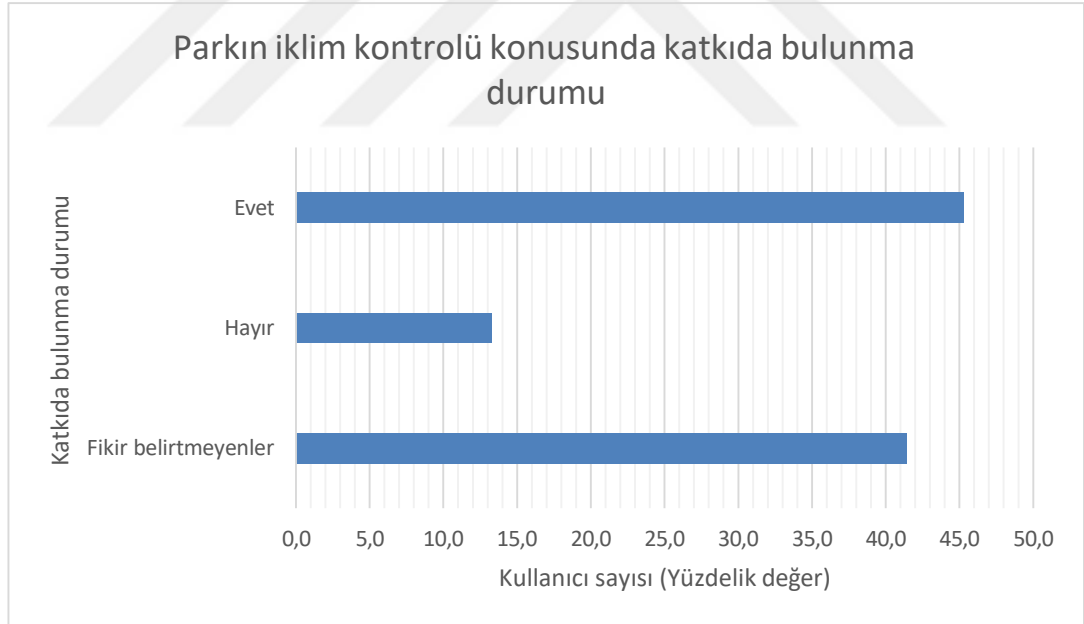
Şekil 5.76 : Parkın geri dönüşüm konusunda katkıda bulunma durumu.

Kullanıcıların %33'ü yüzey suyu yönetiminde katkı bulunduğunu ifade etmiştir. Kullanıcıların %50'si bu konuda fikir belirtmemiştir (Şekil 5.77).

Şekil 5.77 : Parkın yüzey suyu yönetimi konusunda katkıda bulunma durumu.

Kullanıcıların %45'i parkın iklim kontrolü konusunda katkıda bulunduğunu ifade etmiştir. %41'i fikir belirtmemiştir (Şekil 5.78).

Şekil 5.78 : Parkın iklim kontrolü konusunda katkıda bulunma durumu.

Kullanıcıların %73'ü parkın kentsel yeşillendirme konusunda katkıda bulunduğunu ifade etmiştir (Şekil 5.79).

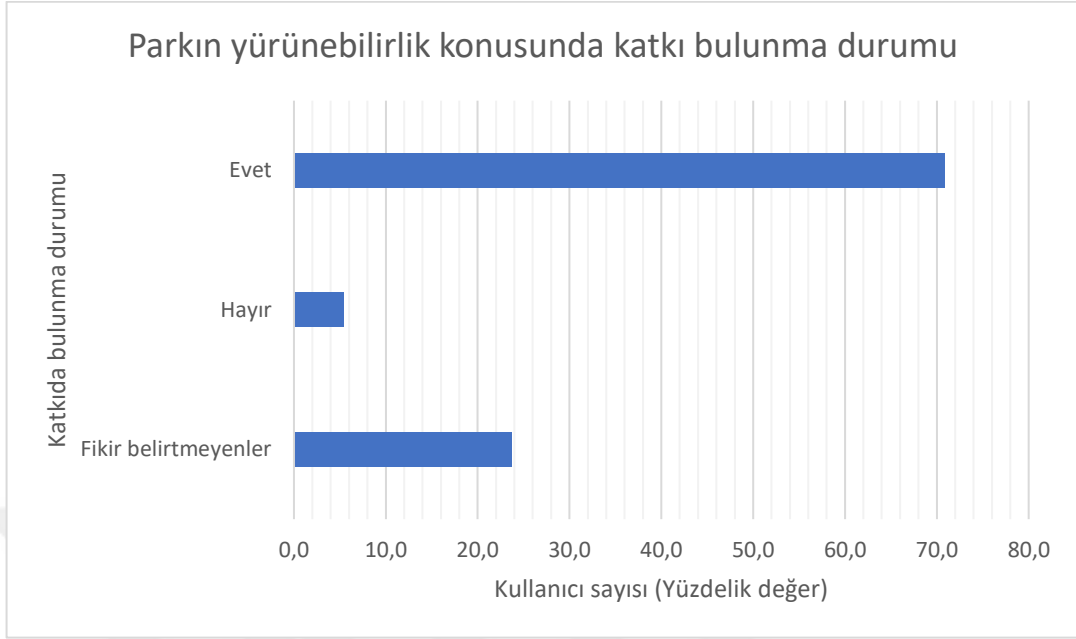
Şekil 5.79 : Parkın kentsel yeşillendirme konusunda katkıda bulunma durumu.

Kullanıcıların %40'ı parkın yerel kaynak yönetimi konusunda katkıda bulunduğu fikrini belirtmiş, %48'si ise fikir belirtmemiştir (Şekil 5.80).

Şekil 5.80 : Parkın yerel kaynak yönetimi konusunda katkıda bulunma durumu.

Kullanıcıların %71'i parkın yürünebilirliği arttığını belirtmiştir. %23'ü ise yürünebilirlik konusunda fikir belirtmemiştir (Şekil 5.81). Kullanıcıların çoğuna göre kamusal yeşil alana erişim sağlayarak eşitlik ve erişimi sağladığı görülmektedir.

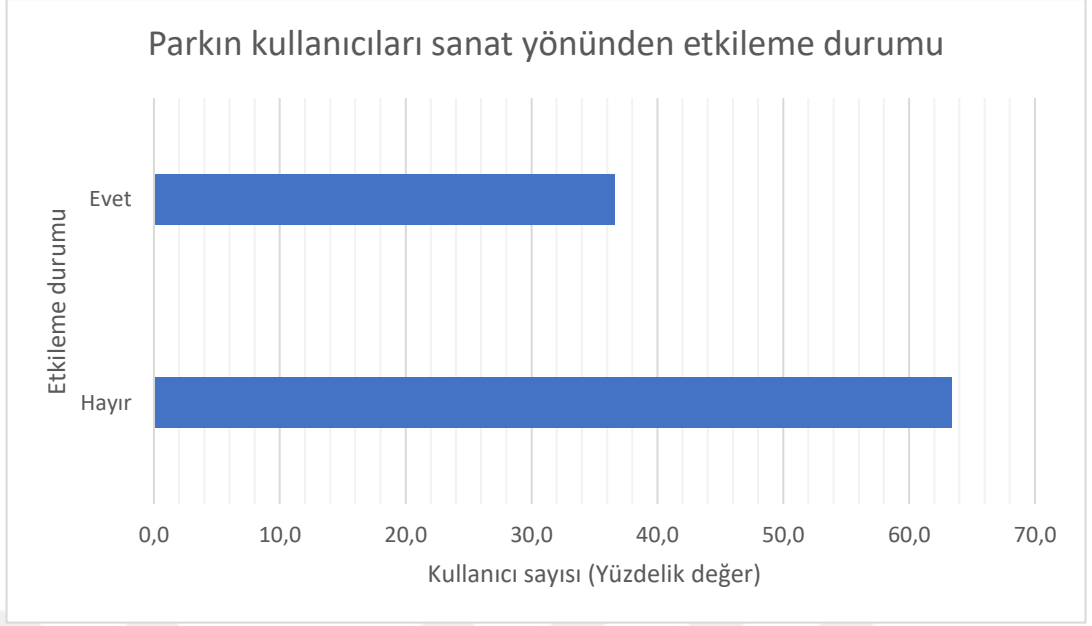
Şekil 5.81 : Parkın yürünebilirlik konusunda katkı bulunma durumu.

Kullanıcıların %93'ü parkta gerçekleştirilen eğitim etkinliklerine katılmadığını ifade etmiştir (Şekil 5.82).

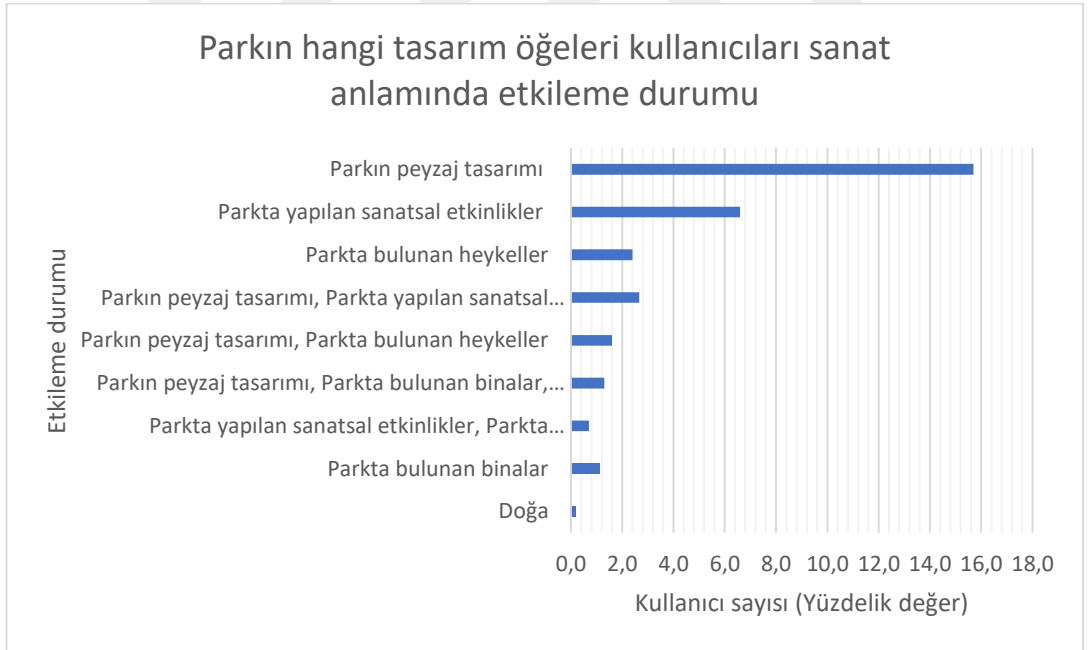
Şekil 5.82 : Kullanıcıların parkta gerçekleştirilen eğitim etkinliklerine katılma durumu.

Kullanıcıların çoğu (%63'ü) parkın kendilerini sanat yönünden etkilemediğini belirtmiştir (Şekil 5.83).

Şekil 5.83 : Parkın kullanıcıları sanat yönünden etkileme durumu.

Parkın sanat anlamında etkilediğini belirten kullanıcıların %15'i parkın peyzaj tasarımının sanat anlamında etkilediğini ifade etmiştir (Şekil 5.84). Parkta yapılan sanatsal etkinliklerinin de kullanıcıları sanat yönünde etkilediği görülmektedir.

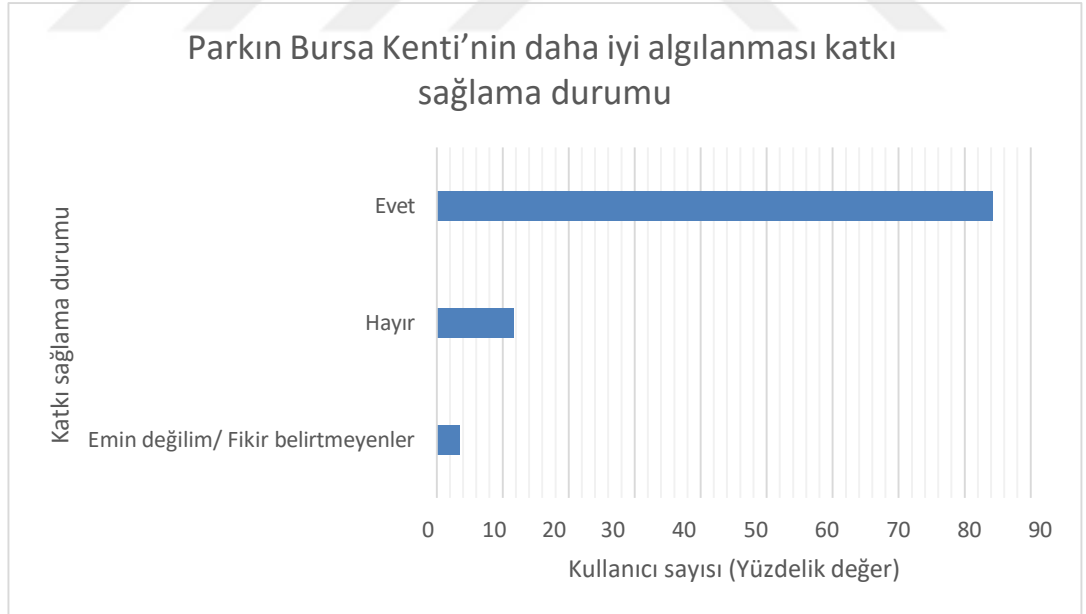
Şekil 5.84 : Parkın hangi tasarım öğeleri kullanıcıları sanat anlamında etkileme durumu.

Parkı güzel ve etkileyici olduğunu fikrine kullanıcıların % 87'si katılmıştır (Şekil 5.85). Ankete katılan kullanıcıların parkı estetik olarak kaliteli bulduğu görülmektedir.

Şekil 5.85 : Kullanıcıların parkı güzel ve etkileyici bir park fikrine katılma durumu.

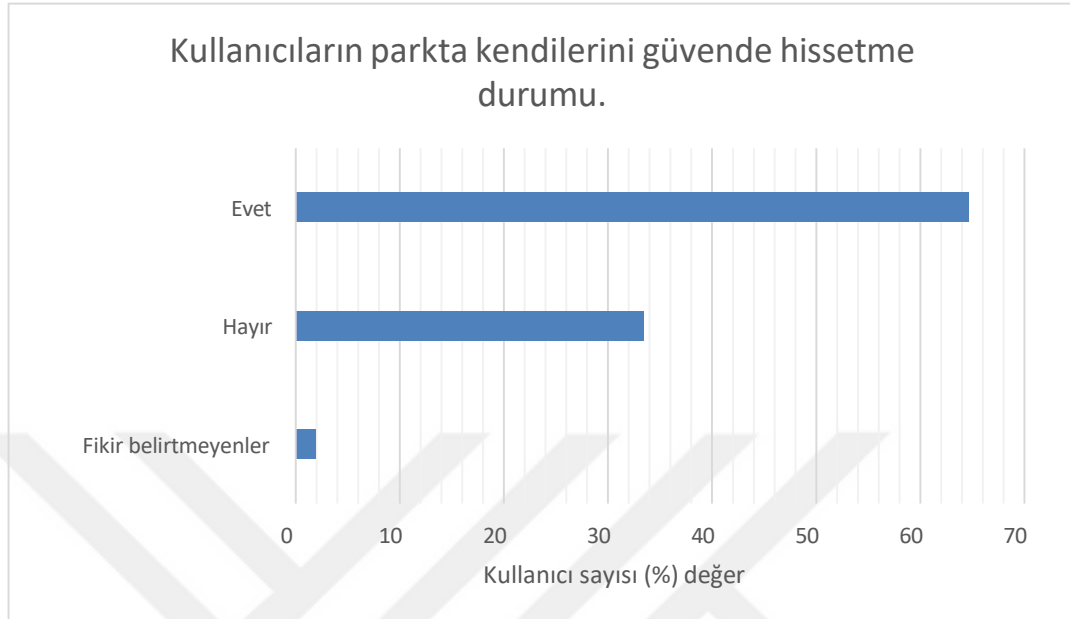
Bu parkın Bursa kentinin daha iyi algılanmasına katkı sağladığı fikrine kullanıcıların %84'ü katılmıştır. %11'i ise bu fikre katılmamış, %3'ü fikir belirtmemiştir (Şekil 5.86).

Şekil 5.86 : Parkın Bursa Kenti'nin daha iyi algılanması katkı sağlama durumu.

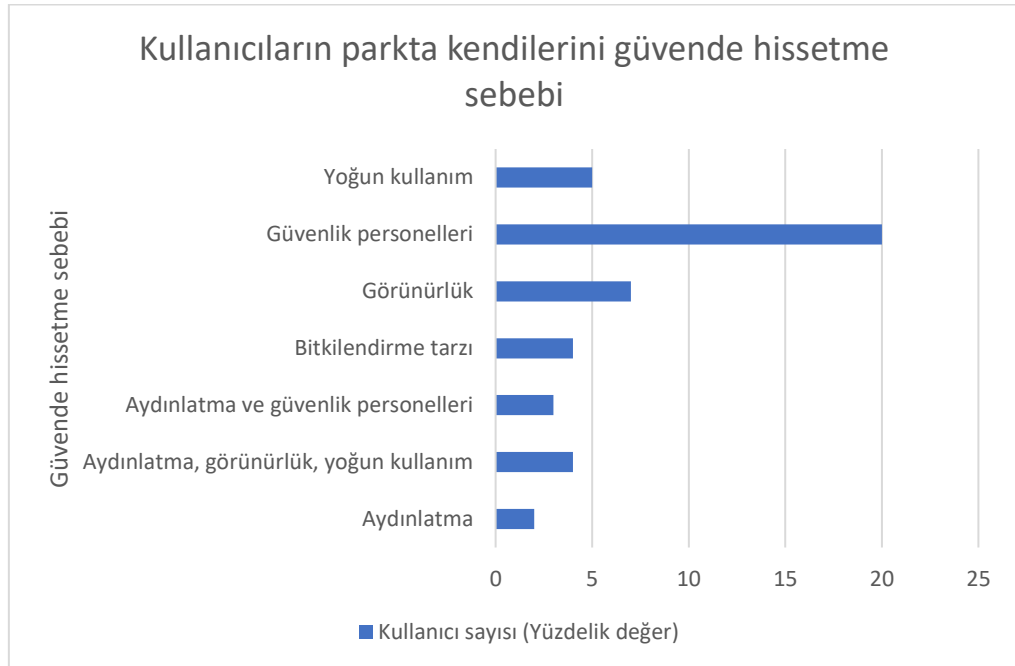
Kullanıcıların %64'ü parkta kendini güvende hissettiğini, %33'ü ise parkta kendini güvende hissetmediğini ifade etmiştir (Şekil 5.87). Parkta nispeten veya çok güvenli hissettiklerini belirten park kullanıcısının %64'üne göre güvenlik duygularını yarattığı

görülmüştür. Katılımcıların %20'si parkın görünürlüğü, bakımı, insanlar tarafından daha fazla kullanılması, geniş yollar, kaldırımlar ve aydınlatma aktörlerinin üç veya daha fazlası nedeniyle kendilerini güvende hissettiklerini belirtmiştir.

Şekil 5.87 : Kullanıcıların parkta kendilerini güvende hissetme durumu.

Kendilerini güvende hisseden kullanıcıların güvende hissetme nedenleri güvenlik personelleri, aydınlatma, bitkilendirme tarzı ve görünürlüğü olmuştur (Şekil 5.88).

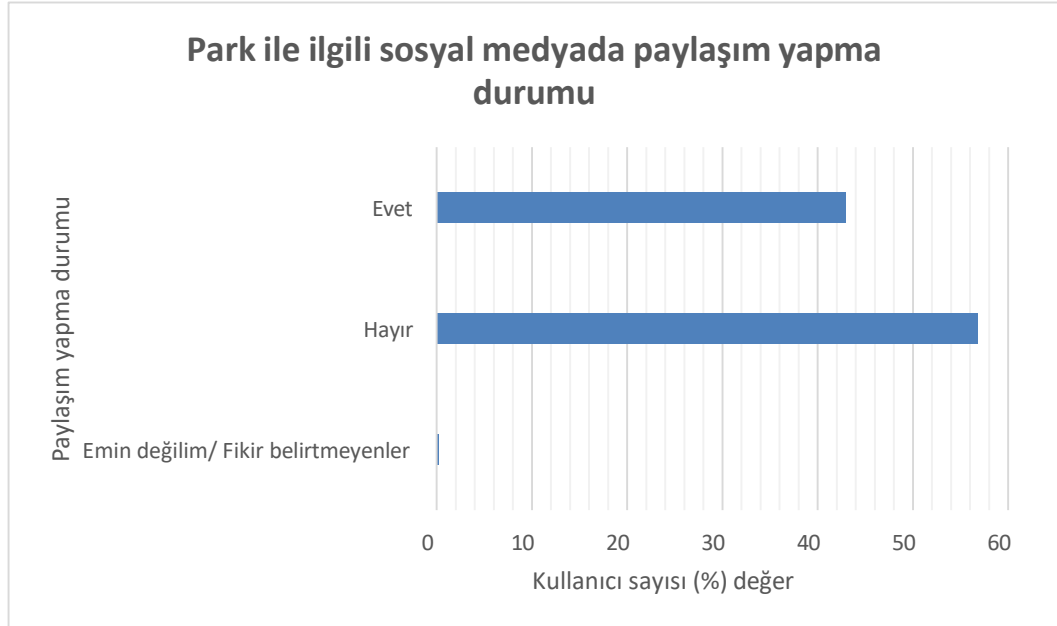
Şekil 5.88 : Kullanıcıların parkta kendilerini güvende hissetme sebebi.

Kullanıcıların %73'ü parkın gürültü seviyesini normal olduğunu belirtmiştir. %14'ü ise parkın hangi alanında olduğuna göre değiştiğini belirtmiştir (Şekil 5.89).

Şekil 5.89 : Parkın gürültü seviyesi.

Parkta gerçekleştirilen ankete göre kullanıcıların %56'sı park ile ilgili sosyal medyada paylaşım yapmadığını ifade etmiştir. %43'ü ise paylaşım yapmadığını ifade etmiştir (Şekil 5.90).

Şekil 5.90 : Kullanıcıların sosyal medya paylaşım yapma durumu.

Kullanıcıların çoğu (%73'ü) parkın geçmişi hakkında bilgi sahibi değildir (Şekil 5.91). Geçmişi hakkında bilgiye sahip olan kullanıcılara ise geçmiş ve günümüz ilişkisini nasıl değerlendirdikleri sorulmuştur.

Şekil 5.91 : Kullanıcıların parkın geçmişi hakkında bir bilgiye sahip olma durumu.

Kullanıcılara son olarak parkla ilgili eklemek istedikleri bir şey olup olmadığı sorulmuştur. Akşam kullanımının güvenli olmadığı, göçmenlerin parkı yoğun kullanması, araç yoğunluğunun rahatsız etmesi yoğun olarak belirtilmiştir. Kullanıcılar en fazla göçmenler ve güvenlik konusunda rahatsız olmakta ve bir çözüm getirilmesini talep etmiştir. Bu sorunları belirtmeyen kullanıcılar da parktan memnun olanlar ve güzel bulan kullanıcılarında yoğun olduğu görülmektedir.

Aynı zamanda kullanıcıların daha fazla planlı etkinliğin yapılarak parkın canlandırılmasını ve iyileştirilmesini istemektedir. Kullanıcılar kendilerini güvende hissedememektedir. Bu güvensizlik algısı, kentlileri parka ve hatta kente aitlik hissetmemeye sürüklemektedir. Genç kullanıcılarında parkın kullanım olanaklarının değerlendirilmesi kullanıcı yapısını ve parkın algısını değiştirebilecektir. Park içi yaya ulaşımı araçların varlığı ile sekteye uğramaktadır. Geniş yaya yolları araç yollarıyla entegre olmuştur ve bu sebeple parkta güvende hissederek bir yürüyüş imkanı kaybetmesine neden olmaktadır. Araç yolunun yaya yolu ile kesişiminin olmaması daha güvenilir bir yol aksına sahip olunmasını sağlar. Araç yolunun düzenlenmesi ile otoparklar park çeperinde net tanımlı hale gelmelidir.

6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Günümüz kentlerinde açık yeşil alanların sahip olduğu sosyal, ekolojik ve ekonomik faydaların bilimsel yöntemlerle ölçülebilir şekilde ortaya konması gerekmektedir. Bu ölçümlerin yapılabilmesi için bir yaklaşım sunan Amerikan Peyzaj Mimarlığı Vakfı örnek alan çalışmalarının metodolojik yaklaşımlarına dayanan bu araştırmada “sosyal performans” kavramına odaklanılmış ve Bursa Kültürpark örneğinde bir alan çalışması gerçekleştirilmiştir.

Parkının sosyal performansın bileşenleri olan rekreasyonel ve sosyal değer, kültürel koruma, sağlık, güvenlik, eğitim ve sürdürülebilirlik konusunda yarattığı faydalar konusunda aşağıdaki sonuçlara varılmıştır.

Kullanıcıların %92’si parkta vakit geçirmenin, doğa ile ilişkilerini geliştirdiğini ve %97’si parkın dışarıda vakit geçirme alışkanlıklarına katkıda bulunduğunu ifade etmiştir. Bu durum Kültürpark’ın n kullanıcılara sağladığı rekreasyonel değer olduğunu göstermektedir. Anket sonuçlarına göre kullanıcılar parkta en çok egzersiz yapma, doğayla temas kurma, arkadaşlarıyla ve aileleriyle vakit geçirme, çocuklara yönelik eğlence fırsatları ve yeme-içme nedeniyle ilgi göstermektedir. Kullanıcıların en az 3 aktivite için parkı kullanarak rekreasyon ve boş zaman fırsatlarını iyileştirdikleri görülmektedir. Davranış gözlemlerine göre, en çok yapılan aktiviteler ise piknik yapmak, oturmak ve yürümektir. Parkta yeşil alanlarda doğum günü kutlamalarının bile yapıldığı gözlenmiştir. Birlikte yapılan bu aktiviteler özellikle hafta sonları daha da yoğunlaşmaktadır. Yapılan tüm bu tespitler Kültürpark’ın sosyal etkileşim konusunda kentlilere önemli olanaklar sunduğunun kanıtlarıdır.

Kullanıcıların %49’u parkının sanatsal ve kültürel aktivitelere katılmalarına katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir. Bu kullanıcılar açık hava tiyatrosundaki etkinliklere katılan kullanıcılardır. Bu çerçevede parkta bulunan açık hava tiyatrosunun, kullanıcılara kültürel fayda sağladığını söylemek mümkündür. Parkta bulunan

arkeoloji müzesinin farkında olan ve müzeyi ziyaret eden kullanıcı sayısı ise son derece azdır. Bu durumda kültürel faydanın sadece açık hava tiyatrosu ile sınırlı kaldığını söylemek mümkündür. Parkta kısa süre kalan kullanıcılar, açık hava tiyatrosu kullanıcılarıdır. Açık hava tiyatrosunun büyümesinin, bu kısa süreli kullanıcı sayısını ve buna bağlı olarak park üzerindeki araç trafiği başta olmak üzere fazla kullanıcıdan kaynaklı yükü arttıracığı düşünülmektedir. Açık hava tiyatrosunun kapasite açısından mevcut durumunda kalması ve bu kapasite ile uyumlu nitelikli kültürel ve sanatsal etkinliklere ev sahipliği etmesi yerinde olacaktır.

Kullanıcıların çoğunun parkın geçmişi hakkında bilgi sahibi olmadığı da görülmüştür. Kurulduğu ilk yıllardan itibaren her dönem için kültürel ve sosyal değere sahip bu alan konusunda kullanıcıların bilgi sahibi olmaması da kültürel ve eğitim değeri açısından gelişime ihtiyaç duyulan başka bir yönünü işaret etmektedir. Bir diğer yandan parkın yakın çevresinde yaşayan nüfusun hızlı bir biçimde değiştiğini ve yeni kullanıcıların parkın kentin günlük yaşamındaki yeri hakkında fikirlerinin olmadığı da anlaşılmaktadır. Bununla birlikte kentin geçmişindeki izini hatırlatan etkinlikler, buluşmalar ve tasarım yaklaşımları sosyal performans değerini arttıracaktır. Parkın dünya örneklerinin birçoğunda olduğu gibi kendine ait bir web sayfasının olması, parkın geçmişi ve içinde gerçekleşen etkinlikler konusunda kullanıcıları bilgilendirecektir. Yine parkın içindeki doğal yapı ile ilgili içerik bilgileri ve kullanıcının ekolojik okur yazarlığını geliştirecektir.

Kullanıcıların %85'i parkta vakit geçirmenin fiziksel aktivite yapmalarını sağladıklarını belirtirken, %81'i parkta vakit geçirmenin fiziksel sağlıklarına katkı sağladığını düşünmektedir. Kullanıcıların %90'ına göre de parkta vakit geçirmek stresi azaltmaktadır. Bu oranlar parkın kullanıcılara sağlık alanında yüksek oranda fayda sağladığını göstermektedir. Anketler dışında yapılan gözlem ve tespitler de kullanıcıların planlı spor etkinliklerine katıldığını ve bisiklet sürdüklerini göstermiştir.

Kullanıcıların büyük bir çoğunluğu parkı gündüz ziyaret etmekte ve %64 lük bir oranı da parkta kendilerini güvende hissettiklerini belirtmektedirler Bununla birlikte güvenliğin artırılması ile ilgili bir beklentilerini ortaya koymaktadırlar. Kullanıcıların güvenlik algısını zayıflatan sebepler ise göçmen kullanıcılar, güvenlik personel eksikliği vb durumlardır. Bu çerçevede parktaki güvenlik algısının güçlendirilmesi için görevlilerin yalnızca kulübelerde bulunmak yerine alanda dolaşmaları, hafta sonu ve diğer yoğun günlerde ek önlemlerin alınması, gece kullanımı için aydınlatma tasarımı,

parkın gece de yoğun kullanımının sağlanması için etkinliklerin planlanması gibi önlemlerin alınması yerinde olacaktır.

Kullanıcıların çoğunun daha önce parkta bir eğitim etkinliğine katılmadığı görülmektedir. Yukarıda da belirtildiği üzere arkeoloji müzesinin kullanıcıların büyük çoğunluğu tarafından (%74) ziyaret edilmediği görülmüştür. Yapılan gözlemlerde de müze ve çevresinde neredeyse hiç kullanıcı görülmemiştir. Bu nedenle müzenin parkın eğitim değerini artırma konusunda yaratacağı fırsatların etkin olarak değerlendirilmediği sonucuna varılmıştır. Arkeoloji müzesinin park içerisinde bilinirliğinin ve görünümünün artırılması, parkın eğitim değeri kazanmasına olumlu katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte arklarda eğitim yalnızca müze ya da etkinlik kaynaklı olmadığı göz önüne alınmalıdır. Kent parkları mevcut durumları ile gündelik yaşamda da önemli bir eğitim değeri potansiyeline sahiptir. Doğa okuryazarlığı (bitkiler, ekolojik sistemler vb.), sağlık bilinci gibi konular kent parklarının kullanıcılar için açacağı ana eğitim başlıkları olabilir.

Bu çerçevede Kültürpark 'ta da kullanıcıların büyük bir bölümünün parkın yüzey suyu yönetimi, doğal bitkilendirme ve geri dönüşüm bilinci konusunda kendilerine katkıda bulunduğu fikrine katılmaları dikkat çekicidir. Parkın sahip olduğu yeşil alanlar, bitkilendirme ve gölet varlığı bu fikre katılmalarını etkilemiştir. Parkın iklim kontrolü, yerel kaynak yönetimi, yüzey suyu yönetimi, su koruma ve enerji koruma konularında bilinç yarattığı konusunda kararsız kalanların ve hayır yanıtı veren kullanıcıların ise çoğunlukta olduğu görülmektedir. Kent parkının sahip olduğu sürdürülebilirlik konusundaki katkılarının uygun tasarım kararları, kurakçıl bitki kullanımı, yağmur suyu bahçelerinin yapılması vb. uygulamalar ile artırılması mümkündür.

Kullanıcıların çoğu parktaki gürültü seviyesini normal bulmaktadır. Parkta bulunduğu alana göre gürültüden rahatsızlık duyma oranlarının değiştiğini belirten kullanıcılar, açık hava tiyatrosu ve kafelerin bulunduğu bölgelerin parkın diğer alanlarına göre daha fazla gürültü olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle gürültü seviyelerinin daha yüksek olduğu bölgelerde gürültüyü azaltacak bitkilendirme tasarımları, gürültü konusunda yeni standart düzenlemeleri yapılabilir.

Parkın gıda kavramı çerçevesindeki değerlendirmeleri kafe ve büfeleri kullanmak üzerinden olmuştur. Bununla birlikte park kullanıcılarının sadece %10'unu kafelerde vakit geçirmeyi amaçladıklarını belirtmişlerdir. Günümüz kentlerinde gıda üretiminin

bir kent parkında yalnızca kafe ve büfeler üzerinden değerlendirilmesi büyük bir eksiklik olarak değerlendirilmiştir. Gıda kavramının hobi bahçeleri, yaban yaşamına beslenme anlamında destek veren bitkisel tasarım vb. yaklaşımlar ile kent parklarında yer alması yerinde olacaktır.

Parkın güzel ve etkileyici olduğunu fikrine kullanıcıların % 87'si katılmıştır. Kullanıcıların çoğu (%63'ü) parkın kendilerini sanat yönünden etkilemediğini belirtmiştir. Parktann sanat anlamında etkilendiğini belirten kullanıcıların %15'i parkın bu etkilenmenin kaynağının parkın peyzaj tasarımı olduğunu ifade etmişlerdir. Sosyal medya paylaşımları da parkın manzara noktaları olarak lunapark, göl çevresi ve yeşil alanlarının tercih edildiğini göstermiştir. Lunapark görselleri de sosyal medyada yoğun olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte kullanıcılarının çoğunun parkı ziyaret etme sebebi doğayla vakit geçirme, yürüyüş gibi aktiviteleridir.

Parkı ziyaret eden kullanıcılar, yoğunlukla ulaşım aracı olarak metro ya da yürümeyi tercih etmektedir. Bu durum kullanıcılar açısından sürdürülebilir erişime sahip olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte Park'ın yakın çevresinde bulunan metro istasyonu ile bağlantısının güçlendirilmesi ulaşımını daha da güçlendirecektir. Kullanıcıların çoğunun yürüyerek parka ulaşmaları parkın girişlerinin de görünür ve ulaşılabilir olmasını gerektirmektedir. Parkın girişlerinin estetik ortak bir dile sahip olması görünürlüğünü artırarak ulaşımı kolaylaştıracaktır.

Kullanıcıların %24'ü her ziyarette parkta 1 saatten fazla vakit geçirdiğini belirtmektedir. Kullanıcıların parkta nitelikli zaman geçirebilmeleri için etkinlik planlamaları yapılmalıdır. Parkın çeşitli farklı işlevleri olan alanlara sahip olması da (lunapark, gölet, açık hava tiyatrosu, yakın çevresinde bulunan millet kütüphanesi gibi) çeşitli kullanıcı gruplarının parka erişebilmesini sağlamaktadır. Bu kapsamda parkın her kullanıcı için eşitlik ve erişim sağlayan kapsayıcı bir kamusal alan olduğu görülmektedir.

Hafta sonu kullanım yoğunluğunun fazla olduğu Kültürpark'ta çocuk oyun alanlarının sabah ve öğle saatlerinde gölge imkânı sunmadığı için kullanılmadığı görülmüştür. Akşamüstü ve akşam ise ebeveynleri ile birlikte çocuk kullanımının artmaktadır Çocuk oyun alanlarında gölge imkânı sunacak tasarım fikirlerinin yanı sıra standartoyun alanları dışında tasarım çözümleri ile çocuk odaklı mekanların oluşumuna katkı sağlanması yerinde olacaktır.

Sosyal performans değerlendirmesi kapsamında toplu bir değerlendirme yapıldığında Bursa Kültürpark'ın sosyal fayda bileşenlerinin büyük bir  oğunluğunusağladığını söylemek mümkündür. Kent mek nlarının değerlendirmesinde kullanılan anket, gözlem, sosyal medya analizi vb. geleneksel yöntemlerin sosyal performans yaklaşımı ile organize edilmesi ve bu organizasyon çerçevesinde elde edilen bulgular kent parklarının bugün ve gelecekteki tasarımları üzerine birçok ipucu vermektedir.

Yapılan  alışma sadece sosyal performans değerine odaklanmış olsa da sosyal, ekonomik ve ekolojik performans verilerinin tümünün tasarımcı tarafından değerlendirilmesi gereklidir. Örneğin sosyal ve ekonomik değeri arttıran bir uygulamanın ekolojik değer üzerinde olumsuz etkilerinin olabileceği göz önüne alınmalıdır. Farklı değerlendirme yöntemlerine sahip bu üç performans bileşeninin hem araştırmacılara hem de tasarımcılara sürdürülebilir tasarım konusunda çok fazla veri sağladığı görülmüştür. Bu çerçevede yapılacak yeni çalışmaların kentlerimizdeki farklı nitelikteki yeşil alanların sürdürülebilir tasarım ve planlamasına önemli katkılar sunacağı sonucuna varılmıştır.

KAYNAKLAR

Acay, F. (1997). *Bursa Örneğinde, Kentleşmenin Yeşil Kent Dokusu Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi* (Doctoral Dissertation). Fen Bilimleri Enstitüsü.

Anonim, 2010, *Bursa'da Kültür, 2010 Yılı Festivalinden Yorumlar*, [Http://Www.Bursadakultur.Org/Festival-2.Htm](http://www.bursadakultur.org/festival-2.htm)

Anonim, 2020. Reşat Oyal Kültürparkı
[Https://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Re%C5%9Fat_Oyal_K%C3%Bclt%C3%Bcr_Park%C4%B1](https://tr.wikipedia.org/wiki/Re%C5%9Fat_Oyal_K%C3%Bclt%C3%Bcr_Park%C4%B1) (Erişim Tarihi: 16.05.2022).

Atanur, G. (2015). Space And Meaning Change İn Urbanization and Modernization Process: An Urban Park İn The First Capital of The Ottoman Empire. *Archnet-IJAR: International Journal of Architectural Research*, 9(1), 247.

Atanur, G., & Ersöz, N. D. (2020). Kavramsal Gelişim Süreçleri ve Tasarım Bileşenleri Bağlamında Kent Parkları. *Ağaç ve Orman*, 1(1), 66-71.

Atanur, G., Ozdil, T., & Polat, S. (2017). Measuring Social Performance İn Historical City Centers for Sustainable Urban Landscapes: A Case Study Of Bursa Unesco Heritage Site. *In Conference Paper. European Council of Landscape Architecture Schools/Creation Reaction. London.*

Baştürk, Ö. (2000). *Peyzaj Tasarım Kriterleri Açısından, Açık Mekânlarda İnsan-Çevre Etkileşimi* (Doctoral Dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Belediyesi'nin, B. B. Bursa'da Zaman.

Burke, E. (2018). Expanding the social performance of food production landscapes: measuring health and well-being benefits. *Landscape research*, 43(5), 587-599.

Bursa Gazeteciler Cemiyeti, [Http://Bgc.Org.Tr/Ansiklopedi/Fuarlar.Html](http://bgc.org.tr/ansiklopedi/fuarlar.html).

Bursa Kültürpark ve  evresi Planlama ve Tasarım Yarışması Bilgi Kitabı ve Yarışma Alan Tanıtımı. (2001). Bursa Büyükşehir Belediyesi, 2022.

Bursa Yıllığı, 1973, *Bursa Büyükşehir Belediyesi 1987 Yılı Başkanlık  alışma Raporu*.

Canfield, J., & Yang, B. (2014). Reflections On Developing Landscape Performance Case Studies. *Landscape Research Record*, 1, 310-317.

 elik, F. (2018). Kentsel A ık-Yeşil Alanlarda Güvenlik. *İdealkent*, 9(23), 58-94.

Cıty, O. S. I. B. (2018). Bursa Kentinde Mek nın Kullanımını Etkileyen, Vol 10, No. 2 (2018) 207-224.

Coşku, E. R. E. N., & KO Yİ İT, M. (2020). Kent İmajının ve Kentsel Rekreasyon Alanlarına Y nelik Algının  l  m . *Aksaray İletişim Dergisi*, 2(1), 66-81.

Deming, M. E., & Meng, S. (2015). Social & Cultural Metrics: Measuring The Intangible Benefits of Designed Landscapes. *Landscape Architecture*, 1, 99-109.

Dennis, M., & James, P. (2016). Considerations in the valuation of urban green space: Accounting for user participation. *Ecosystem Services*, 21, 120-129.

Francis, M. (2001). A Case Study Method for Landscape Architecture. *Landscape Journal*, 20(1), 15-29.

Francis, M. (2002). Village Homes: A Case Study In Community Design. *Landscape Journal*, 21(1), 23-41.

Green Spaces: The Benefits for London, Report prepared for the City of London Corporation by BOP Consulting Published July 2013.

Grinde, B., & Patil, G. G. (2009). Biophilia: does visual contact with nature impact on health and well-being? *International journal of environmental research and public health*, 6(9), 2332-2343.

Gul, A. T. A. N. U. R. (2011). The Effects Of Urban Expansion On Cultural Landscapes   Case Study Of Bursa. *Scientific Research and Essays*, 6(20), 4185-4194.

Karlier, G. (2017). *Kent Parkları Kavramı ve Bursa Kent Parklarında Kullanıcı Memnuniyetinin İrdelenmesi* (Doctoral Dissertation). Bursa Uluda  University (Turkey).

Kaymaz, E. (2014). D nyadan ve Bursa'dan Kent Parkı  rnekleri.

Kazan, Binay, ‘‘Bursa’nın Da Milli Bir Fuarı Vardı Eskiden!’’, *Yeni Marmara*

Kültürpark uydu görüntüsü, <https://www.google.com/maps/place/>.

LAF (2018). Landscape Performance Series. Landscape Architecture Foundation, Washington D.C. Accessed on May.15. 2018<[Http://Landscapeperformance.Org/](http://Landscapeperformance.Org/)> erişim tarihi 12.10.2021.

LAF, 2018,<https://www.landscapeperformance.org/sites/default/files/hunter%27s%20point%20south%20methods_0.pdf>, erişim tarihi 14.10.2021.

LAF, **Eğitim değeri örnek alan çalışması**, <<https://www.landscapeperformance.org/case-study-briefs/yanaguana-garden-at-hemisfair>>, erişim tarihi 14.10.2021.

LAF, **Eşitlik ve erişim örnek alan çalışmaları**, <<https://www.landscapeperformance.org/case-study-briefs/high-line>>, erişim tarihi 14.10.2021.

LAF, **Gıda Üretimi örnek alan çalışması**,<<https://www.landscapeperformance.org/case-study-briefs/gary-comer-youth-center>>, erişim tarihi 14.10.2021.

LAF, **Gürültü örnek alan çalışmaları**, <<https://www.landscapeperformance.org/case-study-briefs/chicago-riverwalk-phases-2-3>>, erişim tarihi 14.10.2021.

LAF, **Güvenlik örnek alan çalışması**, <<https://www.landscapeperformance.org/case-study-briefs/liberty-bank-building>>, erişim tarihi 14.10.2021.

LAF, **Kültürel koruma örnek alan çalışması**, <<https://www.landscapeperformance.org/case-study-briefs/mount-rushmore-visitor-services-redevelopment>>, erişim tarihi 14.10.2021.

LAF, **Manzara kalitesi ve görünümü örnek alan çalışması**, <<https://www.landscapeperformance.org/case-study-briefs/millennium-park>>, erişim tarihi 14.10.2021.

LAF, **Örnek Alan Çalışmaları (CSI) web**

sitesi,<<https://www.landscapeperformance.org/case-study-briefs>>, erişim tarihi 14.10.2021.

LAF, Rekreatyonel ve sosyal değer örnek alan çalışması,

<<https://www.landscapeperformance.org/case-study-briefs/depot-park-phases-1-2>>, erişim tarihi: 14.10.2021.

LAF, Sağlık ve esenlik örnek alan çalışması,

<<https://www.landscapeperformance.org/case-study-briefs/salesforce-transit-center-park>>, erişim tarihi 14.10.2021.

LAF, Sydney Park,

<<https://www.Landscapeperformance.Org/Sites/Default/Files/Sydney-Park-Methods.Pdf>>, erişim tarihi 14.10.2021.

LAF, Ulaşım örnek alan çalışmaları,

<<https://www.landscapeperformance.org/case-study-briefs/argyle-shared-street>>, erişim tarihi 14.10.2021.

Landscape Architecture Foundation. About Landscape Performance. Retrieved From <<https://www.Landscapeperformance.Org/About-Landscape-Performance>>, erişim Tarihi 15.10.2021.

Landscape Archtitecture Foundation, 2021, Case Study Investigation,

<<https://www.Lafoundation.Org/What-We-Do/Research/Case-Study-Investigation>>, Erişim Tarihi: 17.10.2021.

Landscape Performance Series. Landscape Architecture Foundation, Araştırma <https://www.Lafoundation.Org/What-We-Do/Research>, Landscape Performance Series – Guide to Evaluate Performance.

Luo, Y. (2014). *Enhancing Quantification of a Landscape Project's Environmental, Economic and Social Benefits: A Study of Landscape Architecture Foundation's Landscape Performance Series* (Doctoral Dissertation).

Luo, Y., & Li, M. H. (2014). A Study of Landscape Performance: Do Social, Economic and Environmental Benefits Always Complement Each Other? *Landscape Architecture Frontiers*, 2(1), 42-57.

Luo, Y., Mendenhall, A., Hempel, C., & Wei, J. (2021). Assessing Baseline Conditions: A Collaborative Effort to Advance Landscape Performance Research. *Socio-Ecological Practice Research*, 3(2), 115-130.

- Mc coy, E., Braco, M., & Mandel, L.** (2018). *A Landscape Performance+ Metrics Primer for Landscape Architects: Measuring Landscape Performance on The Ground*. American Society of Landscape Architects, Washington, DC.
- Miedema, K.** (2019). Grow Small, Think Big: Designing A Local Food System for London, Ontario. *URBAN DESIGN International*, 24(2), 142-155.
- Ndubisi, F., Whitlow, H., Deutsch, B., Duan, S. L., & Zhang, X. W.** (2015). Landscape Performance: Past, Present, And Future. *Landscape Architecture*, 1, 40-51.
- Olbińska, K.** (2018). The Value of Urban Parks In Lodz. *Real Estate Management and Valuation*, 26(1), 73-88.
- Ozdil, T. R., Modi, S. K., & Stewart, D. M.** (2014). A ‘Texas Three-Step’landscape Performance Research: Learning from Buffalo Bayou Promenade, Klyde Warren Park, And Ut Dallas Campus Plan. *Landscape Research Record*, 2, P117-131.
- Özel, N.** (2007). *Kentlileşme ve Suç Bağlamında Bursa Örneği* (Master's Thesis). Uludağ Üniversitesi.
- Özkır, A.** (2007). *Kent Parkları Yönetim Modelinin Geliştirilmesi*. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Tezi Ankara.
- Öztan, Yüksel,** Peyzaj Mimarlığının Gelecek Yüzyıl İçin Sorumlulukları ve Görevleri, *Peyzaj Mimarlığı Dergisi*, 1972, S:15
- Plaza, W. F.** 2017 LAF CSI PROGRAM LANDSCAPE PERFORMANCE SERIES.
- Poister, T. H., & Streib, G.** (1999). Performance Measurement in Municipal Government: Assessing the State of the Practice. [Article]. *Public Administration Review*, 59(4), 325-335.
- Roe, J., Aspinall, P. A., & Ward Thompson, C.** (2016). Understanding relationships between health, ethnicity, place and the role of urban green space in deprived urban communities. *International journal of environmental research and public health*, 13(7), 681.
- Stauskis, G.** (2020). Identifying Key Criteria for Quality Assessment of Landscape Architecture Projects. *Architecture And Urban Planning*, 5-11.
- Taner R. Özdil, Dr.,** Texas Üniversitesi Planlama ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Kentsel Peyzajın Sanatı Mı, Bilimi Mi? Amerika’da Performans Araştırmaları Akımı, *Mimarlık Dergisi*, 2017.
- Thompson, C. W.** (2002). Urban open space in the 21st century. *Landscape and urban planning*, 60(2), 59-72.

Tomruk, B. (2008). Bursa'nın Kentsel Mimari Dönüşüm Dinamikleri. *Mimarlik*, Kasım-Aralık.

United Nations Environment Programme. (2012). Global Environment Outlook GEO 5: Environment for The Future We Want. United Nations Environment Program.

Yang, B., Li, M. H., & Li, S. (2014). Design-With-Nature for Multifunctional Landscapes: Environmental Benefits and Social Barriers In Community Development. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 10(11), 5433-5458.

Yang, Y., & Lin, G. (2020). The Development, Connotations, And Interests of Research on Landscape Performance Evaluation For Evidence-Based Design. *Landscape Architecture Frontiers*, 8(2), 74-83. <https://doi.org/10.15302/J-LAF-1-020023>

EKLER

EK A: Anket

EK A

REŞAT OYAL KÜLTÜRPARK SOSYAL PERFORMANS DEĞERLENDİRME ANKETİ

Değerli Katılımcılarımız,

Araştırmamız Reşat Oyal Kültürparkı'nın sosyal performans değerini ölçmeyi hedeflemekte ve yürütücülüğü Bursa Teknik Üniversitesi tarafından yapılmaktadır.

Aşağıda cevaplayacağınız sorular, sosyal performans değerini oluşturan çevre, sağlık, ulaşım, yaşam kalitesi, planlı ve plansız etkinlikler, güvenlik ve eğitimle ilgili faaliyetler konularında oluşan değer ölçümünü sağlamak amacı ile sorulmuşlardır. Bu kapsamda, alana ilişkin fikirlerinizi anlamamızı sağlayacağı için, anketi cevaplandırmanız araştırmamız açısından büyük önem taşımaktadır.

Çalışmaya katılımınız gönüllü olmanız haline gerçekleşecektir. İsim ve diğer kimlik bilgilerinize ihtiyaç duyulmamaktadır. Soruların kısa sürede cevaplanacak biçimde düzenlenmesine özen gösterilmiştir. Katılımınız ve desteğiniz için şimdiden teşekkür ederiz. Çalışma ile ilgili soru ve yorumlarınızı aşağıdaki iletişim adreslerine iletebilirsiniz.

BÖLÜM I- DEMOGRAFİ

S.1.Cinsiyet

1 Kadın

2 E

rk

ek

S.

2.

Y

aş

1 18-24

- 2 25-34
- 3 35-44
- 4 45-54
- 5 55+

S.3. Doğum yeri

Şehir..... yazınız

Ülke yazınız

S.4. İkamet yeri-1

- 1 Bursa'nın ilçeleri
- 2 Bursa dışındaki illerden geliyorum
- 3 Yurtdışında yaşıyorum

S.5. İkamet yeri-2

Bursa'nın ilçeleri yazınız

Bursa dışındaki illerden geliyorum..... yazınız

Yurtdışında yaşıyorum yazınız

BÖLÜM II

BU SORU OSMANGAZİ'DE İKAMET EDENLERE SORULACAKTIR

S.6. İkamet ettiğiniz yer parka yakın mı?

- 1 Evet
- 2 Hayır

BU SORU OSMANGAZİ'DE İKAMET EDENLERE SORULACAKTIR

S.7. Çalıştığınız yer parka yakın mı?

- 1 Evet
- 2 Hayır

S.8. Bugün parka hangi ulaşım aracı ile geldiniz?

- 1 Özel araç
- 2 Otobüs

- 3 Dolmuş
- 4 Taksi
- 5 Bisiklet
- 6 İpekböceği
- 7 Yürüyerek
- 8 Metro

Diğer... .. yazınız

BU SORU TOPLU TAŞIMA ARACI İLE GELENLERE SORULACAKTIR

S.9. Toplu taşıma duraklarının yeri parka ulaşımınızı kolaylaştırıyor mu?

- 1 Evet
- 2 Hayır
- 3 Emin değilim
- 4 Diğer... .. yazınız

S.10. Parka genellikle evden mi yoksa işyerinden mi geliyorsunuz? ANKETÖRE NOT: BU SORU ÇOK

CEVAPLI OLABİLİR

- 1 Evden
- 2 İşyerinden

BU SORU EVDEN GELENLERE SORULACAKTIR

S.11. Evden parka gelmeniz ne kadar sürüyor?

- 1 1-4 dakika
- 2 5-9 dakika
- 3 10-14 dakika
- 4 15-19 dakika
- 5 20-24 dakika
- 6 25-29 dakika
- 7 30-34 dakika

- 8 35-39 dakika
- 9 40-44 dakika
- 10 45-49 dakika
- 11 50-54 dakika
- 12 55-59 dakika
- 13 1 saat ve daha fazla
- 14 Trafiğe bağılı olarak değişiyor

BU SORU İşTEN GELENLERE SORULACAKTIR

S.12. İşten parka gelmeniz ne kadar sürüyor?

- 1 1-4 dakika
- 2 5-9 dakika
- 3 10-14 dakika
- 4 15-19 dakika
- 5 20-24 dakika
- 6 25-29 dakika
- 7 30-34 dakika
- 8 35-39 dakika
- 9 40-44 dakika
- 10 45-49 dakika
- 11 50-54 dakika
- 12 55-59 dakika
- 13 1 saat ve daha fazla
- 14 Trafiğe bağılı olarak değişiyor

S.13.1 ayda ortalama kaç defa parka geliyorsunuz?

- 1 1 defa
- 2 2 defa
- 3 3 defa

4	4 defa
5	5 defa
6	6 defa
7	7 defa
8	8 defa
9	9 defa
10	10 defa
11	11 defa
12	12 defa
13	13 defa
14	14 defa
15	15 defa
16	16 defa
17	17 defa
18	18 defa
19	19 defa
20	20 defa
21	21 defa
22	22 defa
23	23 defa
24	24 defa
25	25 defa
26	26 defa
27	27 defa
28	28 defa
29	29 defa
30	30 defa

S.14. Parkta ne kadar süre geçiriyorsunuz?

- 1 1 saat
- 2 2 saat
- 3 3 saat
- 4 4 saat
- 5 5 saat
- 6 6 saat
- 7 7 saat
- 8 8 saat
- 9 9 saat
- 10 10 saat
- 11 11 saat
- 12 12 saat ve üzeri
- 13 Gününe göre değişiyor

S.15. Parkı günün hangi saatlerinde ziyaret ediyorsunuz?

- 1 Sabah saatleri (12'ye kadar)
- 2 12-14 arası
- 3 14-18 arası
- 4 18'den sonra
- 5 Gününe göre değişiyor

S.16. Parkı kullanma ya da ziyaret etme sebebiniz

nedir? ANKETÖRE NOT: BU SORU ÇOK

CEVAPLI OLABİLİR

- 1 Göl ve çevresinde vakit geçirmek
- 2 Millet Bahçesi'nde vakit geçirmek
- 3 Lunaparkta vakit geçirmek
- 4 Çocuk oyun alanı

- 5 Doğada vakit geçirmek
- 6 Yürüyüş ve egzersiz yapmak
- 7 İnsanları izlemek ve vakit geçirmek
- 8 Kültürel aktivitelere ya da konsere katılmak
- 9 Kafelerde vakit geçirmek
- 10 Arkadaşlar ve ailele sosyalleşmek Diğer... yazınız

S.17. Parkı ne kadar zamandır kullanıyorsunuz?

- 1 1 yıldır
- 2 2 yıldır
- 3 3 yıldır
- 4 4 yıldır
- 5 5 yıldır
- 6 6 yıldır
- 7 7 yıldır
- 8 8 yıldır
- 9 9 yıldır
- 10 10 yıldır
- 11 11-15 yıl
- 12 16-20 yıl
- 13 21-25 yıl
- 14 25 yıl ve üzeri
- 15 Hatırlamıyorum

S.18. Parkta bulunan arkeoloji müzesini daha önce ziyaret ettiniz mi?

- 1 Evet
- 2 Hayır
- Diğer... yazınız

BÖLÜM III

S.19. Parkta daha önce planlı bir etkinliğe katıldınız mı?

1 Evet

2 Hayır

Diğer... .. yazınız

BU SORU ETKİNLİKLERE KATILANLARA SORULACAKTIR

S.20. Hangi planlı/ takvimli etkinliklere katıldınız?

ANKETÖRE NOT: BU SORU ÇOK CEVAPLI OLABİLİR

1 Dış mekân konserleri

2 Tiyatro

3 Konuşmalar/Sohbetler

4 Festivaller

5 Spor etkinlikleri

6 Sergiler

7 Organize turlar

8 Kültürel Etkinlikler

9 Toplu yemek, iftar, bayramlaşma günleri vb.

10 Hanımlar tarafından yapılan gün

toplantıları Diğer... .. yazınız

S.21. Parkta yaptığınız ve planlı olmayan

etkinlikleriniz nelerdir? ANKETÖRE NOT: BU

SORU ÇOK CEVAPLI OLABİLİR

1 Parkta planlı olmayan bir etkinliğe katılmadım

2 Kafelerde zaman geçirmek

3 Piknik yapmak

4 İnsanları izlemek

5 Buluşmak

6 Yürüyüş yapmak

7 Mola verip

dinlenmek Diğer... ..yazınız

S.22. Parkta geçirdiğiniz vaktin fiziksel sağlığınıza katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

1 Evet

2 Hayır

BU SORU FİZİKSEL SAĞLIĞIMA KATKI SAĞLIYOR
DİYENLERE SORULACAKTIR

S.23. Parkta ne gibi fiziksel aktiviteler yapıyorsunuz?

ANKETÖRE NOT: BU SORU ÇOK CEVAPLI OLABİLİR

1 Dinlenmek

2 Yürüyüş yapmak/koşmak

3 Bisiklete binmek

4 Parktaki spor aletlerini kullanmak

5 Parkta aerobik, yoga vb. egzersizler

yapıyorum Diğer... ..yazınız

S.24. Parkta vakit geçirmek stresi azaltıyor mu?

1 Evet

2 Hayır

3 Fikir belirtmeyenler

S.25. Parkta vakit geçirmek fiziksel aktivite yapmanızı sağlıyor mu?

1 Evet

2 Hayır

3 Fikir belirtmeyenler

S.26. Parkta vakit geçirmek doğa ile ilişkinizi geliştiriyor mu?

1 Evet

2 Hayır

3 Fikir belirtmeyenler

S.27. Parkta vakit geçirmek aileniz ile nitelikli zaman geçirmenizi sağlıyor mu?

1 Evet

2 Hayır

3 Fikir belirtmeyenler

S.28. Parkta vakit geçirmek dışarıda vakit geçirmenizi sağlıyor mu?

1 Evet

2 Hayır

3 Fikir belirtmeyenler

S.29. Parkta vakit geçirmek arkadaşlarınızla buluşarak sosyalleşmenizi sağlıyor mu?

1 Evet

2 Hayır

3 Fikir belirtmeyenler

S.30. Parkta vakit geçirmek sanatsal ve kültürel faaliyetlere katılmanızı sağlıyor mu?

1 Evet

2 Hayır

3 Fikir belirtmeyenler

S.31. Kültür Park enerji koruma konusunda katkıda bulunuyor mu?

1 Evet

2 Hayır

3 Fikir belirtmeyenler

S.32. Kültür Park su koruma konusunda katkıda bulunuyor mu?

1 Evet

2 Hayır

3 Fikir belirtmeyenler

S.33. Kültür Park doğal bitkilendirme konusunda katkıda bulunuyor mu?

- 1 Evet
- 2 Hayır
- 3 Fikir belirtmeyenler

S.34. Kültür Park geri d n    m konusunda katkıda bulunuyor mu?

- 1 Evet
- 2 Hayır
- 3 Fikir belirtmeyenler

S.35. Kültür Park yüzey suyu yönetimi konusunda katkıda bulunuyor mu?

- 1 Evet
- 2 Hayır
- 3 Fikir belirtmeyenler

S.36. Kültür Park iklim kontrolü konusunda katkıda bulunuyor mu?

- 1 Evet
- 2 Hayır
- 3 Fikir belirtmeyenler

S.37. Kültür Park kentsel ye illendirme konusunda katkıda bulunuyor mu?

- 1 Evet
- 2 Hayır
- 3 Fikir belirtmeyenler

S.38. Kültür Park yerel kaynak yönetimi konusunda katkıda bulunuyor mu?

- 1 Evet
- 2 Hayır
- 3 Fikir belirtmeyenler

S.39. Kültür Park yürünebilirlik konusunda katkıda bulunuyor mu?

- 1 Evet
- 2 Hayır
- 3 Fikir belirtmeyenler

S.40. Parkta kendinizi güvende hissediyor musunuz?

- 1 Evet
- 2 Hayır
- 3 Fikir belirtmeyenler

BU SORU KENDİNİ GÜVENDE HİSSEDENLERE SORULACAKTIR

S.41. Aşağıdakilerden hangisi kendinizi güvende hissetmenize
neden oluyor? ANKETÖRE NOT: BU SORU ÇOK CEVAPLI

OLABİLİR

- 1 Aydınlatma
- 2 Görünürlük
- 3 Yoğun kullanım
- 4 Bitkilendirme tarzı
- 5 Güvenlik personelleri
- 6 Güvenlik kameraları
- 7 Bilgilendirme

levhaları Diğer...yazınız

S.42. Parkta gerçekleştirilen eğitim etkinliklerine katılıyor musunuz?

- 1 Evet
- 2 Hayır

BU SORU EĞİTİM ETKİNLİKLERİNE KATILANLARA SORULACAKTIR

S.43. Hangi tür eğitim etkinliklerine
katılıyorsunuz? ANKETÖRE NOT: BU SORU

ÇOK CEVAPLI OLABİLİR

- 1 Çocuk eğitimi
- 2 Yetişkin eğitimi (meslek edindirme kursları vb.)
- 3 Okuma ve çalışma etkinlikleri
- 4 Sanat etkinlikleri

5 Öğrenci aktiviteleri

6 Eğitim

turları Diğer... .. yazınız

S.44. Bu alan sizi sanat yönünden etkiliyor mu?

1 Evet

2 Hayır

BU SORU SANAT YÖNÜNDEN ETKİLEDİĞİNİ
SÖYLEYENLERE SORULACAKTIR

S.45. Hangi tasarım öğeleri sizi sanat anlamında

etkiliyor? ANKETÖRE NOT: BU SORU ÇOK

CEVAPLI OLABİLİR

1 Parkın peyzaj tasarımı

2 Parkta yapılan sanatsal etkinlikler

3 Parkta bulunan binalar

4 Parkta bulunan

heykeller Diğer... .. yazınız

BÖLÜM IV

S.46. Reşat Oyal Kültürpark güzel ve etkileyici bir parktır fikrine katılıyor
musunuz?

1 Evet

2 Hayır

3 Emin değilim/ Fikir belirtmeyenler

Diğer... .. yazınız

S.47. Bu park Bursa Kenti'nin daha iyi algılanmasına katkı sağlıyor mu?

1 Evet

2 Hayır

3 Emin değilim/ Fikir belirtmeyenler

Diğer... .. yazınız

S.48. Parkta gürültü seviyesi nedir?

1 Çok fazla

2 Normal seviyede

3 Parkın hangi alanında olduğuma bağlı
değişiyor

..... yazınız

Diğer... .. yazınız

S.49. Park ile ilgili sosyal medyada paylaşım yapıyor musunuz?

1 Evet

2 Hayır

Diğer... .. yazınız

S.50. Parkın geçmişi hakkında bir bilgiye sahip misiniz ?

1 Evet

2 Hayır

3 Emin değilim/ Fikir belirtmeyenler

Diğer... .. yazınız

BU SORU PARKIN GEÇMİŞİ HAKINDA BİLGİ SAHİBİ OLANLARA
SORULACAKTIR

S.51. Parkın geçmişi ve günümüzdeki ilişkisini nasıl

değerlendirirsiniz? ANKETÖRE NOT: BU SORU ÇOK

CEVAPLI OLABİLİR

BÖLÜM VI

S.52. Park ile ilgili eklemek istedikleriniz var ise paylaşır mısınız? (Alanda
gelecekte yapılacaklara ışık tutmak üzere memnuniyet, endişe ve gelecekle
ilgili fikirlerinizi paylaşabilirsiniz)

ANKETÖRE NOT: BU SORU ÇOK CEVAPLI

OLABİLİR GÖRÜŞÜLEN KİŞİNİN

Adı Soyadı

.....

Cadde/Sokak adı

.....

Kapı no:

..... Telefon

Kat/Daire no

Adı Soyadı

.....

Saha kontrol sonucu

Telefon
kontrol

.....

Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz. Görüşleriniz alanın mevcut ve potansiyel kullanıcılarının memnuniyeti için analiz edilecektir. Görüşleriniz birer tasarım bileşeni olarak gelecekte yapılacak benzer projelerin geliştirilmesinde kullanılacaktır. Arzu ettiğiniz zaman aşağıdaki adreslerden bizimle iletişime geçebilirsiniz. Teşekkür eder ve iyi günler dileriz.

ÖZGEÇMİŞ

TARANMIŞ
VESİKALIK
FOTOĞRAF

Ad-Soyad : Kübra Han

DİĞER ESERLER, SUNUMLAR VE PATENTLER:

Atanur, G., Mirici, M. E., Ersöz, N. D., & Kübra, H. A. N. (2022). A Preliminary Assessment on the Accessibility of Urban Green Spaces: The Case of Bursa, Yıldırım. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences*, 5(1), 85-93.

Ersöz Mirici, M, Han, K, 2023. İklim Değişikliği Ekseninde Antroposen Peyzajlar, Maslow Hiyerarşisi ve Hedonizm. *Ağaç ve Orman*, 3(2), 23-29.

Han, K., Atanur, G., 2023. Kent ve Gıda: Adana’da 24 Saat Yemek Yeme Kültürü Pandemi Sonrasında Nasıl Devam Edecek? TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, *8.Ulusal Peyzaj Mimarlığı Kongresi Peyzaj ve Kent Genişletilmiş Özet Bildiriler Kitabı, TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Yayınları* © 2023-02, 230-236.